Št. 46 (817) Leto XVI.
Novo mesto, četrtek, 18. novembra 1965

DOLENJSKI LIST

300 milijonov manj za novomeško občino

Oba zbora občinske skupščine v Novem mestu sta na torkovi seji brez posebnih pripomb sprejela predlog o spremembi proračunskih dohodkov in izdatkov v letu 1965. Po tem predlogu se znižajo proračunski dohodki za 300,000.000 dinarjev oziroma od 2.256 na 1,956 milijonov dinarjev. Sprememba ni bistveno prizadela financiranja osnovne dejavnosti šol in socialnega varstva, kakor tudi financiranja socialnega in zdravstvenega varstva občanov, ki uživajo v občini posebne ugodnosti (borci, invalidi itd.). Znatno pa so zmanjšana proračunska sredstva za komunalne dejavnosti medtem ko je državna uprava v občini izgubila z odlokom o spremembi proračuna kar 22,000.000 dinarjev. Sprememba proračuna ne bo vplivala na investicijsko izgradnjo v občini, ki se že izvaja.

Odborniki so na seji sprejeli več novih in dopolnilnih odlokov in sklepov, o čemer bomo obširneje poročali prihodnji teden.

Največ snega je zdaj na Kočevskem

Prvi sneg je začel naletavati v Kočevju in njegovi okolici že pretekli četrtek, 11. novembra, okoli 17. ure. Že tisto popoldne so najvnetejši sankači privlekli iz podstrešij zarjavele sani, a šele v petek 12. novembra, so se jim posrečili prvi spusti s hribčkov in vzpetinic. Zdaj je v mestu in bližnjih vaseh od 15 do 20 cm snega in mladež že krepko uživa zimsko veselje, čeprav je prišlo mnogo prezgodaj. Saj smo šele sredi novembra in marsikaj na poljih in v gozdovih še ni postorjeno. Upajmo, da nismo zares že na pragu prave zime, čeprav nekateri napovedujejo, da bo ostra in huda.

Vreme

OD 18. DO 28. NOVEMBRA.

Padavine, pretežno sneg pričakujemo okrog 18., 21. in od 25. nov. dalje. Vmes suho in hladno z mrazom ponoči, deloma tudi podnevi. Proti koncu novembra otoplitev oziroma južno vreme.

Dr. V. M.

MIHA MARINKO V BRUSNICAH

V soboto, 6. novembra, je obiskal Velike Brusnice pod Gorjanci politični sekretar CK ZKS tovariš Miha Marinko. Bilo je okrog tretje ure popoldne, ko se je tovariš Marinko ustavil pred Hudoklinovo gostilno. Kdo bi ga v tem času pričakoval? — vendar je bilo res.

Nekaj trenutkov kasneje so pri Hudoklinovih ob malici že obujali spomine. Tovariš Marinko je nekoč že bil v Brusnicah — bilo je pred 26 leti, natančneje: leta 1939. S Hudoklinovim očetom se še dobro spominjata tistih časov, ko je bil tovariš Miha konfiniran v Brusnicah; takrat se je zadrževal v tem kraju mesec dni, ves ta čas pa je bil v Hudoklinovi gostilni na hrani. Brusničani še vedo povedati, da se je malo pred začetkom druge svetovne vojne zadrževal v Brusnicah »neki trboveljski knap«, kot so ga takrat imenovali. Vedo tudi, da se je skoraj vsak dan pri njem oglasila neka tovarišica.

Prijetno razpoložen je tovariš Marinko pripovedoval, kako je bilo takrat, ko je bil prvič v Brusnicah. Tovarišica, ki je bila njegova kurirka, je bila Marija Leskošek. Povedal je tudi, da je po enomesečnem bivanju v Brusnicah dobil nalog od tovariša Tita, naj se nemudoma javi v Zagrebu. Ob tej priložnosti je tovariš Marinko povedal še marsikaj zanimivega in urica, namenjena obisku starih znancev, je kar prehitro minila. Ob slovesu je dragi gost obljubil, da se bo v Brusnicah še oglasil.

JOŽE KUKEC

VIDA TOMŠIČ JE OBISKALA KARLOVAC

„Krajevna skupnost je čista samouprava, ne pa oblast“

V torek, 9. novembra, je obiskala Karlovec tovarišica Vida Tomšič, predsednica glavnega odbora SZDL Slovenije. Pogovorila se je s skupino družbeno-političnih delavcev karlovške komune, nato pa je v spremstvu predsednika občinskega odbora SZDL Ivana Jurkovića in tajnika okrajnega odbora SZDL Gojka Jerinića obiskala podjetje »Kordun«, novo trgovsko hišo podjetja »Tekstil« in Karlovško pivovarno.

V veliki posvetovalnici občinske skupščine se je Vida Tomšič pogovarjala z občani v okviru »Tribune državljanov«. Govorila je o izkušnjah republike Slovenije v gospodarskem, političnem in družbenem dogajanju. — Vida Tomšič je podzravila prisotne, nato pa se je zahvalila karlovškim družbeno političnim organizacijam, ki so jo povabile v Karlovec. Rekla je:

»Zanimalo me je srečanje s Karlovcem in z vašimi izkušnjami. Uspelo mi je, da sem videla nekaj vašega dela in doživela vsaj nekaj duha in ozračja tega živahnega mesta.«

Zatem je govorila o delu in izkušnjah organizacij SZDL v socialistični republiki Sloveniji in dejala:

»Organizacija Socialistične zveze je mesto, kjer se človek hkrati znajde v vlogi proizvajalca in potrošnika. Človek, ki opravlja določeno družbeno funkcijo, se namreč včasih težko vživi v delo in funkcijo onega drugega. V okvirih Socialistične zveze se združujejo družbene sile in poteka dogovor o usmerjanju celotne politike... Delo Socialistične zveze morajo dopolnjevati in mu pomagati moderna komunikacijska sredstva — radio, televizija in tisk, ki morajo postati diskusijska tribuna državljanov. Zdi se mi, da se ta sredstva večkrat stavljajo nad tokove dela Socialistične zveze in tudi zunaj njih...

Predsednica glavnega odbora SZDL Slovenije je omenila tudi delo krajevnih skupnosti:

»Povsod čutimo težnjo, da bi krajevne skupnosti postale »majhne komune«. Toda krajevne skupnosti pomenijo neko povsem novo kvaliteto. To je čista samouprava, ne pa oblast. Moč krajevne skupnosti izhaja iz svobodnega združevanja državljanov in njihove želje, da si ustvarijo višji življenjski standard.«

Vida Tomšič je govorila tudi o delu z mladino in delovanju organizacij Zveze mladine ter o delu Konference za družbeno aktivnost žena. — Na koncu je spregovoria še o gospodarskih tokovih in gospodarskem razvoju SR Slovenije, s posebnim ozirom na uresničevanje gospodarske reforme v gospodarstvu in drugih družbenih službah Slovenije.

(Karlovački tjednik)

Krško: rebalans sprejet

Odborniki občinske skupščine in ObO SZDL Krško so na skupni seji 16. novembra soglasno sprejeli rebalans proračuna, ki ga je pripravila posebna odborniška komisija. Soglasno so na tej seji potrdili poročilo o uresničitvi družbenega načrta v 9 mesecih, odlok o omejitvi lova za tuje in domače lovce, odlok o razmejitvi samoupravljavskih pravic v upravnih organih ObS, odlok o organizaciji upravnih organov ObS in odlok o čiščenju kurilnih naprav in dimnih vodov. Razen tega so rešili tudi več upravno-pravnih in gospodarsko-pravnih zadev. O seji bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

PREDSEDNIKU REPUBLIKE, TOVARIŠU TITU

Občani sevniške občine praznujemo v teh dneh 13. občinski praznik, ki pomeni tudi 10-letni jubilej obstoja in razvoja naše občine. Ob tej priložnosti smo danes na svečani seji občinske skupščine, skupno s predstavniki delovnih in družbenih organizacij kritično ocenili dosedanje uspehe in probleme ter sprejeli vrsto nalog, ki jih postavlja pred nas novo obdobje. V tem času smo uspeli zgraditi dokaj solidno materialno osnovo, ki sloni na že utrjenem sistemu samoupravljanja. To nam zagotavlja, da se še uspešneje vključimo v izvajanje gospodarske reforme in sklepov VIII. kongresa ZKJ.

V imenu vseh občanov Vam, dragi predsednik, pošiljamo tovariške pozdrave in Vam zagotavljamo, da bomo vložili še več naporov za realno rast življenjskega standarda delovnih ljudi in tako v največji meri prispevali svoj delež k nadaljnji zgraditvi socialistične skupnosti.

S tovariškimi pozravi!

Sevnica, 12. novembra 1966.

OBČANI OBČINE SEVNICA

Trgovsko podjetje »DOLENJKA« — NOVO MESTO

obvešča potrošnike, da bo v

PONEDELJEK, 22. NOVEMBRA

odprlo

na Glavnem trgu št. 27 sodobno urejeno

TRGOVINO S TEKSTILOM IN KONFEKCIJO.

Vabimo potrošnike, da si ogledajo bogato izbiro blaga in se jim priporočamo za nakup. Ob tej priložnosti nudimo nekatere vrste blaga po izredno znižanih cenah!

Posvet o trgovini

Danes je sklicala Gospodarska zbornica SRS po sporazumu z republiškim odborom sindikata storitvenih dejavnosti posvet o trgovini v Novem mestu. Na posvetu bodo razpravljali o notranji trgovini in tržišču po reformi, o osnutku temeljnega zakona o blagovnem prometu, hkrati pa bodo volili predstavnike trgovine v skupščino Zvezne gospodarske zbornice in v svet za trgovino Gospodarske zbornice SRS.

Mož mrtev, žena in otroka poškodovani

14. novembra ob 10.45 sta v Goriči vasi pri Ribnici trčila osebni avtomobil fiat 750, ki ga je upravljal Janez Prosen, in avtobus SAP Ljubljana, ki ga je upravljal Mihael Ofak, ki je vozil iz Kočevja proti Ljubljani. Pred srečanjem s fičkom je šofer avtobusa zavrl, zaradi mokre in spolzke ceste pa je avtobus zaneslo postrani, da je njegov prvi del bil že pod cesto, zadnji pa na cesti. V tem hipu je prišlo tudi do trčenja. V nesreči sta bila težje poškodovana Prosen in njegova žena, njuna otroka pa lažje. Vse so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, vendar je Prosen kmalu po nesreči umrl.

Takole sta se v nedeljo, 24. oktobra, srečala pred novim Ganglovim spomenikom v Metliki kipar in medaljer Vladimir Štovíček ter konservator in rezbar Franc Vodnik, učenec znamenitega slovenskega kiparja. Kako je skoraj 92-letni novomeški kipar Franc Vodnik oživel spomine na velikega umetnika, berite v podlistku na 6. in 7. strani današnje številke (Foto: T. Gošnik)

PRED VI. KONGRESOM SZDL SLOVENIJE

Pripombe k okvirnim tezam za razpravo o kulturni politiki

Znano je dejstvo, da kultura cvete, kadar je gospodarsko blagostanje in peša, kadar ni zadostnih materialnih sredstev. Gospodarstvo in kultura morata iti vzporedno, ker sta drug drugemu potrebna in če se zanemarja ena stran, trpi škodo vsa družba.

Po osvoboditvi smo dobili mnogo kulturnih ustanov in šol, a kljub temu kultura ni rastla vzporedno z gospodarstvom, ampak je zaostajala, a ne samo zato, ker ni imela na voljo zadostnih sredstev, temveč tudi zaradi tega, ker ni bila enakomerno porazdeljena. Vsako mesto ne more imeti vseh kulturnih ustanov, mora pa imeti vsaj ljudsko knjižnico s poklicnim knjižničarjem. Zato pa je nujno potrebno izoblikovati pokrajinska središča, ki bodo imela poklicne kulturne ustanove in z njimi vplivala na celotno področje. Brez dvoma je eno takih pokrajinskih središč tudi Novo mesto in zato je prav, da ima Študijsko knjižnico, Dolenjski muzej z arhivom, Dolenjsko galerijo, Zavod za kulturno dejavnost in Dolenjski list. Če vzamemo Novemu mestu te inštitucije, bo izgubilo karakter pokrajinskega središča. Te kulturne ustanove pa morajo vplivati na vas in široko odpreti vrata, da bodo kulturne dobrine postale last slehernega občana.

Zato je družba dolžna omogočiti tako dejavnost. Če bi imelo vsako sektorsko središče primeren prostor, bi vse novomeške kulturne ustanove v teh krajih prirejale občasne razprave in druge kulturne prireditve ter tako pozitivno vplivale na kulturno rast pokrajine. Za uspešno delo pa je potreben prostor, kvalificiran kader in zadostna sredstva. Pri delitvi dohodkov bi morala republika upoštevati pokrajinska središča, da bi komuna lahko v dovoljni meri vzdrževala te ustanove in da bi še imela sredstva za podporo amaterskim društvom. Amaterska društva so še vedno nosilec kulture na vasi, čeprav radio in televizija nezadržno izpodrivata amatersko gledališče predstave in vokalne ter instrumentalne zbore. Le knjige audiovizualna sredstva še ne morejo povsem izpodriniti. Tej dejavnosti je treba dati vso škrb in podporo, da bodo vsaj v večjih krajih oživeli odri, zbori, orkestri, knjižnice in vse druge zvrsti ljudske prosvete.

Obstajajo razne akademije (likovne, glasbene, igralske) in diplomanti teh šol ne bi smeli ostajati le v glavnem mestu, ampak bi morali priti tudi v provinco, kjer jih čaka dovolj hvaležnega dela. Če se ne motim, ima Novo mesto le dva diplomanta iz omenjenih akademij, pa čeprav že leta in leta dajejo te šole številne strokovnjake. Ti so predvsem poklicani, da svoje znanje in umetnost posredujejo mestu in deželi. Le tako se bo zmanjšala razlika med glavnim mestom in provinco.

Knjižnice, muzeji, galerije, razne šole in medobčinske ustanove dajejo krajem značaj središča pokrajine in brez teh ustanov ne bi bilo nobene razlike med komunami in odpadel bi ves kulturni vpliv na pokrajino. Tako bi tudi narod ne bil narod, če ne bi imel osrednjih kulturnih in znanstvenih ustanov kot akademijo znanosti in umetnosti, narodno knjižnico, univerzo, muzeje, opero, dramo, filharmonijo in podobno. Te ustanove morajo gojiti znanost, skrbeti za lepoto in čistost jezika, zbirati, hraniti in proučevati vse, kar je značilno za ves narod. Vpliv tega dela mora čutiti področje celotnega naroda in če vse te ustanove opravljajo vse te naloge, je dolžnost celotnega naroda, da jih vzdržuje.

Idealno bi bilo, da bi imeli delovni kolektivi tako razvito družbeno zavest, da bi zavestno spoznali, da je kultura sestavni del življenja in da je nujno potrebna in bi iz take zavesti tudi določili sredstva za kulturo. Dokler pa take zavesti še ni povsod, bi bilo prav, da bi se za kulturo določil primeren odstotek narodnega dohodka. Bolj razvite komune bi morale iz tega naslova dajati odvišna sredstva v poseben sklad, ki bi ga trošili za manj razvita področja, da bi čimprej dosegla nivo razvitih predelov. V nasprotnem primeru bodo bogatejše komune bolj napredovale, revnejše pa manj ali pa sploh ne.

Za čimprejšnjo odpravo razlik med razvitimi in neravitimi področji je opravil pomembno delo Sklad SR Slovenije za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Ta sklad naj bi tudi v bodoče pomagal povsod tam, kjer ni zadostnih sredstev, ampak le dovolj dobre volje pri ljudeh, ki hočejo čimprej dvigniti svoje zaostalo področje. Tu naj sklad pomaga in zato ga je treba krepiti in mu dajati zadostna sredstva, da bo lahko uspešno interveniral povsod tam, kjer ni sredstev, so pa kadri, ki bi naloge uspešno izvršili.

BOGO KOMELJ

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Državniška srečanja

Pretekli teden je bil v Jugoslaviji v gosteh predsednik italijanske vlade Aldo Moro, ta ponedeljek pa sta prispela v Beograd prvi sekretar poljske združene delavske partije Wladyslaw Gomulka in predsednik ministrskega sveta LR Poljske Jozef Cyrankiewicz. Oba obiska sta v sedanjem tako zamotanem položaju na svetu vsekakor zelo pomembna.

Iz skupnega sporočila, ki so ga podpisali v Beogradu ob koncu pogovorov med italijansko in našo delegacijo, veje iskreno prizadevanje, da bi že doslej dobre odnose med sosedama ob Jadranu še bolj utrdili in jih še nadalje razvili. Na pogovorih so odkrito povedali vsak svoje mnenje ter tudi tisto, kar med sosedama še ni urejeno. Hkrati pa so so dogovorili, kako tiste zadeve čimprej na zadovoljstvo obeh strani čimbolje urediti. Čeprav so mnenja do marsikaterega mednarodnega vprašanja različna, pa nas vendarle družijo isti cilji: mir, svoboda in gospodarski napredek nerazvitih dežel.

»Za nas, ki živimo neposredno na meji z Italijo,« je zapisal uvodničar Dela, »je poleg splošnega vzdušja medsebojnega zaupanja bistveno, da sta se obe vladi sporazumeli, da bosta čimprej začeli urejati tudi probleme, ki zadevajo narodni manjšini in so ostali doslej še nerešeni, in da je bila ta obljuba dana z vso resnostjo in avtoritativnostjo.«

Položaj naše manjšine v Italiji je v statutu dežele Furlanije - Julijske krajine določen le na splošno in govori le o enakopravnosti etničnih skupin, vtem ko statuta, ki urejata položaj francoske narodne manjšine v dolini Aosta in nemške v Gornjem Poadižju, te pravice precizno določata. Na Goriškem ima naša manjšina pravico le do svojega šolstva, je pa brez vsake druge zaščite. V Videmski pokrajini pa naši manjšini odrekajo celo pravico do obstoja kot narodne manjšine. Pričakujemo lahko torej po tem, kar so se dogovorili v Beogradu, da se bo položaj slovenske manjšine v Italiji občutno izboljšal.

V Beogradu so se dogovorili tudi za nekatere stvari, ki so pomembne za prebivalstvo obmejnih krajev. Tako so Italijani dovolili, da bomo lahko zgradili čez njihovo državno ozemlje cesto v Brda ter se bo tako Bricom skrajšala pot iz Nove Gorice v Brda od prejšnjih 30 km na 7 km, ker so morali v Brda čez Plave. Z naše strani pa bomo dovolili, da bodo avtobusi krajevnega prometa v Stari Gorici lahko obračali na naši strani. Razen tega so sklenili še nekaj dogovorov glede kulturnega sodelovanja, med drugim pa so se dogovorili tudi glede tega, da bi čimprej mogoče ukinili tudi vize za potovanje med obema državama.

V Beogradu pa se prav te dni nahaja partijska in vladna delegacija socialistične Poljske, s katero nas vežejo že tradicionalne vezi. Te vezi so stkane že zaradi socialističnega značaja obeh dežel, ki določa poglavitno črto njune tako zunanje kot notranje politike ter načela medsebojnega sodelovanja. Tako Jugoslavija kot Poljska se v zunanji politiki ravnata po spoznanju, da je nadaljnji napredek socializma na svetu možen le, če je zavarovan mir. Zato obe sodita, da je miroljubna in aktivna koeksistenca tisti temeljni kamen, na katerem je treba graditi mednarodne odnose. Na tem splošnem načelu gradita svojo konkretno politiko, zavzemata se za splošno in popolno razorožitev ter menita, da je pot k njej prek popuščanja mednarodne napetosti, prek čim tesnejšega sodelovanja med državami, prek miroljubnega urejanja sporov, prek prepovedi vseh vrst jedrskih poskusov in razširjanja jedrskega orožja in podpirata vse, kar zagotavlja demokratičen razvoj v tej deželi. Jugoslavija podpira poljski predlog za brezatomsko cono v srednji Evropi. Obe delegaciji sta že lani junija, ko je bil predsednik Tito na Poljskem, ugotovili indentičnost stališč do vrste mednarodnih vprašanj in se bodo tokrat lahko posvetili bolj izdelavi stališč do konkretnih vprašanj.

Sodelovanje med obema deželama se je zlasti okrepilo po lanskem obisku predsednika Tita in je dosegla gospodarska menjava med obema deželama že vrednost stotih milijonov dolarjev. Po dolgoročnem programu, ki naj bi ga sklenili proti koncu letošnjega leta, pa naj bi se ta vsota do konca leta 1970 še podvojila. Čedalje širše je tudi sodelovanje na kulturnem polju, tako da lahko rečemo, da je sodelovanje že daleč preseglo tisto, čemur pravimo tradicionalno prijateljstvo.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ RODEZIJA RAZGLASILA NEODVISNOST — Med najbolj pomembne dogodke preteklega tedna je treba vsekakor šteti, da je rasistični režim Iana Smitha v Južni Rodeziji enostransko razglasil neodvisnost, kljub nasprotovanju britanske vlade. Položaj je postal nenadoma hudo zapleten. Večina držav, med njimi tudi ZDA in Francija, so izjavile, da ne priznavajo Smithovega režima, afriške države se pripravljajo na oboroženo intervencijo, za kar so se dogovorili na nedavnem zasedanju organizacije afriške enotnosti, ker ne morejo dopustiti, da bi v srcu Afrike nastala nova Južnoafriška republika, kjer domorodno prebivalstvo nima prav nikakršnih političnih pravic. Britanski guverner v Rodeziji je po kraljičinem ukazu sicer odstavil južnorodezijsko vlado tisti hip, ko je razglasila neodvisnost, zdaj pa pričakujejo, da bo Britanija uvedla sankcije proti tej deželi. O tem so se pogovarjali tudi v varnostnem svetu, vtem ko je generalna skupščina po hitrem postopku sprejela resolucijo, s katero obsoja Smithov režim. Proti sta glasovali le Portugalska in Južnoafriška republika, Francija pa se je glasovanja vzdržala.

■ JOHNSONOV UKAZ — Ameriški predsednik Johnson je ukazal, da je treba do konca leta poslati nove okrepitve v Južni Vietnam. Tako naj bi se ameriška vojska pomnožila na 200.000 vojakov. Sicer pa je že sedanje stanje vojaštva precej večje, kot pa je spomladi predvideval Johnson.

■ GROZLJIVI PROTESTI — V ZDA so se pretekli teden iz protesta proti vojni v Vietnamu zažgali kar trije ljudje. Nazadnje se je polila z bencinom in zažgala 24-letna mati dveh otrok.

■ KP INDONEZIJE PREPOVEDANA — Zdaj so prepovedali po vseh pokrajinah Indonezije delovanje komunistični partiji. Komunistični minister Njoto pa še vedno hodi na seje vlade. Sukarno izjavlja, da je treba ohraniti enotnost gibanja Nasakom, v katerem so poglavitni sestavni del komunisti, in da je to temeljni kamen indonezijske revolucije.

■ PROTISOVJETSKI DOKUMENT — Pretekli teden se je na Kitajskem oživila protisovjetska gonja. Najprej so v partijskem glasilu Žen Min Ži Bao objavili tri strani citatov o revizionizmu, potlej pa so v 18.000 kitajskih znakih objavili hud napad na sovjetsko vodstvo. Najbolj jih pekli, ker v Sovjetski zvezi ne odgovarjajo na njihove napade in bi na vsak način radi dosegli zaostritev spora. Nekateri komentatorji povezujejo nedavno odložitev druge azijsko-afriške konference s temi napadi. Izkazalo se je namreč, da v Aziji in Afriki kitajski vpliv močno pojema pa bi zdaj radi prikazali Sovjetsko zvezo kot tisto, ki neposredno sodeluje z ameriškim imperializmom pri tlačenju komaj osvobojenih narodov. Argumenti pa niso nič kaj prepričljivi.

■ VATIKANSKI KONCIL O JEDRSKEM OROŽJU — V Vatikanu so na zasedanju koncila spremenili stališče katoliške cerkve do jedrske oborožitve. Te dni so namreč sprejeli dokument, v katerem je rečeno da je nuklearna politika obsojena skupaj s splošno vojno. V prejšnjem dokumentu pa je bilo rečeno, da atomsko orožje samo na sebi, če je namenjeno izključno za obrambo, ni zlo.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ NATANCNEJE UREJEN SISTEM GRADNJE STANOVANJ. Zvezni izvršni svet je že sprejel predlog za ustrezne ukrepe, s katerimi bodo podrobno uredili bodoči sistem gradnje stanovanj. Bistvo tega sistema bo v tem, da bodo gradbena podjetja proizvajala za trg, banke bodo pa kreditorji kupcev in graditeljev stanovanj.

Cen stanovanj ne bo mogoče obremeniti s stroški komunalne graditve — vodovoda, kanalizacije, električnih naprav, naprav PTT in drugega. Tudi urejanje in pripravljanje zemljišč za gradnjo bi bilo treba po izjavi Drágutina Kosovca, zveznega sekretarja za zdravstvo in socialno politiko, kreditirati z bančnimi sredstvi.

Stanarina ne bo odvisna od cene stanovanja, ker ima občina pravico, da stanarine limitira. Občina bo, upoštevajoč kategorijo stanovanja, amortizacijo in druge elemente, določala limito za stanarine na podlagi povprečja. Čeprav bi na primer stanovanje stalo 180 tisoč za kvadratni meter, bi se najemnina za to stanovanje oblikovala na podlagi povprečne cene stanovanja, ki znaša 120.000 din za kvadratni meter.

■ TEZE ZA ZAKON O OTROŠKEM VARSTVU IN DRUŽINSKEM DODATKU. Teze upoštevajo, da materialnega položaja družin z otroki zaenkrat še ni mogoče reševati le z osebnimi dohodki in da morajo ostati še nadalje v veljavi dopolnilni denarni prejemki zaposlenih v obliki otroškega oziroma po novem družinskega dodatka. Tega naj bi prejemale tudi družine z enim otrokom. Še enkrat bodo proučili vprašanje cenzusa. — Družba bo še nadalje skrbela za posamezne oblike neposrednega otroškega varstva s tem, da bodo zagotovljeni stalni namenski finančni viri različnim institucijam, namenjenim otrokom in mladini.

■ ROPARSKI NAPAD V CELJU. Ponoči na dan mrtvih je Stane Kapun, miličnik postaje LM Celje, napadel uslužbenca bencinske črpalke Petrol v Celju Maksa Poličnika. Od njega je zahteval denar, vendar mu ga ni hotel dati. Medtem je na črpalko pripeljal osebni avto, v katerem sta bila Filip Vuk in njegov sopotnik Jože Dvojmoč. Ropar je vtem, ko se je umikal, trikrat ustrelil v Maksa Poličnika in ga ranil, nato pa je streljal še proti avtomobilu, ubil voznika Filipa Vuka in ranil Jožeta Dvojmoča. Nato je zbežal po Mariborski cesti. Tam je imel skrito kolo, s katerim se je odpeljal proti

STANOVANJA ZA TRG

stanovanju. Še isto noč je z drugimi službujočimi miličniki odšel v zasledovalno akcijo za storilcem, se pravi za samim seboj. Na njem ni bilo opaziti nobene živčnosti ali drugih sprememb. Odkrili so ga, ko so ugotovili, da opisa, ki sta jih dala preživela očividca, ustrezata tudi Kapunovemu zunanjemu videzu. Eden od očividcev je tudi izjavil, da je storilec podoben enemu izmed celjskih miličnikov. Ko so zbrali dovolj dokazov, so Kapuna prijeli. Sedaj je v preiskovalnem zaporu. Svoje zločinsko dejanje je že priznal.

■ NOVA TARIFA ZA CESTNA VOZILA OB REGISTRACIJI. Od fička bo po novem treba plačati 8.000 dinarjev, za motorna vozila od 901 do 1350 ccm 12.000 din, za vozila od 1351 do 1800 ccm 17.000 din itd. Za motocikle z delovno prostornino motorja od 50 do 125 ccm bo nova tarifa 2.500 din, od 125 do 250 ccm 3500 din, od 250 do 500 ccm 4500 din itd. Odlok bo začel veljati 1. januarja 1966.

■ OBVEZNO ZAVAROVANJE KMETOV. Člani odbora za delo in socialno zavarovanje republiškega zbora so sklenili, da začasno prekinejo obravnavanje zakonskega predloga o obveznem zavarovanju kmetov. Največ očitkov je zato, ker razprava o tem predlogu ni segla na teren, da bi povedali svoje mnenje tudi kmetje.

■ NEUTEMELJENE GOVORICE O PODRAŽITVAH. To je izjavil zvezni sekretar za trgovino in industrijo Hakija Pozderac. Med drugim je rekel, da je odobrenih novih 15 miljonov dolarjev za uvoz blaga široke potrošnje. V rezervi je 120.000 ton sladkorja, pravkar poteka uvoz 23,5 milijona jajc, medtem ko jih imajo 25 milijonov že v rezervi velika mesta. Velike so tudi rezerve masti in zagotovljene so dovolj velike količine kave in južnega sadja.

■ ŠE NADALJE OLAJŠAVE ZA POTOVANJA NA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNICAH. Veljale bodo za skupinske vožnje mladine in otrok. Sredstva za te olajšave naj bi črpali iz zveznih virov. Republike naj bi krile popuste za dnevna potovanja dijakov in študentov, ki ne stanujejo v kraju šolanja.

■ DVA SPORAZUMA Z ITALIJO. Med obiskom predsednika italijanske vlade Alda Mora v Jugoslaviji sta bila sklenjena dva sporazuma, ki živo zanimata obmejno prebivalstvo: Italija je privolila v jugoslovansko pobudo, da se zgradi cesta čez Sabotin, ki bo povezovala Goriška Brda z Novo Gorico, vtem ko naša dežela soglaša z italijanskim predlogom za zgraditev namakalnega sistema ob reki Soči pri Gorici.

■ MEDNARODNI SEJEM POHIŠTVA IN OPREME V LJUBLJANI. Na njem je marsikatera novost. Mnogi letos prvič razstavljajo. Razen pohištva razstavljajo še specialna okovja, orodje, opremo, stroje in drugo.

Ali je bilo treba „INLES" razpoloviti?

Bilo je mučno. Zdelo se mi je, da smo bili vsi, tako člani centralnega delavskega sveta »INLES« Ribnica kot gostje, ki smo prisostvovali tej seji, ves čas kot na trnju. 11. november 1965 bo zapisan kot datum, ko je padla odločitev: **obrat v Kočevju se je odločil za samostojno življenje. Ali ni bila odločitev o odcepitvi od matičnega podjetja preuranjena, premalo pretehtana in ali ne bo to dejanje škodovalo pri reševanju in programiranju enotne politike lesne predelovalne industrije v kočevsko-ribniškem bazenu?** Obratni delavski svet Kočevje in kolektiv tega obrata so se trdno odločili za osamosvojitev ne glede na posledice, ki bi lahko bile sad take odločitve. Le v samostojnem podjetju vidijo jamstvo za nadaljnji razvoj lesne industrije v Kočevju.

Razprava o utemeljenosti predloga obratnega delavskega sveta in kolektiva kočevskega obrata o odcepitvi ter dokazi predstavnikov centralne uprave o neutemeljenosti takega koraka in o možnosti za nadaljnje sodelovanje se je izgubljala v oblakih cigaretnega dima. Eni in drugi naj bi imeli svoj prav!

Kaj pravijo v Kočevju?

Predstavniki iz kočevskega obrata so navedli več vzrokov, ki jih silijo k temu, da se osamosvojijo. Eden izmed važnih vzrokov naj bi bil da je perspektivni program razvoja lesne industrije »Inles« zapostavil razvoj obrata v Kočevju na račun Ribnice. V Kočevju zamerijo, zakaj je predvidena gradnja tovarne ivernih plošč v Ribnici, češ da so za to v Kočevju boljši pogoji. Nadalje so padli očitki, da je bilo za razvoj lesne industrije v Kočevju premalo investiramo, zgrajenih premalo stanovanj itd. Slišali smo tudi kritiko, da njihovi predlogi oz. predlogi organov upravljanja v obratu niso bili upoštevani na upravi. Zamerili so tudi predlogu, naj bi se v prihodnjih letih število zaposlenih na njihovem obratu znižalo z izboljšanjem tehnoloških postopkov in modernizacijo proizvodnje. To zadnje pozdravljajo, ne strinjajo pa se, da se zmanjša število zaposlenih. Nasprotno! Z razširitvijo obrata naj bi se število zaposlenih še povečalo.

V Ribnici trdijo drugače

Od predstavnikov uprave Ribnica smo slišali dejstva, drugačna kot smo jih slišali prej in podprta s številkami. Tovarno ivernih plošč naj bi prvotno res zgradili v Ribnici, ker je zato govorilo več stvari (surovine itd.). Sedaj pravijo, da ne bo »Iverke« ne v Ribnici in ne v Kočevju! Perspektivni program razvoja »Inlesa« je bil šele osnutek, ki je bil dan kolektivom po obratih v razpravo. Zato bi njegove pomanjkljivosti z dodatnimi predlogi odstranili. Nadalje smo slišali, da je bilo zgrajeno v Kočevju za člane kolektiva 20 stanovanj, 18 pa odkupljenih, obrat družbene prehrane in upravni prostori so tik pred dograditvijo, precej sredstev je bilo investiranih za izboljšanje proizvodnje v obratu itd.

Slišali smo zanimive in povsem upoštevanja vredne predloge o decentralizaciji delavskega upravljanja v obratih, po katerih naj bi kolektivi v teh obratih sami odločali o delitvi osebnega dohodka in vlaganju sredstev, ki so jih ustvarili.

Vendar vse to ni niti za las odvrnilo predstavnikov podjetja iz Kočevja, da odstopijo od svojega sklepa, da naj centralni delavski svet INLES potrdi njihovo zahtevo o odcepitvi ali pa bodo svoj sklep uveljavili po drugi poti, kakor to omogoča zakon.

Odcepitev izglasovana

Na tajnem glasovanju se je 14 članov delavskega sveta izjasnilo za to, naj se ugodi predlogu za odcepitev, 7 jih je bilo proti temu, 8 članov DS pa je oddalo prazne listke. Tako je bila izglasovana odcepitev kočevskega obrata od matičnega podjetja. »Inles« Ribnica se bo po 1. januarju 1966, ko bo zaživelo novo Lesno industrijsko podjetje Kočevje, pomaknilo iz dosedanjega tretjega mesta na lestvici lesnoindustrijskih podjetj v Sloveniji na precej nižje mesto. Okrnjen bo verjetno tudi izvoz in težko verjamemo, da bo INLES tudi drugo leto ustvaril 1,500.000 dolarjev deviznega priliva v trdni valuti kot jih bodo predvidoma dosegli letos.

Po končanem glasovanju je delavski svet kot ustanovitelj novega podjetja v Kočevju sprejel nekatere akte v zvezi z novim podjetjem in imenoval za v. d. direktorja, ki bo vodil posle do konstituiranja, dosedanjega šefa obrata v Kočevju Petra Junca.

Mlado podjetje se bo že v začetku znašlo v težavah, predvsem zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. Izdatki za upravni aparat (14 uslužbencev naj bi šlo v Kočevje) se bodo predvidoma povečali za 10 milijonov letno.

Pa še epilog: drobna nesoglasja, ki so tlela skoro ves čas triletnega delovanja v združenem podjetju, so z vso močjo butnila na dan v septembru letos. Po treznem mnenju mnogih je z razcepitvijo kombinata nastala škoda pri iskanju skupnih rešitev in interesov lesne predelovalne industrije na našem območju. Ne moremo tudi mimo ugotovitve, da so temu žalostnemu dejanju botrovali tudi ozki lokalistični interesi. V času uveljavljanja gospodarske reforme, ko bi morali težiti k še tesnejšemu sodelovanju, pa se razhajamo. Ali se nismo res še ničesar naučili?

KAREL ORAŽEM

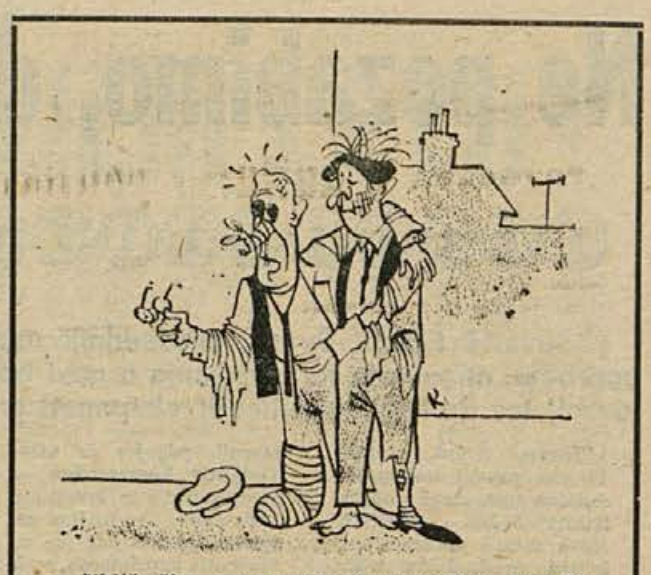

— Vidiš, čim sem srečal črno mačko, sem že vedel, da ne bi smel na sestanek, na katerem smo razpravljali o problemih kulture ...

Razpisno-razglasna komisija podjetja storitvenih obrti

»KOVINA«, Kočevje

razpisuje

po sklepu seje z dne 8. novembra 1965 prosto delovno mesto

– kvalificiranega kovinostrugarja

Pogoj: ustrezna strokovna kvalifikacija z najmanj 3-letno delovno prakso. Osebni dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Nastop dela je možen takoj. — Prijave je treba poslati do vključno 30. novembra 1965.

Kmetje, ne zamudite!

V ponedeljek, 22. nov., bo ob 12.30 v kmetijskih nasvetih radia Ljubljana govoril Konrad Kozole o dosedanjih izkušnjah pri obnovi vinogradov v krško-kostanjeviški okolici. Zanimivo predavanje bo prav gotovo zanimalo vse naše kmete, zlasti pa še vinogradnike, zato nanj posebej opozarjamo.

Beseda spodnjeposavskih čebelarjev

V okviru proslav občinskega praznika v Brežicah je bil 24. oktobra tudi sestanek čebelarske družine na Veliki Dolini s predavanjem, predvajanjem strokovnega filma, programom čebelic in zabavo z domačimi specialitetami.

Predsednik družine Valentin Dargerin je pozdravil goste in navzoče predstavnike čebelarskih družin in v veliko zadovoljstvo navzočih sporočil, da so za veseli del pripravili medene specialitete, ki so večini udeležencev še malo znane. Na zabavi so imeli medico in medeno žganje z domačim pecivom. — Ljubke nepozabne čebelice so recitirale in zapele nekatere pesmi znanih slovenskih pesnikov o čebelicah. Program je pripravil čebelarski krožek, ki ima od šole v Veliki Dolini vso podporo.

Član Čebelarske zveze Slovenije tov. Martelanec je v predavanju in predvajanju filma povedal mnogo zanimivega o tej drobni marljivi živalci. Film je zares lep, saj je zelo nazorno pokazal vse iz življenja in razvoja čebel.

Čebelarstvo je važna kmetijska panoga, ki se še ne more uveljaviti, vendar bo kmalu prišel čas, ko bo tudi čebelarstvo zavzelo mesto, ki mu pripada. — Čebelarstvo pri nas ni doseglo planskega razvoja in se razvija samo tam, kjer imajo posamezniki veselje za to panogo. Maloštevilne čebelje družine skrbijo za oploditev kmetijskih rastlin, vendar nenačrtno, kakor je v sodobnem kmetijstvu potrebno.

Čebelarska zveza Slovenije ima 30 čebelarskih društev, ki imajo po več družin. Družina šteje povprečno 20—30 članov. Čebelarska zveza skrbi predvsem za izobraževanje članov, kajti tudi delo s čebelami zahteva znanje. Čebelarja smatrajo nepoučeni opazovalci kot človeka, ki ima od čebel samo dohodek, ne pa tudi izdatke. Malokateri vedo, da daje čebelarstvo 9/10 skupnosti preko oplojevanja, le 1/10 dobi čebelar v obliki medu. Kmalu bo prišlo do tega, da nam bo primanjkovalo čebel. Pred leti ni bilo opraševanje toliko odvisno od čebel, ker je bilo več sorodnih opraševalcev, to je čmrljev, ki zaradi intenzivnih agrotehničnih ukrepov na travnikih čedalje bolj izumirajo. Opažamo, da članstvo družin narašča, ni pa sredstev za širjenje čebelarske prosvete. Naloga družbe naj bo, da to panogo goji in pospešuje, ker ima od nje tudi korist.

Na sestankih čebelarjev vidimo samo starejše ljudi. Edina tolažba so čebelarski krožki, od katerih bo verjetno 10 odstotkov ostalo čebelarjev, kadar odrastejo. Če se katerikoli čebelarski krožek obrne po pomoč na Čebelarsko zvezo Slovenije, mu le-ta pomoči nikoli ne odreče. Nujno pa je, da tudi prosveta in občine čebelarske krožke podpirajo. Vzhodnoevropske države gledajo na čebelarstvo z razumevanjem. Pri nas sicer marsikdo razume probleme čebelarstva, ne more pa pomagati, ker ni sredstev.

Sprva zgrešena politika do čebelarjev je bila obdavčitev čebelnih panjev. Čeprav tega ni več, bo še vendarle potrebno prositi ljudi, da se bodo hoteli baviti s čebelarstvom. Pri trenutnem stanju z ekonomskim računom ni mogoče pridobiti novega čebelarja; samo ljubezen do čebel ga bo priklenila na to delo. Na nekaterih sadjarskih področjih je že čutiti pomanjkanje čebel. Naša naloga in spodbuda naj premostita zapreke. Dragi čebelarji, tudi vi pridobite novega člana, če hočete imeti naslednika! Dajmo mu stari panj in vsaj eno čebeljo družino, posebno še, če je to mlad človek. Kdor enkrat začne s čebelarstvom, nikoli več ne neha. Če sami ne bomo skrbeli za nadaljnji razvoj čebelarstva, ne bo napredka v naši panogi.

MARIJA SUSNIK

Martinova nedelja je letos minila v glavnem skoraj povsod brez petja in vriskanja, brez pokušanja novine po hramih in zidanicah. Zaradi burje in nepričakovanega snega, ki je začel naletavati v petek proti večeru, so ostali hrami in zidanice zaprti. Tudi tale hramček v Vrbovcih je eden izmed tisočerih, ki mu je samo burja prepevala za letošnje aMrtinovo ... (Foto: Polde Miklič)

Vrtinec nesreč na prvem snegu

12. novembra je začelo snežiti. Zaradi snega, mokrih cest in neprevidnosti voznikov, ki so v soboto in nedeljo vozili po prvem snegu, je bilo 12 prometnih nesreč. Škodo na vozilih cenijo na več kot 2,000.000 dinarjev. En voznik je bil hudo, eden pa laže ranjen.

V snežni brozgi na gorjanski cesti blizu Cerovca je Matija Kuhar iz Ljubljane 12. novembra ob 18. uri izgubil oblast nad krmilom osebnega avtomobila, zdrsnil s ceste, se prevrnil in obstal na kolesih. Na avtomobilu je škode za okoli 100.000 dinarjev, nihče pa ni bil ranjen.

13. novembra zjutraj je na kandijskem mostu zaneslo voznika Stanka Hladina, tako da se je ustavil ob levi obmostni ograji. Avtomobil je poškodovan za blizu 30.000 din, vozniku pa ni bilo nič.

Istega dne ob 9. uri je na mokri cesti pri Cerovcu zaneslo osebni avtomobil, ki ga je vozila Dragica Konda iz Žužemberka. Voznica je zadela smernik in zdrsela 30 metrov pod cesto, kjer se je avtomobil ustavil ob drevesu. Škode na vozilu je za blizu 1,000.000 dinarjev, potnikom pa ni bilo nič.

Naslednjega dne ob 10. se je prevrnil voznik osebnega avtomobila Branko Rakič iz Zagreba. Ker je neprimerno vozil po zasneženi cesti pri Kronovem, ga je zaneslo čez desni rob in se je prevrnil. Škodo cenijo na 85.000 dinarjev.

Dve uri prej istega dne je na zasneženi in spolzki avtomobilski cesti pri Beli cerkvi zaneslo avtomobil Franca Stanjka iz Ljutomera čez travnato bankino. Vozilo se je prevrnilo na bok in obstalo, škode pa je za okoli 25 tisočakov.

Ob istem času je doživel prometno nesrečo voznik osebnega avtomobila Rado Malešević iz Siska, ki je potoval proti Zagrebu. Zaradi neprimerne hitrosti ga je na spolzkem cestišču pri Dragi zaneslo čez 3 metre visoko pobočje nasipa, kjer je obtičal na poljski poti. Popravilo avtomobila bo veljalo kakšnih 25.000 dinarjev.

Prav tedaj je srečal nesrečo tudi Ivanko Kržin iz Zadvora pri Ljubljani, ko je na priključku avtomobilske ceste pri Karteljevem srečal vozilo, ki mu je prišlo nasproti. Kržina je zaneslo v desno, tam pa je zadel obcestni kamen in poškodoval vozilo za 30.000 din.

Nekaj minut kasneje je doživel na tej cesti prometno nesrečo tudi Ivan Intihar iz Begunj. Ko je srečaval tovornjak, ga je zaneslo v jarek, zatem pa se je zaletel v drevo. Škode na avtomobilu je za 350.000 din, sopotnik Leopold Kramarič iz Ljubljane pa je bil laže ranjen.

14. novembra ob osmih je bil nesrečen tudi voznik osebnega avtomobila Feliks Štempelj iz Mengša, ki se je iz Ljubljane peljal proti Zagrebu, pri Gmajni pa mu je nasproti pripeljal tovornjak Mirko Arsev iz Litije. Osebni avto je zaneslo na levo, kjer ja zadel blatnik tovornjaka. Gmotno [illegible] na 90.000 dinarjev. Ranjen ni bil nihče.

Istega dne ob 20. uri je pri Rumanji vasi zaneslo tudi voznika Avgusta Dremlja iz Hotamez na Gorenjskem, tako da je kakšnih 30 metrov po vožnji v ovinku zadel z levimi vrati smernik in se prevrnil po nasipu. Voznik se ni poškodoval, škodo na vozilu pa cenijo na 400.000 din.

mali

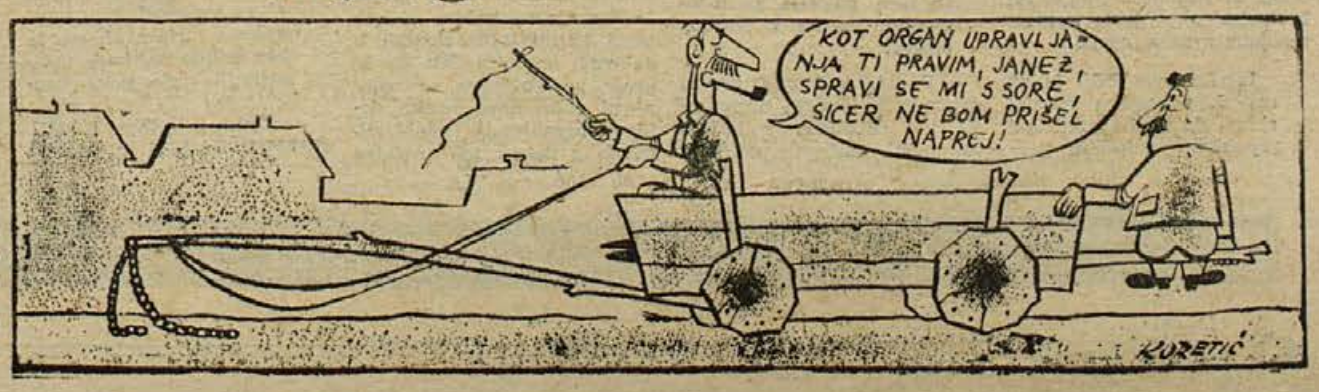

Ne pozabimo, da smo vsi ustanovitelji banke!

Tovariš Franjo Švent, predsednik ustanovnega odbora za novo banko našega področja, odgovarja na vprašanja o novi banki in o dolžnostih delovnih in drugih organizacij ter družbeno-političnih skupnosti pri ustanavljanju banke:

Tovariš Švent, najprej bi vas prosili kot predsednika upravnega odbora KOMUNALNE BANKE Novo mesto in kot zdajšnjega predsednika ustanovnega odbora za novo banko dolenjskega gospodarskega področja, da na kratko opišete zakonita določila za ustanavljanje novih bank.

— Zvezna skupščina je na osnovi 45. člena zakona o bankah in kreditnih poslih izdala odlok o minimalnih pogojih za ustanovitev poslovnih bank. Ta odlok je bil objavljen 24. marca 1965 v Uradnem listu SFRJ. št. 12 Odlok določa, da morajo kot pogoj za ustanovitev poslovnih bank preskrbeti ustanovitelji sredstva za njihov kreditni sklad. Po omenjenem odloku morajo nove banke razpolagati z vnaprej določeno višino kreditnih skladov in depozitov. Zvezni odlok pravi o tem takole: investicijske banke so lahko ustanovljene, če ustanovitelji zagotovijo 15 milijard kreditnega sklada; komercialno-investicijske banke, če jim ustanovitelji zagotovijo 5 milijard kreditnega sklada in 2 milijardi depozitov; komercialne banke, če jim ustanovitelji zagotovijo 1 milijardo kreditnega sklada in 2 milijardi depozitov; hranilnice pa, če razpolagajo s 100 milijoni kreditnega sklada. Za vsako banko mora biti najmanj 25 ustanoviteljev, hranilnice pa lahko ustanovijo družbeno politične skupnosti same. Po že omenjenem 45. členu Zakona o bankah in kreditnih poslih lahko republiška skupščina poveča višino kreditnih skladov in depozitov, potrebnih za ustanovitev poslovnih bank.

— Kakšna so bila v Sloveniji stališča do 45. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih?

— Republiška skupščina SRS je prejela o tem dva predloga. Upravni odbor Združenja komunalnih bank SRS je skupščini predlagal, naj bi v Sloveniji obstajala ena sama investicijska banka in naj ne pooštri pogojev zveznega odloka za ustanavljanje komercialno-investicijskih bank, komercialnih bank in hranilnic.

Sekretariat za finance SRS pa je predlagal skupščini SRS, naj zvezne pogoje pooštri in sicer tako: Investicijska banka je lahko ustanovljena, če je za njen kreditni sklad zagotovljenih 45 milijard din; komercialno-investicijska banka, ki lahko po določilih 3. odstavka 39. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih daje investicijske kredite, je lahko ustanovljena, če je za njen kreditni sklad zagotovljenih 45 milijard din in 10 milijard din depozitov; za ustanovitev komercialnih bank in hranilnic pa je sekretariat predlagal nespremenjena zvezna merila.

Izvršni svet SRS je na seji 5. novembra sprejel sklep, da ne bo predlagal republiški skupščini pooštrenih pogojev za ustanavljanje komercialno — investicijskih in investicijskih bank, ker bi bilo zaostrovanje teh pogojev za Slovenijo neprimerno, enak sklep o komercialnih bankah pa je sprejel že na prejšnji seji.

Vezane hranilne vloge - obresti do 7 %

KB v Novem mestu

Če ne upoštevamo sprememb, ki bodo nastale z novimi naložbami v kreditne sklade po zaključnih računih bank za 1965 in po vplačilih ustanoviteljev, bi bila po predlogu UO združenja komunalnih bank SRS, ki soglaša z določili zveznega odloka, bančna mreža takšna: **imeli bi eno investicijsko banko, ki bi nastala iz Splošne gospodarske banke; razen nje 5 komercialno-investicijskih bank in sicer: v Ljubljani, Celju, Kopru, Kranju in Mariboru; 5 komercialnih bank, ki bi delovale v Novi Gorici, Murski Soboti, Novem mestu, Ptuju in Slovenj Gradcu, medtem ko bi 4 dosedanje komunalne banke, ki so delovale v Kamniku, Slovenski Bistrici, Trbovljah in Velenju odpadle, ker ne izpolnjujejo zveznih pogojev.** Če bi obveljal prvotni predlog sekretariata za finance SRS, bi bila bančna mreža v Sloveniji takšna: imeli bi 1 investicijsko banko, ki bi nastala iz Splošne gospodarske banke in razen nje še 10 komercialnih bank (v Celju, Novi Gorici, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Novem mestu, Kopru, Murski Soboti, Ptuju in Slovenj Gradcu). To pomeni, da bi tudi po predlogu Sekretariata za finance SRS odpadle 4 dosedanje komunalne banke (v Kamniku, Trbovljah, Velenju in Slovenski Bistrici). Predlog sekretariata za finance SRS je očividno stremel za tem, da bi bila v Sloveniji ena sama investicijska banka in da komercialno-investicijskih bank ne bi bilo.

— Tov. predsednik, zakon dopušča dve vrsti komercialnih bank: komercialno-investicijske in čiste komercialne banke. Kaj menite: katera izmed omenjenih vrst bank bi bila primernejša za naše gospodarstvo in kako priti do nje? In še nekaj: kako sodite o področjih, ki se še niso odločila za ustanovitev banke v Novem mestu?

— Pooblaščeni predstavniki delovnih in drugih organizacij ter družbeno političnih skupnosti našega področja bodo 25. januarja 1966 brez dvoma sklepali in odločali o tem, kakšno vrsto banke bomo ustanovili za naše gospodarsko področje.

39. člen zakona o bankah in kreditnih poslih pravi o ustanavljanju novih bank, o njihovem poslovanju in dejavnosti dobesedno takole: »Komercialne banke se ukvarjajo s tem, da oskrbujejo gospodarske organizacije z denarjem za proizvodnjo in promet (kratkoročni krediti). Komercialne banke smejo dajati investicijske kredite za stanovanjsko in komunalno dejavnost, v drugih dejavnostih pa investicijske kredite za trajna obratna sredstva, če imajo sredstva, ki se smejo po tem zakonu uporabljati v tak namen. Poleg kreditov iz 1. in 2. odstavka tega člena smejo dajati komercialne banke tudi investicijske kredite za osnovna sredstva, če izpolnjujejo posebne pogoje, predpisane z odlokom iz 5. odstavka 45. člena tega zakona. Komercialne banke, ki ne izpolnjujejo posebnih, v smislu 3. odstavka tega člena predpisanih pogojev, smejo dajati investicijske kredite za osnovna sredstva iz svojega kreditnega sklada samo preko bank, ki izpolnjujejo pogoje za dajanje kreditov te vrste. Komercialne banke se smejo ukvarjati tudi z drugimi kreditnimi in bančnimi posli.«

Če bi naše delovne organizacije pretehtale stroške bančnega poslovanja in stroške, ki v zvezi z njim nastajajo neposredno v delovnih organizacijah, bi prav gotovo spoznale, da bližina banke zmanjšuje te stroške in povečuje rentabilnost, poslovnost ter ekspeditivnost v poslovanju.

Zgolj pravkar omenjeno vsekakor spodbuja k ustanovitvi področne banke. Če upoštevamo potrebe našega gospodarstva v katerem je najbolj razvita terciarna industrija, pa bi bila za nas najprikladnejša komercialno-investicijska banka. Pri tem moramo upoštevati, da minimalne vloge po določilih 48. čl. Zakona o bankah in kreditnih poslih, ki bi jih prispevale delovne in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti tistega dela našega gospodarstva, ki se je za novomeško banko že odločilo, ne bi zadoščale za ustanovitev komercialno-investicijske banke. **Do z zakonom določenih 5 milijard kreditnega sklada lahko pridemo in omogočimo ustanovitev takšne banke kljub temu, s širšimi pooblastili, ki naj jih dajo delovne in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti — ustanovitelji, svojim pooblaščencem. Zneski vlog posameznih ustanoviteljev v pooblastilih ne bi smeli biti omejeni s konkretnimi številkami, ki bi bile enake po razpisu določenim najmanjšim deležem. Na področju občin Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje ustvarimo na leto okoli 3,5 milijarde skladov v delovnih organizacijah. Če bi svoje pooblaščence za ustanovni zbor nove banke delovne organizacije pooblastile, da z delom teh sredstev povečajo po razpisu določene minimalne deleže, so ustvarjeni pogoji za ustanovitev komercialno-investicijske banke našega področja.** Ta sredstva bi bila za naše delovne in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti perspektivna naložba, saj bi se vračala v gospodarstvo v okviru kreditne politike. To politiko bo uresničevala domača področna banka po programu zbora banke, v katerem bodo imeli vsi ustanovitelji svoj glas. **Upoštevati moramo tudi to, da bi zaradi pooštrenih pogojev za razširjeno reprodukcijo precejšen del teh 3,5 milijarde tako in tako ležal neizkoriščen na računih posameznih delovnih in drugih organizacij ter družbeno političnih skupnosti. Prav z delom teh sredstev pa lahko omogočimo ustanovitev banke, kakršno potrebujemo in želimo.**

Glede gospodarstva v občinah, ki še nihajo z odločitvijo za novo banko (Brežice, Črnomelj in Sevnica) pa bi kazalo reči tole: dvom v gospodarsko moč nove banke za naše področje, ki najbrž botruje neodločnosti omenjenega področja, ni utemeljen. Kreditni potencial bodoče komercialno-investicijske banke našega področja bi bil, če upoštevamo malo prej povedano tolikšen, da bi zadoščal za potrebe razširjene reprodukcije v našem gospodarstvu, saj bi področna banka lahko (prav tako kot vse ostale v Sloveniji!) morebiti potrebna dodatna sredstva dobivala v poslovnem sodelovanju z investicijskimi bankami.

Gospodarstveniki in odločujoči činitelji na prej omenjenem področju pa naj razmislijo tudi o zmanjšanju stroškov in o objektivnih pogojih poslovnosti v primeru ene ali druge banke.

Kakršnikoli posebni interesi (to velja za vse delovne in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti na vsem našem področju) ne bi smeli biti ovira pri odločitvi za področno banko, ker bodo lahko ustanovitelji uresničevali vse svoje potrebe skozi domačo banko in njene poslovne odnose z drugimi bankami.

— Kaj menite o tem: ali našemu gospodarstvu bolj kaže biti ustanovitelj investicijske banke Slovenije ali biti ustanovitelj zveznih bank?

— Delovne ter druge organizacije in družbene politične skupnosti o tem samostojno odločajo, vendar velja reči, da bi tudi naša bodoča banka lahko bila v imenu delovnih in drugih organizacij ter družbeno političnih skupnosti, ki bi jo ustanovile, v njihovem imenu ustanovitelj tistih bank, ki so za naše gospodarstvo poslovno zanimive.

— Ustanovni zbor nove banke je razpisan za 25. januarja 1966. Tovariš predsednik, kaj je glavna naloga ustanoviteljev nove banke v pripravah na ta zbor in kdo naj bodo ustanovitelji naše nove banke?

— Upravni odbor KOMUNALNE BANKE v Novem mestu je 17. julija 1965 sprejel sklep, da prevzame po določilih 173. in 174. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih vlogo ustanovnega odbora. Po sklepu seje od 22. 9. 1965 je sklical ustanovni zbor banke na dan 25. januarja 1966 v prostorih Doma ljudske prosvete v Novem mestu ob 9. uri dopoldne. V razpisu ustanovnega zbora je določeno, da ima pravico do glasu v zboru in pravico do samoupravljanja pri delu nove banke tisti ustanovitelj, ki pismeno izjavi, da bo v roku, ki ga bo določil ustanovni zbor banke (določila 51. in 52. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih) vložil v banko del svojih sredstev na enega izmed naslednjih načinov: da bo vplačal v kreditni sklad banke najmanj 2 milijona din; da bo vročil za dobo več kot 5 let namanj 4 milijone din za vročitev sposobnih sredstev; za dobo od 1 do 3 let najmanj manj 6 milijonov din ali pa za dobo od 1 do 3 let najman, 10 milijonov din za oročitev sposobnih sredstev; ali pa, da bo imel na svojih računih pri SDK nenehno 25 milijonov din, katere daje novi banki na voljo za njeno poslovanje.

V smislu 48. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih je zdaj **najvažnejše, da delovne in druge organizacije ter družbene politične skupnosti na našem področju s svojimi za to pristojnimi organi (delavski sveti in občinske skupščine) odločijo in sklenejo, ali bodo ustanovitelji nove banke, na kakšen izmed prej naštetih načinov kanijo biti ustanovitelj in kdo bo prizadeto delovno in drugo organizacijo ter družbeno politično skupnost pravno veljavno zastopal na ustanovnem zboru banke ki bo 25 januarja 1966. sklep o obojem morajo ustanovitelji pismeno predložiti ustanovnemu odboru pri KOMUNALNI BANKI v Novem mestu, ker je to organ, ki je sklicatelj ustanovnega zbora za ustanovitev nove banke.**

Na ustanovnem zboru bo izvoljen nov začasni izvršilni odbor nove banke, sprejeti pa bodo tudi akti o ustanovitvi banke v smislu 50. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih. Ti akti bodo veljali samo začasno, do sklica rednega zbora banke v smislu določil 53. člena Zakona o bankah in kreditnih poslih, ko bodo začasni sklepi in organi na novo ustanovljene banke veljavno izglasovani.

Nova komercialna banka v Novem mestu bo lahko 25. januarja 1966 na ustanovnem zboru ustanovljena samo v primeru, če bo ustanovni odbor pri Komunalni banki Novo mesto dobil na zboru sklepe oziroma prijave najmanj 25 ustanoviteljev. V nasprotnem primeru bo morala KOMUNALNA BANKA Novo mesto prenehati poslovati prvega aprila 1966, naše področje pa bo nato ostalo brez banke.

Iz tega sledi, da se v nobeni delovni in drugi organizaciji ter družbeno politični skupnosti pri nas ne bi smeli zanašati, češ: »Saj bodo drugi to opravili!«, ker se lahko zgodi, da do ustanovnega zbora ne bo zbrano dovolj prijav. Ne smemo pozabljati, da gre za zelo pomembno odločitev organov samoupravljanja v delovnih in drugih organizacijah ter družbeno političnih skupnosti in da zatorej ne smemo odlašati s sklepi o tem, da posamezne organizacije postanejo ustanovitelji nove banke. Odlašati ne smemo tudi zategadelj, ker je naša odločitev o tem, da postanemo ustanovitelji nove banke v gospodarskem in političnem smislu hkrati tudi naša izjava, da je banka za naše področje potrebna. Pogodb o razpolaganju z avista depoziti pri SDK ne smemo istovetiti z ustanoviteljem nove banke, ker morajo vse delovne in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti sprejeti o ustanoviteljstvu poseben sklep in imenovati svojega pooblaščenca ter določiti višino ustanovnega deleža.

— Kako pripravljeni naj torej pridejo pooblaščenci delovnih in drugih organizacij ter družbeno političnih skupnosti našega področja na ustanovni zbor banke 25. januarja 1966 v Novo mesto?

— Vse tozadevne predpise smo že omenili in smo si za zdaj menda glede tega na jasnem. Če torej želimo ustanoviti banko tiste vrste, kakršno si želijo delovne in druge organizacije ter družbeno politične skupnosti našega področja za zadovoljevanje svojih potreb, moramo biti na ustanovnem zboru nove banke pripravljeni na kakršnokoli možnost. Zategadelj bi morale vse prej omenjene organizacije in skupnosti v svojih sklepih o ustanoviteljstvu dati predstavnikom, ki jih bodo na ustanovnem zboru nove banke zastopali, pooblastila, ki bodo širša kot pa jih določajo pogoji po razpisu. Morda bo na ustanovnem zboru šlo za sorazmerno majhna sredstva, ki jih bomo lahko zbrali le, če bodo imeli pooblaščenci širša pooblastila ter nato ustanovili banko, kakršno si želimo in kakršna bo našem področju v prid.

— Še zadnje vprašanje, tovariš predsednik: kakšno je konkretno stališče do ustanavljanja bank v Vaši delovni organizaciji in s katero banko boste navezali poslovne odnose?

— Že odločitev samoupravnih organov v NOVOTEKSU, da dajo avista sredstva na voljo novomeški banki kaže, da se odločamo za domačo področno banko. V pripravah za odločitev pristojnih samoupravnih organov v podjetju pa smo že razpravljali o tem, da bomo dali našemu pooblaščencu za ustanovni zbor banke širša pooblastila. To pomeni, da bo naš ustanovni delež večji od minimalnega.

M. J.

Varčuj in vlagaj pri

KB Novo mesto

KMETIJSKA PROIZVODNJA V LETU 1965 V OBČINI ČRNOMELJ

KAJ SMO DOSEGLI V ZADNJEM LETU?

V decembru 1964 smo na seji občinske skupščine razpravljali o kmetijstvu. Težišče razprave je bilo v vprašanjih razvijanja zasebne proizvodnje v raznih oblikah sodelovanja z zadrugo. V skladu s potrebo in splošnimi stališči smo tudi mi sprejeli sklep, da vplivamo na izboljšanje ekonomskega položaja kmeta in mu s tem ob večji proizvodnji omogočimo tudi višji življenjski standard.

Rezultatov popravljenega odnosa do zasebne proizvodnje ne moremo že po enem letu ocenjevati, pomembno je pa vendar, da ugotovimo določena gibanja in spremembe, še posebno z ozirom na pogoje, ki nastajajo z uveljavljanjem gospodarske reforme.

Najprej želimo opredeliti, v čem vse se kaže spremenjen odnos družbenega faktorja do zasebnih proizvajalcev. Tu so najprej prispevki in dajatve za proračun in sklad kmečkega zavarovanja, ki se v skupnem znesku v občini to leto niso spremenile. V letu 1964 jih je bilo za 128 milijonov dinarjev, enako tudi v letu 1965. Udeležba sredstev občine za sklad kmečkega zavarovanja pa se je povečala od lanskih 15 milijonov na 25 milijonov letos, ne glede na to, da so se prispevki kmetov iz osebnega dohodka iz kmetijstva (davki) zmanjšali v masi za 19 milijonov dinarjev. Skupna obremenitev (pod tem razumemo prispevke za proračun in zdravstveno zavarovanje) pa je v posameznih proizvodnih okoliših različna in je v primerjavi z letom 1964 tudi različno narastla .oziroma padla.

Proizv okoliš	Skupaj obremen. v 000 din 1964	1965	Ind. 65/64	Obremen. na 1 ha v din 1964	1965
II.	53,243	40,374	76	17.400	13.300
III.	47,347	67,746	143	4.250	6.100
IV.	26,977	19,847	74	2.230	1.650
Skupaj	127,567	127,967	100,3	4.850	4.870

Tabela 1: prispevek iz kmetijstva in prispevek za zdravstveno zavarovanje po okoliših in na 1 ha kmetijske površine

V tabeli I. je prikazana vrednost obremenitev po okoliših, v skupnem znesku in na 1 ha kmetijske površine. Če gledamo razmerje obremenitev med proizvodnimi okoliši v lanskem letu, vidimo, da so bile določene spremembe v obremenjevanju potrebne. Obremenitev v drugem proizvodnem okolišu je bila v odnosu na tretjega štirikratna, v odnosu na četrti okoliš pa celo osemkratna.

V letu 1965 smo ukinili tudi progresivne lestvice prispevka po velikostnih grupah posestev z namenom, da bi stimulirali tiste proizvajalce, ki imajo več možnosti za blagovno proizvodnjo. Ob takšnem prispevanju pa so se na področju zdravstvenega zavarovanja pravice zavarovancev še povečale. S 1. I. 1965 je dobila kmečka mladina razširjeno zdravstveno varstvo, kmetje-borci pa so dobili pravico do uveljavljanja polnega zdravstvenega varstva. Po podatkih smo imeli konec oktobra 1965 v občini 3.832 oseb z osnovnim kmečkim zavarovanjem, 1328 oseb v razširjenem zavarovanju kmečke mladine, 1908 oseb s polnim zavarovanjem kmeta-borca ter 745 oseb s polnim zavarovanjem na osnovi priznavalnin, invalidnosti ali socialnih podpor, skupaj torej 7.813 oseb, kar predstavlja praktično vse kmečko prebivalstvo (brez polkmetov, ki imajo svoje pravice do zdravstvenega varstva bodisi v delovnem razmerju bodisi kot upokojenci). Poleg zavarovanja so bili kmeti-borci deležni tudi pomoči v priznavalninah, ki bodo v letu 1965 v skupnem znesku narastle od približno 12 milijonov na 30 milijonov dinarjev. V skladu z odlokom o prispevkih in davkih pa so bile zavezancem prispevka iz kmetijstva odobrene olajšave v višini 8 milijonov dinarjev; za 4 milijone dinarjev olajšav je bilo priznanih kmetom-borcem, za enak znesek pa tudi ostalim zavezancem prispevka v drugem in tretjem okolišu na osnovi raznih socialnih motivov (starost, delanezmožnost, bolezen in pd.). Za proizvodne olajšave, ki so bile z odlokom omogočene proizvajalcem v tretjem proizvodnem okolišu, nismo imeli nobenih zahtevkov s strani zavezancev. Četrti razred pa je bil, kot je znano, prispevka iz kmetijstva tako-oproščen.

Vsi ti ukrepi so imeli osnovni namen: *izboljšati položaj kmečkega prebivalstva in posredno vplivati na njegovo udejstvovanje v kmetijski proizvodnji.*

Spremembe v cenah, tako kmetijskih proizvodov kot tudi reprodukcijskega materiala pa so vplivale na kmetijstvo kot celoto ne glede na sektor proizvodnje. Po podatkih Kmetijske zadruge Črnomelj se je uporaba reprodukcijskega materiala v zasebni proizvodnji in kooperaciji letos nekoliko zmanjšala. Umetnih gnojil so proizvajalci uporabili za 7,5 odstotka manj kot lani, kar pomeni 117 ton gnojil maanj. Na 1 ha njiv je bilo tako porabljenih 232 kg nasproti 252 kg lani in 200 kg v letu 1962. Slovensko povprečje v letu 1960 je bilo 185 kg gnojil na 1 ha njiv. Tudi uporaba semen in zaščitnih sredstev se je letos zmanjšala: prvih od 69 na 24 ton, drugih od 38 na 29 ton. Količina traktorskih ur je bila letos večja; porastla je od 1690 ur v lanskem letu na 2435 ur letos. To je še vedno malo, saj imamo v drugem proizvodnem okolišu, ki je primeren skoraj v celoti za traktorsko obdelavo, 1350 ha njiv. To pomeni, da zadružna mehanizacija ne opravlja niti polovice osnovnih storitev, kot so oranje ali košnja, zato ima na tem področju še precejšne možnosti razvoja.

Vrednost uporabljenega repromateriala in storitev pa je kljub delnemu zmanjšanju v letu 1965 narastla od 56 milijonov v lanskem letu na 78 milijonov, torej z indeksom 140. Dodatno k temu so kmetovalci nakupili preko zadruge še za 27 milijonov din strojev, predvsem kosilnic. Če primerjamo lanske cene materiala in storitev z letošnjimi v povprečju, dobimo sledeče indekse porasta: gnojila 173, semenska pšenica 140, semenski krompir 176, zaščitna sredstva 105 in strojne storitve 170. Seveda je med stroški narastla letos tudi vrednost ročnega dela na kmetijah, česar pa za zdaj še ne moremo točneje oceniti. Na osnovi realiziranega odkupa zadruge lahko ocenimo, da bo vrednost blagovne proizvodnje letos v zasebnem sektorju narasla za 50 odstotkov v primerjavi z letom 1964.

Iz grafičnega prikaza pa vidimo, da pomeni to povečanje odkupa ob istočasni spremembi odnosov v prispevkih in spremembi stroškov trikrat večji ostanek dohodka kot lani. Če vrednotimo letošnji odkup po lanskih cenah pa vidimo, da gre le za 10 odstotno povečanje, 40 odstotkov povečanja pa je posledica letošnjih višjih cen. Zadružni odkup pa ne predstavlja celotne blagovne menjave v zasebnem kmetijstvu. Kljub temu dosegajo vsi poglavitni proizvodni stroški in vsi prispevki letos le 62 odstotkov blagovne menjave, medtem ko so predstavljali lani 82 odstotkov. To pomeni, da del menjave, ki se realizira mimo zadruge, prikazani dohodek še povečuje, seveda pa ga zmanjšuje po drugi strani tisti del stroškov in storitev, ki niso realizirani preko zadruge.

Proizvod	1964	1965
Mleko	119	813
Teleta	92	85
Govedo	187	178
Prašiči	173	118
Krompir	303	471
Sadje	500	993
Skupaj	1374	2658

Tabela 3: zadružni odkup v tonah

Proizvod	Vrednost (000) 1964	1965	Struktura (%) 1964	1965
Mleko	5,330	66,685	2,4	19,9
Teleta	44,278	54,854	19,8	16,5
Govedo	71,865	77,860	32,1	23,4
Prašiči	62,794	46,500	28,2	13,9
Krompir	12,825	30,500	5,8	9,1
Sadje	10,402	40,022	4,6	12,0
Gozdno sadje	6,055	6,594	2,3	1,9
Ostalo	10,740	10,985	4,8	3,3
Skupaj	224,289	334,000	100,0	100,0

Tabela 4: vrednost in struktura odkupa Kmetijske zadruge Črnomelj

Iz tega površnega pregleda lahko torej precej zanesljivo sklepamo, da je ekonomski položaj zasebnih proizvajalcev kljub porastu življenjskih stroškov bistveno boljši kot lani, kar je bil tudi namen sprememb v družbeno ekonomskih odnosih.

Prav gotovo zanima naše proizvajalce, za kakšne spremembe gre v količinah in vrednosti kmetijskih proizvodov. V tabelarnem pregledu so podani le glavni proizvodi, ki predstavljajo 95 odstotkov vrednosti odkupljenih pridelkov. Količine so ugotovljene na osnovi dejanske realizacije za devet mesecev in ocene za zadnje četrtletje. Z razširitvijo odkupa mleka na skoraj vse področje občine je zadruga uspela znatno dvigniti blagovno proizvodnjo kmetov. Ob stimulativnih cenah in dokaj ugodni letini tudi pri sadju in krompirju rezultati v blagovnosti niso izostali. Zmanjševanje količin pri živni je posledica sejmov na Vinici in v Metliki, ki sta še edina na področju Slovenije. Močen padec v odkupu prašičev je tudi posledica zmanjšanja reje. Ti momenti so seveda strukturo vrednosti odkupa precej spremenili. Računamo tudi, da bodo ob daljšem delovanju imeli pozitiven vpliv na strukturo proizvodnje. Zato je za nadaljnji razvoj kmetijske proizvodnje in njene blagovnosti na zasebnem sektorju posebej pomembno, da zagotovimo trajnost delovanja vseh obravnavanih činiteljev.

Ob vseh teh podatkih pa se nam vseeno dozdeva, da proizvajalci niso v dovoljni meri izkoristili vseh možnosti, ki so jim bile dane v novih ekonomskih odnosih. Kaže tudi, da kolektiv v kmetijski zadrugi ni vložil maksimalnega prizadevanja za povečanje proizvodnje v raznih kooperacijskih aranžmanih in da bi bili lahko rezultati še znatno večji in ugodnejši za oba partnerja. V delo s kooperanti in proizvajalci na sploh bo treba v bodoče vnesti veliko več sistematičnega, predvsem pa strokovnega dela. Treba pa je povedati še nekaj: izboljšanje pogojev dela še ne pomeni odprave vseh obveznosti zasebnega proizvajalca do družbene skupnosti, temveč nasprotno: naravnost zahteva še vestnejše in točnejše izpolnjevanje obveznosti! Ob izboljšanih pogojih mora tudi kmet svoje prispevke pravočasno poravnati. To pa letos ne poteka povsem v redu. Povedati je treba, da je ob koncu oktobra bilo vplačanih letošnjih obveznosti skupaj z lanskimi zaostanki le za 81 milijonov dinarjev, kar pomeni **komaj 54 odstotkov obveznosti!** Če lahskih zaostankov ne računanamo, znaša plačilo 63 odstotkov, to pa je še vedno 20 odst. manj, kot bi moralo biti plačil v tem času že doseženih. Takšen odnos zahteva ostro obsodbo, hkrati pa terja tudi energično ukrepanje finančnih organov občine.

V nadaljevanju bi obravnaval nekaj osnovnih ugotovitev o proizvodnji v družbenem sektorju kmetijstva črnomaljske občine.

RADO DVORŠAK
dipl. inž. kmetijstva

Prikaz odkupa v kmetijski zadrugi (sestav stroškov v milj. din in odst.)

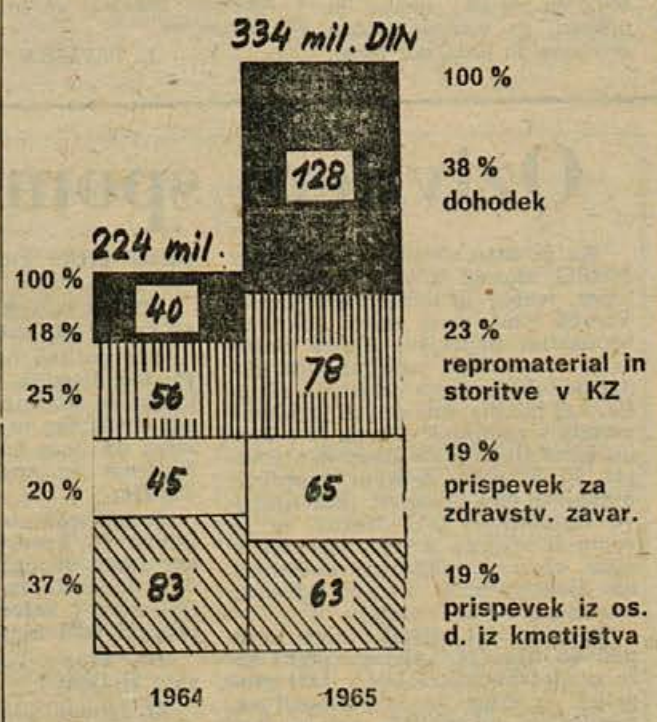

»Pod 100 din ne dam krompirja«

Na območju metliške kmetijske zadruge že vrsto let niso odkupili toliko krompirja kot letos. Odkupili so ga nad 200 ton po 55 do 65 dinarjev kilogram. Marsikateri kmet je krompir zadržal, ker je čakal višjo ceno. Precej krompirja so prodali tudi zunaj zadružnega območja. Odkupovala so trgovska podjetja in sindikati ter posamezniki iz sosednje republike. Krompir so plačali dražje kot zadruga in naredili zmedo. Nekemu kmetu so ponudili celo 80 dinarjev za kilogram, pa je brž uganil, kam veter piha in rekel: »Pod 100 dinarjev ga ne prodam!« Takih kmetov je bilo še več.

Ker bomo nekaj krompirja uvozili, se je marsikdo uračunal, ko je čakal na ugodnejšo ceno.

Razen krompirja je metliška kmetijska zadruga odkupila tudi 560 ton industrijskega sadja, v oktobru pa je prodala v Italijo 6 vagonov pitanih volov. JOŽE ŠKOF

PISMA UREDNIŠTVU

Odgovor podjetja za PTT promet

Na članek »Prizadeti se oglašamo«, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu dne 28. 10. 1965, odgovarjamo s temile podatki:

Do 12. 10. 1965 je vas Občiče prejemala pošto štirikrat na teden, vas Mali Rigelj dvakrat na teden, vas Stare Žage dvakrat na teden, vas Nova gora pa je bila brez dostave.

V okviru reorganizacije dostavnega omrežja, ki je pri našem podjetju v teku že od lanskega leta in le delno kot posledica ukrepov, ki so bili sprejeti v smislu gospodarske reforme, je bila tudi pri pošti Dolenjske Toplice izvršena sprememba dostavnega omrežja.

Dostavno službo pri tej pošti sta opravljala dva delavca peš. Ugotovili smo, da bi bilo dostavo mogoče opravljati z mopedom, pri čemer bi lahko sistemizacijo delovnih mest zmanjšali za enega dostavljača, ne da bi se hkrati kvaliteta dostavne službe preveč poslabšala. Upoštevati smo morali, da je število pošiljk za dostavo premajhno za dva dostavljača.

Po novil potovnicah, ki so stopile v veljavo 12. 10. 1965, prejemajo prebivalci Malega Riglja in Starih Žag pošto na dom trikrat in ne več samo dvakrat na teden, prebivalci iz Občic pa tudi trikrat na teden namesto dosedanje štirikrat tedenske dostave. Nova gora je ostala izven dostavnega področja, ker jo tudi ob tej spremembi nismo mogli vključiti v noben dostavni okraj. Iz teh podatkov se da ugotoviti, da se v povprečju prav za navedene vasi dostava ni poslabšala.

Pri pošti Dolenjske Toplice smo ugotavljali vzroke, zakaj dostavljač ne dostavlja pošiljke tako kot je zgoraj navedeno. Iz izjav prizadetih delavcev je razvidno, da je do odstopanj prišlo predvsem zaradi začetnih težav, ker se je dostavljač komaj usposabljal dostavljati na novo formiranih dostavnih okrajih.

Prizadeti delavci so obljubili, da bo v bodoče kvaliteta dostavne službe takšna, kot jo je podjetje za PTT promet odredilo.

Želimo, da bi nam prebivalci navedenih krajev sporočili, če bi po krivdi dostavljača ne prejemali pošte trikrat na teden.

Direktor:
Dragica Rome

MOZELJ: RK in ne mladina

Tovariš urednik!

V 44. številki Dolenjskega lista dne 4. novembra je nepodpisani pisec pozabil na osnovno organizacijo Rdečega križa Mozelj, ki je bila prav tako omenjena v poročilu SZDL kot druge.

Prizadeti smo, ker nas je pisec zamenjal z mladino. Rdeči križ je bil pobudnik in izvajalec akcije za poplavljence in pri tem mladina nima nobenih zaslug. Zbrali smo 40.200 dinarjev, kar je za naše slabo naseljene kraje lep prispevek.

Rešujemo pa tudi druge probleme: spomladi smo očistili vodnjake, jih napolnili z vodo, enega pa opremili s črpalko. Pri delu so nam pomagali vaščani, gasilci in krajevna skupnost, ki je kupila potreben material.

Skozi vse leto skrbimo za lepo podobo in čistočo vasi; tu je veliko pripomogla krajevna skupnost, ki je uredila fasadi gasilskega in prosvetnega doma, v načrtu pa je še ureditev zunanjosti šole in drugih hiš, za kar pa je zmanjkalo sredstev.

Pisec članka pravi, da na konferenci SZDL ni bilo nobenega predstavnika krajevne skupnosti, kar pa ne drži, saj sta bila tam dva člana. K našemu prizadevanju vabimo vse vaščane, še posebej pa mladino, saj bomo s skupnim delom lahko več dosegli.

Milena Košir,
tajnica RK Mozelj

IZ ŠKOFJE LOKE NA IZLET PO DOLENJSKI

Gorenjski borci so prinesli vence

6. in 7. novembra so se aktivni udeleženci NOB iz LOŠKE TOVARNE HLADILNKOV iz Škofje Loke odločili, da se podrobneje seznanijo z zgodovino NOB na Dolenjskem in da vzpostavijo tesnejše stike z borci teh krajev. Pot po Dolenjski, ki jim so jo omogočili organi upravljanja tovarne, jih je peljala skozi Novo mesto, Metliko, Semič, Mirno goro, Črnomelj, Kočevje in Turjak nazaj v Škofjo Loko. Po končanem izletu so nas zaprosili, da objavimo njihove vtise:

»Res je, da smo izlet najavili ter želeli, da nas vsaj nekdo od tovarišev iz NOB počaka ter pove kaj o svojem kraju in njegovi zgodovini, vendar nismo pričakovali, da bo to kar smo doživeli, tako prisrčno in tovariško.

Po Novem mestu nas je vodil Janez Zupančič, ki nas je seznanil z znamenitostmi mesta, posebej pa nam je o zgodovini NOB govoril v lepo urejenem muzeju Jože Zamljen. Pred odhodom smo v čast padlim borcem mesta položili venec v spominski avli.

V Novem mestu smo bili presenečeni tudi v restavraciji NA BREGU, kjer smo bili nepričakovano in za mali denar dobro postreženi.

Po ogledu Metlike in Semiča smo se odpeljali na Mirno goro, kjer so nas osebje in gostje zelo prisrčno sprejeli. Tam smo tudi prenočili in ko se je po nepozabno lepi zori zdanilo, so člani aktiva lovci položili venec na spomenik padlim borcem pred planinsko kočo.

V Črnomlju smo se, kot je bilo dogovorjeno, sestali z Albinom Tkalčičem, ki nam je razkazal Črnomelj, mi pa smo v spomin padlim tovarišem položili venec pred spomenikom na Gričku.

V Kočevju sta nas sprejela Peter Šobar in Albin Obranovič. Ogledali smo si spomenik, se seznanili z zgodovino in zanimivostmi mesta, posebno pa nas je presenetil lepo urejeno muzej v Šeškovem domu. Tudi tukaj smo spomin padlih počastili z vencem. Posebej bi se radi zahvalili tovarišu Šobarju, ki se je potrudil, da smo bili z obiskom Kočevja kar najbolj zadovoljni.

Na poti po lepi cesti proti domu smo si ogledali še Ribnico in Turjak, kjer smo pred spomenikom padlih položili še en venec.

Na dvodnevnem potovanju po Dolenjski smo videli marsikaj, česar do sedaj še nismo poznali. Vso pot nas je spremljalo zelo lepo vreme in še lepše tovariško razpoloženje, za kar se ponovno zahvaljujemo vsem, ki so nas tako lepo sprejeli. Vsi člani našega aktiva si želimo še mnogo takih prisrčnih srečanj, pričakujemo pa tudi obisk dolenjskih tovarišev v našem kraju, da tudi mi kaj povemo o svoji zgodovini in o doživetjih med NOB!

Aktiv udeležencev NOB LTH Škofja Loka

Gorenjski borci pred spomenikom NOB v Kočevju

Kako žive člani Zveze slepih?

Na nedavnem občnem zboru Zveze slepih za področje Bele krajine, ki je bil v Črnomlju, so obravnavali delo organizacije v zadnjih dveh letih ter socialne probleme svojih članov. Tako so ugotovili, da slepi Franc Sajevec iz Črnomlja kljub obljubam še nima urejenega bivališča in da je družbene pomoči potreben tudi Matija Hudorovac iz okolice Semiča, ki je izgubil vid pri nesreči v kamnolomu.

Kot posebno pereč problem slepih v merilu republike pa so omenili člane Zveze slepih, ki so se med vojno ali po njej ponesrečili z orožjem, pa jim dosedanji predpisi odrekajo invalidnino. Zveza slepih skuša doseči, da bi jih priznali kot žrtve vojne, o čemer so na pobudo te organizacije razpravljali že tudi na kongresu Zveze borcev v Sarajevu.

V novi odbor sta bila s področja Bele krajine izvojena Vinko Rožič, telefonist v Beltu, ter Leopold Hudelja, zaposlen v Kanižarici.

Na občnem zboru so se člani ZS zanimali za nabavo raznih tehničnih pripomočkov kot so posebne ure in magnetofoni, pohvalili pa so organizacijo, ki jim vsako leto pripravi mnogo veselja z izletom. Letos je Zveza slepih priredila izlet na morje in na Bazo 20. Predlagali so, naj bi v letu 1966 peljali člane ZS preko meja naše domovine, da bi spoznali, kako drugod žive osebe, prizadete na vidu.

Z NEDELJSKEGA ZBORA ZVEZE SLEPIH V NOVEM MESTU

Še 25 socialno ogroženih članov Zveze slepih

V nedeljo, 14. novembra, je bil v Novem mestu občni zbor Zveze slepih za področje občin Trebnje in Novo mesto. Odbor je najprej poročal o delu v zadnjih dveh letih ter posebej poudaril, da je letos nastal edinstven položaj, saj nima organizacija nobenega člana več brez rednih dohodkov, ki bi doma ali v kakem domu čakal na zaposlitev.

Od skupnega števila 110 članov je na področju novomeške organizacije Zveze slepih 10 zaposlenih. Najtežji problem v delu osnovnih organizacij je bilo doslej reševanje socialne problematike. V poročilu je bilo navedeno, da je še vedno 25 socialno ogroženih članov organizacije in da mnogi dobivajo le po 4.000 din pomoči od skrbstvenih organov občin. Zaradi tega je bila organizacija prisiljena v zadnjih dveh letih razdeliti nad 500.000 din v obliki izredne pomoči. Razen tega so 14. članom v dosmrtno uporabo dodelili radijske sprejemnike.

Vidne uspehe je organizacija slepih dosegla tudi na športnem področju in pri rekreaciji svojih članov. Ekipa slepih iz Novega mesta se namreč vsako leto udeleži pohoda po poteh partizanske Ljubljane, sodelovala je na vseh športnih tekmovanjih v organizaciji Zveze za šport in rekreacijo invalidov Slovenije itd. Svoje člane so vsako leto pošiljali tudi na smučarske tečaje.

Najzanimivejši so poizkusi streljanja z zračno pištolo in puško proti posebni zvočni tarči, s čimer so slepi v Novem mestu poizkusili prvi v Jugoslaviji.

V letošnjem letu se je Zvezi slepih Novo mesto, ki zavzema področje občin Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika, priključil še predel treh posavskih občin Sevnice, Krškega in Brežic. S povečanjem obsega organizacije pa se bodo povečale tudi naloge novega odbora. Na občnem zboru so sprejeli bogat in obširen delovni načrt za naslednje dveletno obdobje.

Za predsednika Zveze slepih je bil ponovno izvoljen priljubljeni Jože Zupanc, imenovali pa so tudi 4 komisije: za kulturno prosvetno dejavnost, šport in rekreacijo, komisijo za socialno zdravstvena vprašanja, komisijo za šolanje, rehabilitacijo in zaposlovanje slepih ter komisijo za reševanje problematike žrtev vojne ali orožja.

Krvodajalska akcija v Kostanjevici lepo poteka

Krvodajalska akcija, ki jo organizira krajevna organizacija RK (le-to že več kot celo desetletje požrtvovalno vodi tov. Lojze Mlakar) lepo poteka. Na zadnji seji krajevne organizacije so izbrali poverjenike, ki po vaseh zbirajo prijave. Doslej se je najbolj izkazala pri zbiranju prijavljencev patronažna sestra **Milka Zupan**, ki je zbrala nad sedemdeset prijav. Tako smo prepričani, da bo ta humana akcija tudi letos lepo uspela.

Jutri o otroškem varstvu in šolstvu na Vidmu

Jutri, 19. novembra ob 19. uri, bo na Vidmu v domu Svobode delovna konferenca krajevne organizacije SZDL. Njen predstavnik **Jože Račič** je te dni povedal:

»Spomladi je naša organizacija delala za volitve in sodelovala pri reševanju nekaterih družbenih vprašanj. Ob vprašanjih, kot so neurejenost varstvenih in šolskih prostorov ter okolice pri II. naselju ob hotelu, pa smo brez moči. Reševanje tega zadeva širši krog ljudi, podjetja in občinsko skupščino, ker se brez denarja ne da nič narediti.

Na konferenci bomo obravnavali pestro problematiko. Težave so vsakdanje in pereče, kar občutijo tudi občani. Pričakujemo in želimo, da bi bila razprava pestra in plodna. Vsekakor bo občane zanimalo, kako delovne organizacije gospodarijo po uveljavitvi ukrepov, kako bodo gospodarile v prihodnjem letu in drugo.«

Razprava na konferenci naj bi torej posegla na področje, kjer smo malo naredili. Trditev podčrtuje dejstvo, da otroško varstvo ni urejeno, da manjka šolskih prostorov in podobno. Vemo, da staršem ni vseeno, kje in kako delajo prosvetni delavci in kako se vzgajajo otroci. Zato pričakujemo, da bodo občani na konferenci povedali svoje mnenje in predlagali, kako vse to reševati v danih finančnih možnostih.

22. novembra ob istem času bo imela letno konferenco tudi krajevna organizacija SZDL na desnem bregu Save — v Krškem. Konferenca bo v »zelenem kotičku« občinske skupščine.

K. PAVLIHA

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

Oživljeni spomini na umetnika

Alojz Gangl: Janez Vajkard Valvasor

Ko je tisto oktobrsko nedeljo v Metliki skoraj 92-letni novomeški kipar, rezbar in konservator Franc Vodnik stal pred novo odkritim bronastim poprsjem Alojza Gangla in z drobnimi, svetlimi očmi gledal podobo svojega mojstra - učitelja, kaj mislite, kaj se mu je takrat utrnilo v spominu? Morda je v bronu iskal žive poteze umetnika Gangla, ki je pred davnimi desetletji oblikoval med drugimi tudi njegovo umetniško pot? Morda se je spomnil svojega prvega srečanja z njim, spomnil mojstrove delavnice na ljubljanskem Bregu, njegove kretnje, dleta in besede?

Zdaj je stal osiveli učenec pred podobo učitelja, katerega pepel so že pred tridesetimi leti v žari prepeljali iz Prage in jo pokopali na metliškem pokopališču pri sv. Roku. Trideset let je preteklo od takrat in skoraj sedemdeset, odkar je Vodnik v Ljubljani prestopil prag Ganglovega ateljeja.

Zdaj je stal podobar in konservator Vodnik pred spomenikom svojega učitelja kot živa priča dolgih desetletij. Veter se mu je poigraval s sivimi lasmi pod modro baretko, široka črna pentlja je še bolj poudarjala lepi nagubani obraz, ožarjen z vedrino, modrostjo in tiho radostjo. Z levico se je oprl na palico, z desnico pa je rahlo zdrsel preko gumbov odpete sive suknje in rekel:

»Dober človek je bil Gangl in lepo sva se razumela.«

Saj po teh besedah res ni moglo biti drugače, kot da smo po odkritju in končani slavnosti naprosili sivolasega mojstra Franca Vodnika, da nam kaj pove iz svojega življenja in spominov na Alojza Gangla.

Sedeli smo ob kozarcih metliške črnine in Francu Vodniku so se kar same utrinjale misli in besede o tistih časih in lastnem bogatem življenju, v katerega je za dve leti posegel tudi kipar Alojz Gangl.

Da, Franc Vodnik je imel bogato življenje!

21. januarja 1874 mu je v Polhovem Gradcu stekla zibel, in ko je nekoč kot mlad fant poslikal panjske končnice svojega čebelnjaka, je to njegovo slikarijo videl domači podobar Jernej Trnovec. Začudil se je podobam in to je odločilo fantovo življenjsko pot. Trnovec ga je vzel v uk in mu po treh letih napisal lepo spričevalo. Pri sebi pa ga ni mogel obdržati, ker ni imel denarja, da bi mu plačeval delo. Pač pa je odkupil njegove čebele in tako je dobil Vodnik denar, da je lahko šel v ljubljansko obrtno šolo.

Ko vse to pripoveduje, sivolasi mojster drobno pripira oči. Govori počasi z mehko, pojočo besedo. Včasih pripovedovanje za hip pretrga, ko da išče z mislijo v čas, ki je že dolgo dolgo mimo.

»V Ljubljani so me kar brž sprejeli v obrtno šolo, ki je bila takrat v Virantovi hiši pri sv. Jakobu,« povzame Vodnik spet besedo. »Direktor te šole pa je bil Ivan Subic. V Virantovi hiši so se učili mizarji, pleskarji, pletarji in drugi. Alojz Gangl, ki je na obrtni šoli poučeval kiparstvo in rezbarstvo, pa je imel svoj atelje v Zoisovi hiši na Bregu. Tja sem tudi jaz hodil.«

»Veste,« pravi spet čez čas Vodnik, »Gangl je nas rezbarje in podobarje učil kar v svojem ateljeju. Bili smo pravzaprav samo trije. Jakob Ažman — saj se ga menda spomnite; ta je tudi delal v Novem mestu — je bil štiri leta mlajši od mene. Potem pa je bil tu še Jože Pavlin, ki je v prvi svetovni vojni padel na ruski fronti. Ažman je bil redni učenec in je šolo obiskoval štiri leta, midva s Pavlinom pa sva bila samo hospitanta in sva se učila le dve leti.«

Vodnik seže po kozarcu črnine in jo počasi nese k ustom. Enkrat, dvakrat srkne, pa čašo spet odloži na mizo.

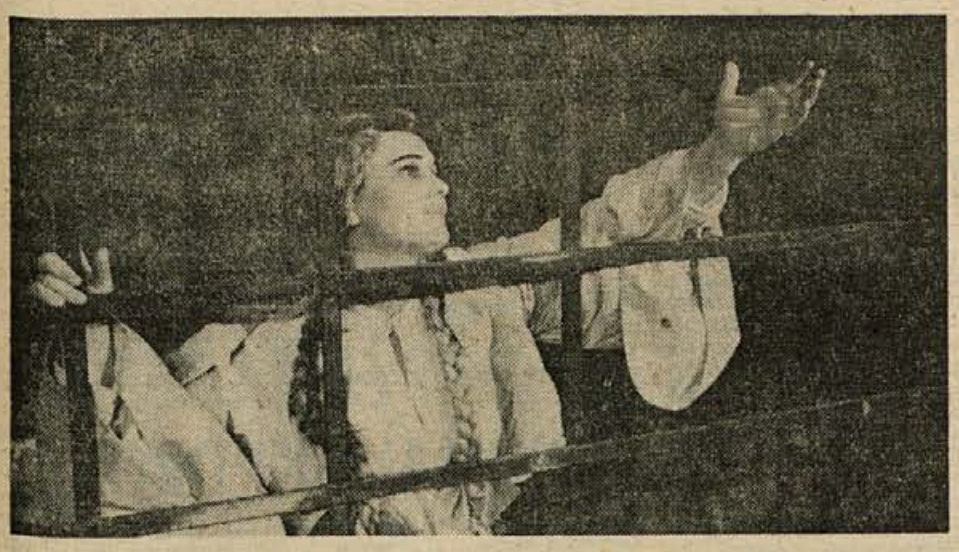

„Miklova Zala“ vas spet vabi v Kostanjevico!

Prihodnjo soboto, 20. novembra ob 19. uri zvečer, in v nedeljo, 21. novembra ob 15. uri popoldne, bo v Domu kulture v Kostanjevici ponovitev Žižkove ljudske igre »Miklova Zala«. Vstopnice dobite že v predprodaji v kostanjeviški trafiki, lahko pa jih rezervirate tudi po telefonu na št. 19. Ker smo doslej morali številne prijave skupin odkloniti, bomo tokrat igrali dvakrat zapored. Na ta način si bo lahko vsakdo ogledal to popularno prireditev, ki si jo je doslej ogledalo nad 3500 obiskovalcev. Sporočite čimprej svoje želje, skupine imajo prednost! — Na sliki: Zala v turški ječi (igra jo priljubljena igralka Vera Koljančič. Foto: Vlastja)

Vsak sedmi Črnomeljčan bere

Ljudska knjižnica v Črnomlju namerava odpreti pionirski oddelek — Ali se bo 4687 knjigam pridružila še zbirka mladinske literature, posebno iskane za šolsko čtivo?

Tovariš Kramarič je pred kratkim število letošnjih izposojevalcev knjig v ljudski knjižnici — 669 — primerjal s številom prebivalstva ter tako ugotovil, da vsak sedmi Črnomaljčan bere še kaj več kot časopise.

Med izposojevalci pa je pretežna večina mladih ljudi, predvsem šolarjev in dijakov. Ker je med 4687 knjigami, kolikor jih je bralcem na razpolago, boj malo mladinske literature, se zgodi, da mladina sega tudi po neprimernih knjigah kot so Rakov povratnik in druge. Še posebno pa se v knjižnici pozna pomanjkanje mladinskih knjig, kadar tudi po 20 otrok v enem dnevu zahteva isto knjigo. To se dogaja tedaj, ko iščejo knjige, predpisane za šolsko čtivo.

Finžgarjev roman Pod svobodnim soncem ima knjižnica samo v nekaj izvodih, zato roma iz rok v roke in le malokdaj pride na police v knjižnico. Zelo iskani primerki so kmalu močno poškodvani, tako da prav res sodijo med »špeh«, a doslej po več izvodov istih knjig niso mogli kupovati.

Zavoljo vsega tega se je ljudska knjižnica lotila akcije za pionirski oddelek.

— Ali bo sredstva mogoče zbrati? nas je ob lepih željah predvsem zanimalo.

Tovariš Kramarič glede tega ni črnogled: — Ljudska knjižnica se bo udeležila natečaja pri republiškem skladu za pospeševanje kulturne dejavnosti. Prosili bomo vsaj za milijon... je dejal z nasmehom, kar daje slutiti ugodno ozadje zadeve.

— Kaj pa prostor? Verjetno bo to problem št. 2?

— Niti ne, — je spet pogumno odvrnil knjižničar.

— Za silo bi šlo z dvema novima omarama, seveda pa bi bili zaradi prostega pristopa h knjigam v tem primeru zelo na tesnem. Vemo pa za drugo rešitev. Prav nasproti naše knjižnice, v isti stavbi, je primeren prostor. Mladinski kotiček je zmeraj prazen ali malokdaj uporabljen. Če bi ga dali na razpolago pionirskemu oddelku, bi najbrž mladim bolj koristil kot zdaj.

— Pristavljam pa, — je ob koncu tov. Kramarič dejal, — da sta tako milijon iz Ljubljane kot prostor zaenkrat le naši pobožni želji in da še ni nič dokončno sklenjenega!

Miha Likar: PARAZITI

S knjižico »Parazitiˮ dopolnjuje znani mikrobiolog dr. Miha Likar svoje obsežnejše delo, zastavljeno z dosedanjimi njegovimi deli: Virusi, Bakterije in Glivice. V desetih poglavjih obravnavajo »Parazitiˮ ekologijo, opis biologije in življenjskih ciklusov parazitov in parazitarne bolezni. Delo je izšlo v zbirki Priroda in ljudje pri Mladinski knjigi.

STEZICE - ogledalo novomeških srednješolcev

Polnih trinajst let so v novomeški gimnaziji izhajale Stezice. Kulturnega življenja v tem zavodu si brez Stezic ne bi mogli več zamisliti; postale so nekaj več kot šolsko glasilo, bile so merilo in ogledalo gimnazijskega življenja in ustvarjanja. Povezane s tradicijo preteklih let so prirejale tudi literarne večere sodelavcev. Izhajale so ob dobri volji stezičarjev, često ob prazni blagajni, v katero se je kdaj pa kdaj kaj nateklo kot pomoč delovnih kolektivov in uprave zavoda. S takšno podporo je teklo delo vseh trinajst let.

Zdaj so postale Stezice list novomeških srednješolcev. Zakaj? Papir, matrice in drug tiskarski material se je podražil in če bi hoteli Stezice še naprej izdajati samo gimnazijci, bi se morala njihova cena izdatno dvigniti. Uredniški odbor se je zato odločil povabiti k sodelovanju vse srednje šole v Novem mestu, tako ekonomsko, medicinsko, kmetijsko in vajensko. Občinski komite Zveze mladine se je s tem strinjal in do formalne združitve je tudi prišlo. Kako se bo združitev obnesla, bo pokazal čas. Stezice ne bodo samo glasilo vseh novomeških srednješolcev, imele bodo veliko večji pomen. Znano je, da mladina novomeških šol ni veliko sodelovala med seboj. Dogajalo se je celo, da se je — grobo rečeno — obmetavala s poleni. Stezice, ki so tako dobile združene izdajatelje, bodo ta nesoglasja prav gotovo izgladile, hkrati pa računamo, da bo naposled le prišlo do tesnejšega sodelovanja med mladno posmeznih šol.

Precej prostora bodo v Stezicah zasedle reportaže, intervjuji in drugi prispevki o dijaškem življenju, list pa bo na splošno pisal o uspehih, težavah in spodrsljajih dijaštva. Seveda uredniški odbor ni pozabil na razdelek »Mladi literat«, ki je vsa leta zavzemal vidno mesto v Stezicah. Dovolj prostora bo tudi za druge zanimive stalne in občasne rubrike: Ogledalo, Kulturna kronika, Berite med poukom, Sport in druge. Morda bodo še zlasti zanimive reportaže o življenju mladine po svetu, ki jih bo glasilo prinašalo pod naslovom »Mladi o sebi«. V prvi letošnji številki, ki se je zamudila zaradi združitve, bo objavljen zapis o finski mladini, ki ga je uredništvu poslal finski mladinec Karli Kahru.

Prva številka starega znanca v novi obleki, priljubljenega dosedanjega gimnazijskega glasila Stezic, ki si z združitvijo razširja krog bralcev in vsebinsko bogati, bo torej kmalu izšla in upajmo, da se bo zamisel uredništva posrečila. Listu novomeških srednješolcev želimo srečo na poti zbliževanja in sodelovanja med novomeškimi srednjimi šolami!

SL.

Te in prihodnje dni na novomeškem odru

V torek, 23. novembra, nas bo obiskalo Ljudsko gledališče iz Nove Gorice. Ansambel, ki ga novomeška publika še ne pozna, se bo predstavil z eno najboljših renesančnih komedij, vedro, drzno, razigrano in satirično MANDRAGOLO Nicola Macchiavellija. Posladek za vse ljubitelje gledališča!

V četrtek, 26. novembra, bo osnovna šola Katje Rupena v okviru pionirskih iger v počastitev 20-letnice osvoboditve in 600-letnice ustanovitve Novega mesta priredila javno skupinsko tekmovanje ALI POZNAŠ SVOJE MESTO? Tekmovalo bo nad devetdeset otrok. Prireditev bo zanimiva, saj bodo otroci odgovarjali na vprašanja o nastanku mesta, njegovem razvoju skozi stoletja, njegovi kulturi in drugih posebnostih. Vabljeni vsi prijatelji mladih!

V petek zvečer, 27. novembra, bosta na akademiji v počastitev praznika republike sodelovala pevski zbor in gledališka sekcija DPD SVOBODE — Dušan Jereb. Pevci bodo občinstvu predstavili na novo naštudirani repertoar, igralci pa za to priložnost študirajo enodejanko Berta Brechta: PUŠKE GOSPE CARRAR.

Ponovitev recitala KLIC UPORA bo v soboto, 28. novembra ob 11. uri v okviru skupne proslave gimnazij in učiteljišča.

W. SAROYAN: dve knjigi

»Rada te imam mama« nosi naslov prva od zajetnih knjig Williama Saroyana, ki ju je Mladinska knjiga v prevodu Brede Pugljeve te dni poslala slovenskemu bralcu za prijetno branje. V delu »Rada te imam, mama« se angleški pisatelj Saroyan, ki ga pri nas poznamo po odličnih prevodih več njegovih svetovnoznanih del, v lahkotnem tonu približa opisu družinskega življenja, kakršnega je spoznal med svojimi. Zato ima knjiga avtobiografski pečat in bralca še bolj vleče.

Druga knjiga *»Očka, ti si nor«* je napisana tako rekoč po nauku, da so najlepši spomini shranjeni v zgodnji mladosti. Delo je pisano skoraj kot pogovor med očetom in sinom, desetletnikom in pisatelj pravi, da je tako najlažje pisati, seveda da moraš prej vedeti, kaj in kako moraš pisati. Gre torej za veliko odločitev, pri kateri pa je treba vztrajati. Knjiga hoče povedati prav to, prikupnost pa ji daje ton neposrednosti, ki je vedno prisoten.

Belokranjski plesi v Dobovi

Preteklo soboto je imelo dobovsko prosvetno društvo občni zbor, na katerem so člani pregledali in ocenili svoje delo. Omenili so, da je začel ponovno vaditi moški pevski zbor, ki ga vodi učitelj Ignac Regovič. Prav tako so poudarili, da se v Dobovi edini v občini ukvarjajo tudi s folkloro. Pod vodstvom učiteljice Cvetke Savnik dvakrat na teden vadita dve skupini, gorenjske in belokranjske plese pa s harmoniko spremlja učenec Andrej Pinterič. Marljivi so tudi šolski pevski zbori, mladinskega pa smo lani lahko slišali na reviji v Črnomlju. Društvo zlasti skrbi za prosvetni dom, kateremu je lepo uredilo notranjost, zdaj pa bi radi popravili še fasado.

Na občnem zboru je predstavnica zveze kulturno prosvetnih organizacij tovarišica Rožičeva izročila skromno denarno nagrado dolgoletnemu in najbrž najstarejšemu slovenskemu knjižničarju Franju Vadnalu.

Pred novo premiero v Kostanjevici

V kratkem bodo člani mladega odra prosvetnega društva »Lojze Košak« v režiji Marije Sketove uprizorili Mihalkov — Klopčičevo igro »Sestero mušketirjev«. Te dni potekajo zadnje vaje.

»Dobra je letos tale belokranjska črnina. Takemu, kot sem jaz, je za zdravje! — Ja, vidite, to sem hotel povedati. Gangl je stanoval v Križevniški ulici pri sv. Florijanu. Tja sem vsako jutro hodil po ključ od njegovega ateljeja in potem smo z Ažmanom in Pavlinom ves atelje počistili. Ta pa je bil, kot sem že rekel, v prvem nadstropju Zoisove hiše, spodaj pa so bili menda lokali in gostilna. Gangl je imel svoj kabinet, v katerem je sam delal; v prvi sobi, kjer smo bili fantje, pa so bili »ponki« in »štafelaji« za modeliranje. Lepi novi ponki so bili last šole; na ponk pa smo pri delu položili še deščice, da se ni ruiniral. Prav tako je bilo last šole orodje in brus. Dleta in drugo smo si namreč sami brusili.«

Spet preneha dobrodušni mojster, in ko mu zastavimo vprašanje, se znova razživi.

»Gangl je bil srednje postave, bolj čokat. Ko sem bil pri njem, je bil star nekaj čez petintrideset. Imel je majhno, bolj redko brado, brke in pecej dolge lase. Oči pa je imel žive. Rad je govoril, pa tudi pil ga je rad. Kaj ga ne bi, saj je bil Belokranjec! Drugače pa je bil dober, mehak človek.

Nam je navadno dal model — kako roko, levovo glavo ali kaj podobnega. Potem pa smo po modelu sami oblikovali kepo gline ali pa les. Gangl je takrat delal v svojem kabinetu nagrobnik za gospo Murnikovo — menda stoji zdaj v Radovljici ali kje! — in od časa do časa hodil gledat in kontrolirat, kar smo napravili.

Gangl je bil takrat že slaven, saj je v Ljubljani že stal njegov spomenik Valentinu Vodniku in tudi za ljubljansko opero je naredil dve veliki figuri: Komedijo in Tragedijo. Zato je v kabinetu dostikrat sprejemal ugledne obiske. Posebno pogosto sta zahajali k njemu ženi dveh ljubljanskih odvetnikov: Vanja Tavčarjeva, žena pisatelja doktorja Ivana Tavčarja, in žena doktorja Župančiča. Gospa Tavčarjeva je takrat vzdrževala dvanajst revnih študentov in je ponudila tudi meni, naj hodim k njim jest. Pa sem se ji zahvalil, ker sem že imel drugo drugje. — Pa tudi umetniki so prihajali h Ganglu. Posebno z Jakopičem sta bila dostikrat skupaj.«

Franc Vodnik nagrbanči čelo in brada mu komaj vidno zatrepeta. Nato mu čez obraz šine rahel smehljaj, kot iz nekakšne zadrege.

»Saj tega skoraj ni treba zapisati, povedal bom pa le. Na Bregu se je Gangl menda zaljubil v neko sorodnico Franje Tavčarjeve. Doktor Tavčar pa je tej ljubezni nasprotoval, mogoče tudi zato, ker je Gangl nekaj let prej, ko je ravno delal figure za Opero, zbolel na umu. Napil se je konjaka in vriskal po mestu. Skratka: zavoljo te ljubezni je nastal majhen škandal in je zato menda Gangl tudi odšel iz domovine.«

Mojster Vodnik zamahne z roko, kot bi se mu zdelo, da je rekel preveč. Pa je povedal o umetniku-učitelju samo resnico, bridko, življenjsko.

»Vidite, kot sem že dejal, sem se pri Alojzu Ganglu učil samo dve leti. Od tam sem šel kot štiriindvajsetletni fant k ljubljanskemu kamnoseku Feliksu Tomanu, potem h kiparju Alojzu Progarju v Celovec pa na Dunaj in še sem in tja, dokler nisem leta 1907 prišel v Novo mesto, si tu ustvaril dom in družino. Delal sem vse do zadnjih let, zdaj pa počivam. Kajpak, dvaindevetdeset let bom imel januarja prihodnje leto, to pa je že kar lepa starost. Vsaj meni se tako zdi.«

O, seveda, tudi nam se to zdi lepa, častitljiva starost čeprav je novomeški kipar, rezbar in konservator Franc Vodnik prav nič ne kaže. Trden je še, brez naočnikov prebere na dan cele strani branja.

»Veste, vesel sem, da ste v Metliki odkrili Ganglu spomenik,« pravi ganjeno. »Se kje drugje bi zaslužil, da bi mu ga postavili.«

Natočili smo mu kozarec.

»Pa naj bo v spomin mojstra-umetnika!« je rekel in dvignil čašo.

Na gladini črnine je zaplesal svetel odsev. In zasvetile so se dobrodušne oči Franca Vodnika. Ko da jih je ožaril tih spomin na davna leta, ko sta se mojster in učenec v ateljeju na ljubljanskem Bregu skupaj sklanjala nad dletom in umetnino, ki je nastajala pod njunimi rokami.

JOŽE DULAR

Lepo novoletno darilo svojcem v tujini

Če se še niste odločili, kaj bi poslali svojcem v tujino kot novoletno darilo, potem jim naročite pri Slovenski izseljenski matici v Ljubljani lepo knjigo — SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR 1966.

Na 280 straneh in s 160 fotografijami predstavlja Koledar našemu izseljenemu človeku politično, gospodarsko in kulturno življenje v Sloveniji in Jugoslaviji. Za nas pa so dragoceni in zgodovinsko vredni zapisi izseljencev samih, ki pripovedujejo o trdem boju za svoj obstoj ter o kulturnih dobrinah, ki so jih ustvarili v novih domovinah, da so si podaljšali narodno življenje.

Na ovitku Koledarja sta dve barvni fotografiji Bohinja in nočni posnetek Ljubljane. Koledarski del prinaša ženitovanjske običaje na Slovenskem z barvnimi ilustracijami akad. slikarja Marjana Tršarja, zato bo Slovenski izseljenski koledar 1966 vsakemu našemu človeku v tujini še posebno ljub spomin iz domovine.

Naročite ga čimprej pri Slovenski izseljenski matici, Ljubljana, Cankarjeva 1/II, ki vam ga bo tudi poslala na želeni naslov.

»POL ADMINISTRACIJE V ZDRAVSTVU JE ODVEČ!«

Po reformi je tudi vsa zdravstvena služba dobila nalogo poiskati možnosti za cenejše poslovanje — Da bi izvedeli, kako so se tega lotili v črnomaljski občini, smo upravnika Zdravstvenega doma Črnomelj, dr. Branka Uršiča, prosili za odgovor na nekaj vprašanj

— Lani je bilo vsak dan od 4021 zaposlenih v občini 193 ljudi zaradi bolezni odsotnih z dela, letos pa je v devetih mesecih od 3078 zaposlenih vsak dan bolnih povprečno 172 ljudi. Te številke so precej visoke in močno vplivajo na izpad v proizvodnji; kaj sodite o njih?

— V našem zdravstvenem domu prav te dni ugotavljamo, zakaj je toliko ljudi v bolniškem staležu. Ali je temu kriva prevelika velikodušnost zdravnikov ali pa je upravičeno toliko bolnih? Vsekakor je na področju našega zdravstvenega doma že nekaj let povprečni bolniški stalež najvišji v vseh dolenjskih občinah. Zakaj? Predvsem zaradi številnih nesreč pri delu, ki so posledica slabe higiensko-tehnične zaščite v naših podjetjih.

Računam pa, da se v letošnjem povprečnem staležu 4,44 odstotkov skriva vsaj za 0,50 odstotkov rezerv ali neupravičeno izostalih z dela. Podjetja kažejo kaj malo zanimanja za kontrolo staležnikov in kar brezbrižno plačujejo stroške...

— Kakšnih varčevalnih ukrepov ste se po reformi lotili v vašem kolektivu?

— Kmalu po uvedbi novega gospodarskega sistema smo imenovali posebno komisijo za odkrivanje rezerv znotraj kolektiva. Komisija je že večkrat zasedala, ima tudi že nekaj predlogov, vendar do sklepov še ni prišlo. Jasno nam je, da z varčevanjem pri elektriki in pri vodi ne bomo dosti prihranili, na račun strokovnega dela pa varčevati ne smemo, sicer bi bili bolniki prikrajšani. Kakih večjih rezerv pri nas gotovo ne bomo odkrili, razen če se spremeni sistem dela zdravstvene službe nasploh.

— Menite torej, da ni možno poceniti zdravstveno službo na vašem področju ne da bi bili zavarovanci prizadeti?

— Nasprotno! Sem prepričan, da je mogoče zdravstveno službo občutno poceniti, vendar ne samo v našem kolektivu, pač pa v celotnem zdravstvu. Pol administracije je v zdravstvu odveč! Zdravniki težko delamo brez točne in redne zdravstvene statistike, zato so nekateri obrazci potrebni, a taka, kot je naša statistika zdaj, je brez pomena. Izpolnjujemo toliko in toliko obrazcev, če pa potrebujemo podatke, jih ni. Letos smo dobili šele statistiko za leto 1963. Gotovo nam tri leta stari podatki ne morejo prav nič koristiti!

Neki obrazec zahteva, da vpišemo vanj podatek, ali je bolnik plačal davke ali ne. Kaj pa to zdravnika briga? Z izpolnjevanjem takih rubrik jemljemo zdravnikom čas za potrebno delo pri pregledu bolnika.

Razen tega je zmeda še drugje. Imamo več vrst zavarovancev z različnimi pravicami. Mlad in neizkušen zdravnik se med temi različnimi pravicami silno težko znajde. Po drugi strani zdravnikovega dela nihče ne nadzoruje, ker nimamo vpeljane načrtne strokovne kontrole.

Možnosti za pocenitev zdravstvene službe torej so celo velike, če upoštevamo velike rezerve v administraciji. Toda ker moramo poslovati po predpisih ni pomoči, dokler ne postane drugačen ves sistem dela zdravstvene službe v republiki in državi.

R. B.

Koliko jih je brez dela?

Govorice, češ da je mnogo nezaposlenih in da ljudje množično odhajajo v tujino, so za Belo krajina zaenkrat pretirane — Zavod za zaposlovanje ima sicer 149 prijavljenih za delo, vendar je tudi še nekaj prostih delovnih mest, ki pa nezaposlenim ne diše. — V tujino je šlo letos le 67 ljudi, pretežna večina zasebnih kmetovalcev. V enem ali dveh letih si nameravajo prislužiti kak kmetijski stroj ali denar za obnovo posestva, nakar se bodo vrnili k družinam.

Podatki o nezaposlenih v Beli krajini in številu oseb, ki so letos odšle na delo v tujino, s katerimi razpolaga Zavod za zaposlovanje v Črnomlju, zaenkrat res niso vredni panike.

Zavod je dobil letos 70 prošenj za odhod na delo v tujino, od teh so bile 3 zavrnjene, 67 ljudem pa so dovoljenje dali. Kdo je šel na tuje? Od vseh je 90 odstotkov zasebnih kmetov, ki so se odločili za začasno delo v Zahodni Nemčiji, deloma v Avstriji in Franciji, da bi si prislužili devize za nakup kmetijskih strojev ali za popravilo hiš. Tisti, ki so v Nemčiji že leto ali dve, pošljejo svojim prijateljem in sosedom garantna pisma, tako da dobe Belokranjci zaposlitev le preko osebnih znanstev. Na zavodu pa opažajo, da je zadnje čase zanimanje za odhod v tujino precej večje kot je bilo prej.

1. novembra je bilo na področju Bele krajine 149 ljudi prijavljenih za delo, od tega 101 ženska in 41 moških. Za moško delovno silo, staro nad 18 let in z izpolnjeno učno obveznostjo, dela ne manjka, saj v gradbeništvu še vedno najemajo sezonske delavce s Hrvaškega, pa tudi v rudniku je tu in tam še kako mesto prosto.

Dokler so prosta delovna mesta na razpolago, a jih nezaposleni nočejo sprejeti, še ni tako hudo, da bi morali biti zavoljo tega zaskrbljeni. Teže pa je zaposliti invalide in ženske, vendar so nam na zavodu za zaposlovanje zatrdili, da tudi nihče od teh ne predstavlja social nega problema.

Ženske, prijavljene za delo, so večinoma poročene in njihovi možje imajo redne dohodke, zato to vrsto nezaposlenosti rešujejo bolj počasi. Za nestrokovno delovno silo je namreč malo prostih mest na razpolago, dobe jih pa tisti, ki so bolj potrebni.

Cepijo proti gripi

Zdravstveni dom Črnomelj je tudi letos organiziral zaščitno cepljenje proti gripi. Doslej sta se cepila le kolektiva Belta in podjetja Elektro, medtem ko v drugih delovnih organizacijah ne kažejo zanimanja za cepljenje, verjetno zaradi stroškov.

Vsakokratno cepljenje stane za osebo 300 din, ker cepijo vsakega dvakrat, torej 600 din za člana kolektiva. Polovico teh stroškov plača podjetje, pol pa zavod za socialno zavarovanje.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ **ZARADI LEPŠE** podobe mesta in iz higienskih razlogov je Komunalno podjetje v Črnomlju nahavilo posebne posode za odlaganje smeti ter jih dostavilo v vse hiše. Namen je bil dober, vendar učinka ni, ker polnih posod s smetmi nihče ne odvaža. Posode, polne smeti in odpadkov stoje pred hišami, stranke pa se jezijo, ker novih odpadkov ni kam devati.

■ **ZNANO JE**, da v mrzli gostilni nihče rad ne poseda. Ljudje tudi ne pričakujejo, da bodo v vsaki vaški gostilni naleteli na toplo peč, razočarani pa so, če morajo na mrzlem sedeti tudi v večjih gostiščih družbenega sektorja. Opažajo namreč, da so v gostišču Grad, ves dan dobro obiskanem lokalu, začeli z drvmi preveč varčevati.

■ **POSLUŠALCI** radijskega programa na srednjem valu se močno pritožujejo nad slabim sprejemom; prav tako lahko malokdo v Črnomlju gleda ljubljanski televizijski spored. Ni čudno, če je okoli 90 odstotkov televizijskih anten obrnjenih proti Zagrebu. Kaj je z obljubljenim pretvornikom na Mirni gori, je vprašanje, na katerega zanima odgovor vse prebivalce Črnomlja.

■ **ČRNOMALJSKI BIFE** postaja premajhen, to je čutiti iz dneva v dan bolj. Strežno osebje si sicer na moč prizadeva hitro postreči gostom, a strank je preveč. Posebno ob uradnih dneh je v dopoldanskih urah velika gneča.

■ **ZADNJE ČASE** je v Belo krajino prišlo nekaj novih strokovnjakov, kljub temu v šolstvu še vedno manjkata 2 učitelja, 28 predmetnih učiteljev ter 3 profesorji na gimnaziji. V višjih razredih osnovnih šol je 277 učencev prikrajšanih za tehnični pouk. 456 učencev nima pouka gospodinjstva, 374 učencev pa je brez likovnega pouka.

BELOKRANJCI O SKLEPIH V. KONGRESA ZVEZE BORCEV

Tudi žene so se hrabro borile

Pretekli teden so predsedniki in tajniki krajevnih organizacij ZZB ugotovili, da se je gospodarska reforma delno dotaknila tudi sredstev, namenjenih za zdravstveno varstvo in denarno pomoč borcem. Kljub temu pa bodo poskrbeli, da se priznavalnine ne bodo zmanjšale, niti ne bodo skrčili kroga upravičencev. Nekatere krajevne organizacije kršijo statut ZB, ker preozko gledajo na članstvo, saj je v Beli krajini še nekaj tovarišev, ki so upravičeni, da postanejo člani. Ponekod imajo tudi čuden odnos do žena in sprejemajo samo moške, češ »saj žena ne more biti borka«. Pravilno je povedal delegat tovariš Kuzma, da je marsikatera žena veliko več doprinesla med NOB, kot morda nekdo, ki se danes trka po prsih, ženskam pa zapira vrata v organizacijo.

V Beli krajini živi še nekaj ostarelih družinskih invalidov, ki so brez sredstev, nihče pa se ne pobriga in jim pomaga uveljaviti pravice do invalidskega dodatka, ki ga zagotavlja zakon. — Dogovorili so se, naj bodo občni zbori do novega leta, v tem času pa je treba pobrati tudi članarino.

FRANC DERGANC

Z NEGUVONOM nad ogrce

Pred kratkim so v Beli krajini prvič uporabili neguvon zoper ogrčavost živine. Ta nadloga, ki jo razširja muha, živeča po pašnikih, obraščenih z grmičjem ali drevjem, je močno razširjena v obkolpskih predelih.

V preteklih letih so ogrčavost zatirali tako, da so ličinke pod kožo govedi izstiskali. S tem pa so kožo poškodovali in je bila ob prodaji manj vredna. — Neguvon je posebno, novo zdravilo, s katerim kmetje mažejo živini hrbte. Ob tem se ličinke v notranjosti zatro in koža ostane nepoškodovana.

Spomladi bodo ugotavljali prve uspehe zatiranja ogrčavosti na nov način, medtem ko strokovnjaki že zdaj v uspeh ne dvomijo. Neguvon se je doslej na Štajerskem že zelo dobro obnesel.

KRAJEVNA SKUPNOST IN KRAJEVNA ORGANIZACIJA SZDL SEMIČ

obveščata

prebivalstvo, da bo v nedeljo, 21. novembra ob 9. uri

ZBOR OBČANOV

v Prosvetnem domu v Semiču. Obravnavali bodo organizacijska vprašanja Socialistične zveze, krajevno problematiko in novi gospodarski sistem. Poslanec Viktor Zupančič bo zbor vodil in odgovarjal na vprašanja volivcev.

P R I D I T E !

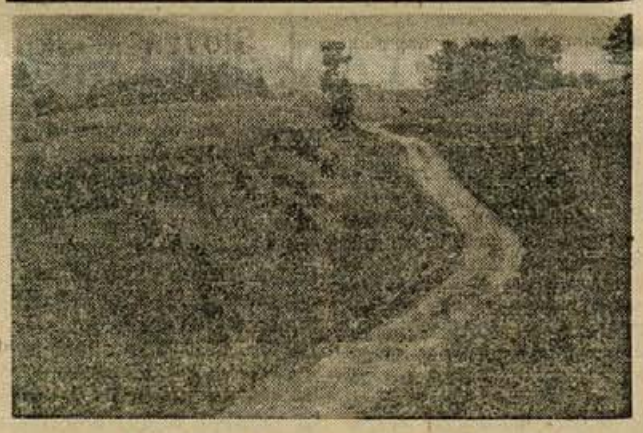

Motiv izpod Gorjancev (Foto: P. Grahek)

Po izkušnjah preteklih let

Delavska univerza je v prejšnji izobraževalni sezoni razvijala izobraževalne oblike na družbenem, strokovnem in splošnem področju. Predvsem se je usmerila v strokovno izobraževanje, saj je razen dveh strokovnih šol za odrasle (okrog 90 slušateljev) organizirala še šest daljših strokovnih tečajev, ki jih je obiskovalo nad 120 slušateljev. Družbeno in splošno izobraževanje je ostajalo v ozadju, ker ni bilo finančnih sredstev ali pa ni bilo pravega zanimanja.

Program za letošnjo sezono temelji na izkušnjah iz preteklih let, na že vpeljanih in ustaljenih oblikah izobraževanja. Tako pripravlja organizacijo politične šole, ki je namenjena vsem, ki želijo poglobljeno razpravljati o problemih samoupravljanja, aktualnih ekonomskih problemih v delovni organizaciji in o mestu ter vlogi subjektivnih sil v sistemu samoupravljanja. To bodo osnovna poglavja, ki jih bodo obravnavali v politični šoli. Razen politične šole bo delavska univerza z družbeno političnimi organizacijami organizirala seminarje za mlade komuniste, za vodstva samoupravnih organov delovnih organizacij, za vodstva družbeno-političnih organizacij in druge.

Pri strokovnem izobraževanju bo nadaljevala z ekonomsko šolo za odrasle in s poslovodsko šolo za trgovce. Organizirala bo več strokovnih tečajev v delovnih organizacijah, tečaj o higienskem minimumu, HTV in podobne strokovne tečaje. Pri splošnem izobraževanju je že organizirala osnovno šolo za odrasle — II. tečaj, v katerega je vpisanih 30 slušateljev.

Okvirni program, ki ga je sprejela delovna skupnost v oktobru, bodo sproti še dopolnjevali in organizirali tiste oblike izobraževanja, za katere bo zanimanje.

J. D.

TURISTIČNE IVERI IZ SEMIČA

O možnosti za sodoben turizem v Semiču smo že veliko brali in slišali. Mali bife v stari zgradbi, kuhinja v velikosti jedilne shrambe, točilnica in soba za nočitve — pa so vsi gostinski prostori v kraju. V izdelavi so bili že načrti za hotel in v ta namen izbrana lokacija. O vsem tem ni ne duha ne sluha. Veliko smo slišali tudi to preureditvi semiških zidanic v turistične objekte. Ideje so izvirne, pridobilo pa se ni nič. Vse se suče v začaranem krogu: zdaj zmanjka volje, zdaj sredstev.

J. Š.

Gostišče v Črmošnjicah spet odprto

6. novembra so v Črmošnjicah odprli gostišče, ki ga je dala sanitarna inšpekcija zavoljo neurejenosti svojčas zapreti. Uredilo ga je črnomaljsko planinsko društvo, dela pa so veljala 5 milijonov dinarjev. Lokal je zdaj vzorno urejen in bo namenjen tudi zimskemu turizmu, ki je v Črmošnjicah že kar dobro razvit.

Urejen prevoz iz Preloke

10. novembra je začel voziti šolski avtobus na progi Preloka—Zilje—Vinica—Sinji vrh in obratno. Z uvedbo nove avtobusne proge je občinska skupščina Preločanom zelo ustregla, ker so morali v letošnjem šolskem letu njihovi otroci hoditi peš v viniško šolo.

Prevoz šolskih otrok iz Preloke in drugih sosednjih krajev do šole na Vinici in nazaj stane občino vsak dan 28.800 din. S tem avtobusom se lahko peljejo tudi drugi potniki. Če bo prihodnje leto lahko osemletka na Vinici sprejela še nekaj novih učencev, nameravajo s tem avtobusom voziti v šolo tudi otroke s podružnične šole v Ziljah.

Kdo odgovarja za slabo cesto

Naše ceste zaostajajo za prometom, zato je tudi vedno več nesreč. Čeprav mnogim nesrečam botrujeta neprevidnost in alkohol, se še vedno precej ljudi ponesreči zaradi slabih cest in nepreglednih ovinkov. Navzlic temu, da mora voznik prilagoditi vožnjo cesti, lahko slabo izpeljan ovinek zmede celo dobrega šoferja.

V Semiču sta se v zadnjem mesecu pripetili dve nesreči v ovinku pri Ancljevem podu. Ovinek je nepregleden, cesta slaba, opozorilnih znakov pa nobenih. Najprej sta se zaletela vprežno vozilo in motorist, teden pozneje pa na istem kraju avtomobilist in kolesarka. Hujšega ni bilo, ukreniti pa je treba vseeno nekaj, preden bo ovinek zahteval človeško življenje. Ljudje pravijo, da sta bila za prvo nesrečo kaznovana oba udeleženca, nihče pa ne ve povedati, če je bila kaj kaznovana cestna uprava, ki je bila opozorjena, da cesta ni v redu. Cestno podjetje je po Temeljnem zakonu o varnosti prometa dolžno skrbeti za ceste.

Posebno pozimi je zelo nevaren odsek ceste med vasjo Maline in Jugorjem. Cesta je ozka, ovinkasta in visi navzven, pod cesto pa je 50 m globoka kotanja »Malenska draga«. Tu bi bilo treba cesto zravnati, razširiti in pravilno nagniti. Takih nevarnih ovinkov je po Beli krajini še mnogo — za vsako nesrečo, kjer je krivo slabo stanje ceste, bi moralo biti kaznovano tudi cestno podjetje!

FRANC DERGANC

NOVICE črnomaljske komune

Še pet minut do polnoči!

Na drugem zasedanju je statutarna komisija občine Črnomelj ugotovila, da se podjetja za izdelavo novih statutov in pravilnikov sploh ne zmenijo za svoje naloge. Doslej je namreč edinole podjetje ZORA posalalo v pregled osnutek novega statuta.

Da bi se v kolektivih lažje mašli pri zahtevnem in pomembnem delu ob sestavi novih samoupravnih aktov, je statutarna komisija pred dnevi poslala vsem delovnim organizacijam pismena navodila za delo. V teh navodilih, posredovanih v obliki vprašanj, je do podrobnosti obdelana zakonodaja s področja poslovanja gospodarskih organizacij, zakon o delovnih razmerjih, vprašanje 42-urnega delavnika in zakonodaja s področja varstva pri delu.

Ker morajo po določbah zakona gospodarske organizacije do 31. decembra letos pripraviti nov statut, usklađen z novimi predpisi, je res skrajni čas za resno in temeljito delo samoupravnih organov v kolektivih.

Do naslednjega roka, v začetku aprila, pa morajo delovne organizacije prilagoditi še vse druge samoupravne akte novi zakonodaji. Kolikor tega ne bodo storile, predvideva zakon tudi kazen.

Dragatuščani o kmetijstvu

Krajevna organizacija SZDL V Dragatušu je skupno s krajevno skupnostjo priredila 7. novembra izredno konferenco. O problemih o delu organizacije je govoril najprej Vlado Zepič ter kritiziral odbornike, ki so za prizadevanja vaških organizacij pokazali premalo zanimanja. Čeravno sta se sekretarka Fanika Toman in predsednik toliko trudila, niso mogli imeti sestankov po programu ter menijo, da so temu precej krivi nedelavni odborniki.

Na konferenci pa je potekala živahna razprava o reformi na področju kmetijstva ter o položaju zasebnega kmetovalca. Na številna zastavljena vprašanja s tega področja sta odgovarjala predsednik občinske skupščine inž. Rado Dvoršak in kmetijski tehnik tov. Kure. Kmetovalci so pokazali največ zanimanja za razne kmetijske stroje, želijo pa si tudi boljšega sodelovanja z zadrugo in predvsem več strokovnih navodil.

Izvoljen je bil novi odbor Socialistične zveze, od katerega si obetajo več delavnosti.

M. B.

JESENSKE IZ STAREGA TRGA

● *Jesensko setev* so v Starem trgu ob Kolpi uspešno končali. Vsejali so predvsem italijanski sorti pšenice »leonardo« in »san pastore«. Umetnih gnojil so letos porabili manj kot prejšnja leta, ker jih zadruga, ki ji primanjkuje obratnih sredstev, ni mogla dati na up kooperantom.

● *V Starem trgu* je kmetijska zadruga odkupila 27 ton namiznih jabolk po 100 do 115 din za kg. Jabolka je kapar letos huje napadel, zato so kmetje sklenili, da ne bodo nikoli več opustili zimskega škropljenja sadnega drevja. Obračun letošnje letine jim je tudi dokazal, da se splača drevje ne le škropiti, temveč ga tudi čistiti in gnojiti.

J. Š.

14. novembra je bil sestanek ZROP, kateremu sta prisostvovala tudi član občinskega odbora tov. Vidovič in aktivni oficir Garnizona Črnomelj. Obravnavali so organizacijske zadeve, zatem pa je bilo izvedeno estiranje. Udeležba je bila zelo velika in tudi znanje pri testiranju hvale vredno.

Da je bila organizacija SZDL v minulem obdobju zelo prizadevna in delavna, so ugotovili na sestanku SZDL preteklo nedeljo. Sprejet je bil sklep, da bodo članarino za letos v celoti pobrali do 1. decembra in da bodo še bolj pritegnili občane k reševanju krajevne problematike.

Krajevni odbor Zveze borcev je razpravljal o dosedanjem in bodočem delu. Doslej je bila za okoli 99 odstotkov članov urejena zdravstvena zaščita medtem ko so posamezniki še brez nje, vendar po lastni krivdi. Odbor je sklenil vprašanje do konca leta urediti ter predlagati priznavalnino za najbolj potrebne in zaslužne borce.

Sneg je letos presenetil kmetovalce. Marsikdo še ni z njive pospravil korenja in repe ter si pripravil drva za kurjavo. Vendar upajo, da bo še nekaj lepih dni, v katerih bodo nadoknadili zamujeno.

RUDOLF KOBE

Slovenski oktet v Metliki

Nocoj, v četrtek, ob pol osmih zvečer bo v domu Partizana nastopil SLOVENSKI OKTET (Gašper Dermota, Janez Lipušček, Marij Kogoj, Božo Grošelj, Tone Kozlevčar, Andrej Štrukelj, Marjan Štefančič in Drago Ognjanović), ki slovi kot najboljši vokalni ansambel v naši državi. Umetniški vodja ansambla je dr. Valens Vodušek. Odveč je govoriti o visokih pevskih kvalitetah vseh osmih pevcev, ki so v minulih letih sloves naše pesmi ponesli po vsem svetu.

Naj ne bo ljubitelja lepe pesmi ki bi zamudil nocojšnji večer!

Čez tri leta se bo pokazalo!

Metliška zadruga pomaga kmetom v okolici Grabrovca, Drašič in Radovice obnavljati vinograde

Vinogradniki iz okolice Metlike z vinom nimajo posebnega zaslužka, ker so trde v vinogradih izrabljene, malokje je trtje kvalitetne vrste, razen tega je obdelava vinogradov silno draga. Komaj še dobiš dninarja, da bi kopal vinograd za 3000 din na dan poleg hrane in pijače, tudi dosti stane. Vse to je že dalj časa dajalo misliti.

Letos so se odločili za obnovo vinogradov, pri tem pa so domačo zadrugo prosili za pomoč. Rečeno — storjeno! Zadruga je s kmetovalci sklenila pogodbe za rigolanje in se je dela takoj lotila. V začetku je bilo malo interesentov, pač pa so se vsak dan prijavljali novi, ko so ljudje že videli zrigolane vinograde sosedov.

Na Grabrovcu so vinogradi že obnovljeni, te dni delajo v drašičkem koncu in če bo vreme še nekaj časa ugodno, bodo stroje odpeljali še na Radovico. Kolikor bi kmalu zapadel sneg, bodo stroji podjetja Agroobnova iz Ljubljane prezimili v Beli krajini ter takoj, ko bo spet mogoče, končali začeto delo.

Zadruga je kmetovalcem preskrbela tudi cepljenke, predvsem žametno črnino, modro frankinjo in nekaj kraljevine. Vinogradnik plača zadrugi za strojno uro 18.000 do 20.000 din. Izračunali so, da velja obnova 1 hektara zasebnega vinograda okoli 1,5 milijona dinarjev. Strošek res ni od muh, a se izplača.

Čez tri leta bodo obnovljeni vinogradi prvič rodili. V dobi polne rodnosti bodo dajali enkrat večji pridelek kot zdaj, še bolj pomembno pa je, da se bo razen kolčine občutno popravila tudi kvaliteta vin in da bo mogoče poslej obnovljene vinograde obdelovati s stroji. Obdelava bo v prihodnje mnogo cenejša, ker gospodarjem ne bo treba več loviti znancev in sosedov: »Francelj, hoš pr' mi delat?«

Kmetje s področja metliške zadruge so za rigolanje vinogradov do kraja izpraznili prihranke v nogavicah, marsikdo pa si je tudi izposodil pri znancih. Pravijo, da bi se za obnovo vinogradov odločili prav vsi gospodarji, če bi lahko stroške odplačevali na kredit. Žal ga po dosedaj veljavnih predpisih ne morejo dobiti niti pri zadrugi niti pri banki — in prav to vzbuja pri vinogradnikih nezadovoljstvo.

Nepotrebna lekcija ljubljanske TV

Letos 14. oktobra smo v sestavku »ZGROZI SE, KDOR JIH POZNA« po letu dni spet poročali o treh malih revčkih-samorastnikih na Radovici pri Metliki; živijo v družini, ki je med najtežjimi socialnimi problemi metliške občine. Opozorili smo, da vprašanje te družine še vedno ni rešeno in da je zadeva nadvse resna.

Kmalu za našo objavo (že 19. oktobra!) so prišli na Radovico poizvedovat o stvari novinarji TV Ljubljana, nekaj dni zatem pa so tudi v javni objavi predstavili Rudmanovo družino na ekranih naše televizije. Žal — napačno. Zaključna beseda napovedovalca na TV je izzvenela v takle moralen nauk našemu pokrajinskemu tedniku: »Torej, najprej se na terenu o stvari prepričajte, potem šele poročajte!«

Prepričani smo, da je bila lekcija našemu listu nepotrebna, saj so stvari vendarle bistveno drugačne kot pa jih je pokazala javna oddaja o tej družini. Čeprav je po svoje »pikantna«, se je na tak način v našem tedniku nikoli nismo lotevali; v njej smo občutili žal vse preveč boleče ne in socialne problematike kot pa »senzacije na vasi«, kar morda nekaterim pomeni. — O tem nas prepričujejo tudi izjave, ki so jih o tej oddaji TV dali naslednji tovariši:

■ **Mimica Molek**, referentka za socialno skrbstvo v Metliki:

— Vam sem dala iste podatke kot tovarišem iz RTV, vendar sta bili Vaše in njihovo poročilo tako različni. Ekipa RTV je rekla, naj samo nekaj najvažnejšega povem o problemu na Radovici, medtem ko mi o slabih Rudmanovih dejanjih, sploh niso pustili govoriti, češ da je premalo časa za take stvari. Opozorila sem jih, naj pazijo pri obisku v Radovici, da ne bodo nasedli, ker Stanka Kočevar, mati ogroženih otrok, prebrisano laže. Pa so!

■ **Slavko Orlič**, sodnik za prekrške:

— Po oddaji v RTV sem skušal znova zaslišati stranke o zadevi Rudman, a so nam z drugačnim prikazom stanja zadevo pokvarili. Nihče noče nič reči (razen redkih izjem), ker se Rudmana vsi boje! Celo taki, ki jih je okradel, so raje tiho kot da bi kaj povedali. Zase sem prepričan, da so bili na Radovici obveščeni o prihodu ekipe RTV, sicer ne bi bili otroci nikdar tako oblečeni, kot smo jih videli na ekranu. Neumnost pa je bila, da so izjavo Stanke Kočevar, češ da ima Ivan 8 jopic, prikazali, saj vsakdo ve, da 8 jopic nima niti otrok iz takih družin, kjer delata oče in mati. Vest, ki jo je RTV prikazala, je v nasprotju z mojimi podatki in s podatki, ki jih je objavil Dol. list v svojem članku. Da je bil prikaz neresničen pove tudi to: učiteljica je v oddaji povedala, da ima Ivan en sam zvezek za vse predmete in da še iz tega edinega zvezka frče listi, medtem ko je novinarka RTV izjavila, da to ni res, češ da je sama videla v Ivanovi torbi 5 novih zvezkov. Komu verjeti?

■ **Franc Vrviščar**: predsednik ObS:

— Vaši in naši, občinski podatki so bili pravilni, medtem ko oddaja na RTV ni bila prikaz dejanskega stanja. Najhujši socialni problem, ki smo ga reševali že več let, bo po tej oddaji še teže rešljiv.

Kako je bilo naše opozorilo 14. oktobra potrebno in na mestu, naj pove še dejstvo, da je Rudman medtem grozil učiteljicama, o čemer smo poročali 28. oktobra v Dolenjskem listu.

Način, kako je TV Ljubljana smatrala za primerno, da socialni problem Rudmanove revščine in čudnega življenja, v katerem morajo odraščati trije otroci samorastniki, predstavi slovenski javnosti, prav gotovo ni pomoč naporom, ki jih organi občinske skupščine v Metliki že vrsto let vlagajo, da bi rešili zadevo predvsem v korist otrok. Lekcijo, ki si jo je napovedovalec oz. pisec oddaje o tej zadevi v besedi in sliki privoščil na račun »slabega, netočnega poročanja v Dolenjskem listu«, pa javno odklanjamo.

TONE GOŠNIK

Letos že brez nesreč

Lani se je metliški občini ponesrečilo 141 zaposlenih občanov. V Beli se je pripetilo 50 nesreč, v Lepisu 34, v Novoteksu 15, v zadrugi 12, v Kometu 10 itd. Pričakovati bi bilo, da bo tolikšno število ponesrečencev spodbudilo kolektive k organizaciji boljše zaščite pri delu. A ne! Sicer so ponekod marsikaj izboljšali, za večino gospodarskih organizacij pa še vedno velja, da je bilo za varnost pri delu premalo narejenega.

Podatki namreč kažejo, da se je letos v osmih mesecih ponesrečilo že 82 ljudi. Od teh sta bili dve težji nesreči. V proizvodnji je bilo zamujenih 8.208 delovnih ur, mimo tega gre še za milijonske stroške, izplačane za boleznine. Številke zgovorno kažejo, da bi se izplačalo pri delu poskrbeti za večjo varnost ali pa vsaj ugotavljati, če gre res za nesrečo, ki jo lahko štejemo za delovno ali pa si je delavec zlomil roko doma, ko je zidal hišo. V kolektivih so vse preveč velikodušni z izjavami ter brez posebnih ugotavljanj podpišejo prijavo, da sta se njihov Martin ali Tončka ponesrečila »na poti v službo«.

Kdaj se bodo gospodarske organizacije zbudile iz sedanje brezbrižnosti do plačevanja nepotrebnih stroškov?

NA GOSTIJO SKOZI OKNA!

V nočnih urah 1. in 7. novembra je bilo vlomljeno v gostišče na Veselici pri Metliki. Storilci so ukradli večjo količino alkoholnih pijač, cigaret in jedil, s šunko pa so si postregli kar v gostišču.

Med poizvedbami so ugotovili, da so se vloma udeležili trije mladi Metličani.

V gostišče so vlomili skozi okna. Prvič so odstranili mrežo na stranišnem oknu, drugič pa so izvlekli šipo iz okvira na oknu v kuhinji, zlezli v stavbo in se lotili dobrot v shrambi. Po isti poti so se iz gostišča tudi vrnili. Ukradene pijače, cigarete in jedila so skrili na bližnjem seniku.

Vsi trije se bodo zagovarjali za dejanje pred občinskim sodiščem v Črnomlju.

metliški tednik

K razpravam o kmetijstvu

V 10. številki TEORIJE IN PRAKSE, revije za družbena vprašanja, ki jo izdaja Visoka šola za politične vede v Ljubljani, je bil objavljen med drugimi tudi prispevek »K RAZPRAVAM O KMETIJSTVU«, ki ga je napisal Franc Vrviščar, predsednik občinske skupščine v Metliki. Zaradi aktualnosti obdelanega vprašanja spis z dovoljenjem avtorja in uredništva revije v celoti ponatiskujemo.

Piše FRANC VRVIŠČAR

Izračunane potrebe za preskrbo našega prebivalstva dokazujejo, da iz leta v leto primanjkuje raznih kmetijskih proizvodov, ki jih moramo uživati. Ob tako deficitarnem stanju na trgu kmetijskih proizvodov se je treba z vso resnostjo vprašati in odgovoriti, kako v najkrajšem času zmanjšati uvoz kmetijskih proizvodov in v tolikšni meri povečati domačo kmetijsko proizvodnjo, da bo zadovoljila potrebe domačega trga kakor tudi povečevala svoj delež v izvozu.

Menda smo si vsi enotni v prepričanju, da nam lahko dajejo naše kmetijske površine več proizvodov, kot so jih dajale doslej, in da lahko v najkrajšem času zmanjšamo deficitarnost na tržišču. Če naj izpolnimo to perečo nalogo, se moramo vprašati, ali naj računamo samo z družbenim kmetijskim gospodarstvom in zasebne kmetovalce vključujemo v kooperacijsko proizvodnjo, ki je teoretično sicer zelo lepo opisana in zamišljena, v praksi je pa skoraj ni (ta trditev velja za področje metliške komune, vendar mislim, da drugod ni mnogo bolje), ali pa naj zasebnemu kmetijstvu določimo drugačno mesto in z njim bolj računamo.

Mnenja sem, da imamo za nadaljnjo opredelitev razvoja kmetijstva dovolj izkušenj iz preteklosti in da bi bila vsaka prenagljena in nepremišljena odločitev za pospešeno podružbljanje kmetijskih površin lahko škodljiva. Škodljiva zato, ker imamo danes še vedno dovolj dela s tem, da bi nam podružbljene parcele dajale toliko, kot smo pričakovali. Tudi odločitev, da podružbljanje zemlje v prihodnje ni umestno, bi bila nesprejemljiva. Tako kot drugod velja tudi za družbeno kmetijstvo načelo organske rasti in razvoja. Mnenja sem torej, da je treba v prvi vrsti z vsemi silami pomagati, da bo sedanje družbeno kmetijstvo prebrodilo težave, v katerih je in ki so nam dobro znane, negospodarno pa bi bilo ob teh nerešenih problemih še naprej za vsako ceno podružbljati zemljo in ustvarjati s tem nove probleme.

Glede podružbljanja zemlje bi morali prisluhniti tudi mnenju ljudi, ki delajo na naših družbenih posestvih. Vsak politični pritisk ali pa administrativno določanje letnih mas za podružbljanje zemlje bi bilo škodljivo. Nadaljnji proces mora biti usklajen z zainteresiranostjo kmetijske organizacije, njene organske rasti, materialnimi možnostmi ter s stimulacijo kmetijskega delavca. Prepričan sem, da bodo zasebni kmetovalci vsako leto ponujali zemljo kmetijskim organizacijam bodisi v zakup, prodajo ali celo v dar. Taki pojavi so že danes. Čeprav te površine niso velike vrednosti, pa za naše kmetijske zadruge ali posestva vendar niso brez pomena. Kolikor bi se rešilo vprašanje preživnin starejših ljudi, ki jih je na zasebnih kmetijah precej, bi bil ta postopek verjetno mnogo hitrejši, manj boleč in problematičen. Kje dobiti sredstva za preživnine ob tako nizki akumulaciji družbenih kmetijskih gospodarstev in zadrug ter skromnem občinskem proračunu, pa je posebno vprašanje, na katero ne najdemo odgovora.

Prav izpolnitev teh nerešenih problemov ter pametna politika podružbljanja kmetijskih površin brez sunkovitih premikov bo gotovo uspešna na področju proizvodnje ter bo usmerila tudi kmetijstvo v tirnice organske rasti.

Ali se ne bi dalo tudi zasebnega kmetijstva obravnavati kot zelo koristno dopolnilo družbenega sektorja in mu z malimi spremembami v naši politiki do tega področja omogočiti večjo proizvodnjo? Gotovo ni čisto nepomemben faktor na domačem kmetijskem tržišču, v nekaterih primerih pa je udeležen tudi v izvozu.

Staro in še vedno veljavno načelo je namreč, naj našega zasebnega kmetovalca prek kooperacijskih oblik vežemo na kmetijske zadruge in posestva. Prav bi bilo, da se zavemo resnice, da so te kooperacijske oblike žalostne in revne, vsaj glede vsebine kooperacije v metliški zadrugi. Kooperacija je v pretežni meri uresničena v tako imenovanih zadružnih odkupih, za katere najpogosteje ni vnaprej sklenjenih pogodb. Kmet pripelje ob zadružnih odkupnih dnevih prašiče, teleta, krompir, pšenico, jabolka itd., zadruga odkupi po določenih cenah in to naj nam služi kot merilo kooperacijskega sodelovanja med kmeti in zadrugo. In druga stran »kooperacije«: zadruga nabavlja semena in umetna gnojila, ki jih lahko kupi vsak kmetovalec ne glede na to, ali je zadružnik in kooperant ali ne, brez vsakršnih pogodbenih obveznosti.

Podobno je tudi z dajanjem strojnih uslug. Tako sodelovanje med kmeti in zadrugo pač ni kooperacijsko sodelovanje, temveč navadna trgovina, kateri botruje zadružna marža, ki je bolj neupravičena kot upravičena. Pri tem je pomembno dejstvo, da pri tovrstnem kooperacijskem sodelovanju ne zasledimo večje pomoči in prizadevanj zadruge za zvišanje kmetijske proizvodnje tudi v zasebnem kmetijstvu, čeprav take možnosti so. Velikokrat se dogaja prav obratno, namreč da nekaterih kmetijskih pridelkov ne odkupijo zaradi nenormalne cene ali slabe organizacije trgovske mreže. Ob takih priložnostih nastaja na terenu nemogoča politična situacija, ki je ni moč zagovarjati in opravičevati predvsem zato, ker pridelkov, ki jih niso odkupili, na tržišču primanjkuje ali pa se prodajajo po 3 do 5-krat višji ceni od prej določenih odkupnih cen.

(Konec prihodnjič)

Najbolj je poskočil krompir

V Kočevju so bile v oktobru cene važnejšim življenskim artiklom, ki jih opazuje organ za cene občinske skupščine, naslednje: krompir 104 din kg, fižol 340 in 376 din kg, čebula 132 din kg, kislo zelje 163 din kg, zelena solata 191 din kg, limone 430 in 470 din kg, jajca 47 in 81 din kos, hrenovke 1.448 din kg in šunkarica 1.470 din kg. V primerjavi s prejšnjim mesecem se je občutneje podražil le krompir, medtem ko so cene za fižol, čebulo, solato in limone ostale v glavnem nespremenjene, pocenile pa so se hrenovke in šunkarica. Tudi v primerjavi z lanskim oktobrom je najbolj »poskočil« krompir, saj je bil takrat le po 37 din kg.

Nesreča s »sposojenim« mopedom v Kočevju

Milenko Pandurović in Abdil Bejtović iz Kočevja sta 31. oktobra ob 0.30 vzela moped Ernesta Grgarja iz Livolda, ki je bil parkiran pred lekarno v Kočevju. Z njim sta se odpeljala proti Stari cerkvi, a sta se že pri križišču Ljubljanske in Novomeške ceste zaletela z nasproti vozečim mopedistom Pavlom Lesarjem iz Nemške vasi 47. Do nesreče je prišlo, ker sta oba mopedista vozila po sredini ceste. Pri trčenju sta bila Pandurović in Bejtović lažje poškodovana, na obeh mopedih pa je bilo škode za 70.000 din. Po nesreči sta »sposojevalca« tujega vozila odstranila moped s ceste in pobegnila, vendar so ju kmalu odkrili.

OBVESTILO

»Kovinar«, podjetje storitvenih obrti – Kočevje,

obvešča vse občane in ostale koristnike svojih uslug in storitev, da začenši s 1. 11. 1965 po sklepu centralnega delavskega sveta zaradi skrajšanja delavnika v vseh obratih

ne bo poslovalo

vsako drugo soboto v mesecu. Ostale sobote bo delavnik trajal do 14. ure.

ODKUP STEKLENIC V KOČEVJU

»DINOS«

podjetje za oskrbovanje industrije z odpadnimi surovinami,

poslovna enota Kočevje, Podgorska ulica 18

odkupuje

od 15. 12. 1965 dalje litrske steklenice BORDO — konjak in stara slivovka — po 15 din za steklenico, ½ litrske steklenice pa po 8 din. Steklenice ne smejo biti mastne.

Vse kaže, da je bilo Osilničanom letos okoli gradnje njihovega vodovoda dovolj cincanja. Lotili so se dela, razen tega pa zahtevali od občinske skupščine in Vodne skupnosti, da jim pomagata dograditi vodovod. Potrebna sredstva je krajevna skupnost nekako dobila in sklenila s Kovinarjem iz Kočevja pogodbo za polaganje cevi. — Upati je, da bo Osilnica le imela kmalu vodovod, čeprav se že pojavljajo nekatere težave — vse namreč kaže, da so ponekod komaj položene cevi iz še neznanega vzroka počile.

OSILNICA: najprej elektrika v vse vasi

Člani SZDL so se v razpravi zedinili, da je najnujneje elektrificirati še nekatere vasi in zaselke. Vse namreč kaže, da bodo v teh vaseh ostali ljudje še vrsto let, čeprav je do nedavnega prevladovalo mnenje, da bodo ta naselja v bližnji prihodnosti ostala brez prebivalcev. Pomoč pri elektrifikaciji teh vasi je obljubil v imenu KGP tudi inženir Savo Vovk, direktor KGP Kočevje in poslanec republiškega gospodarskega zbora, ki se je tudi udeležil konference SZDL v Osilnici.

Udeleženci konference so še ugotovili, da je na njihovem območju okoli 500 volivcev, članov SZDL pa le okoli 300. Menili so, da bo njihova organizacija lahko uspešno delala le, če ji bodo pomagali vsi občani. Zato bi bilo tudi prav, da bi število članov SZDL porastlo.

Predlagali so še, naj bi mladino bolj vključevali v družbeno politično delo. Seveda ji ni naenkrat prepustiti vsega, ampak jo je nujno vsaj počasi vpeljevati v delo. Starejši se bodo nedvomno nekoč utrudili, zato je nujno vzgajati mlade kadre, ki bodo sprejeli njihovo delo in delali naprej za dobro njihovega območja.

Člani Socialistične zveze so razpravljali še o urejanju Osilnice in drugih vasi. Ugotovili so, da bodo morali v prihodnje še več delati prostovoljno. Vodovod imajo v glavnem gotov. Popraviti je treba še nekatera pota in most, v prihodnjem letu pa bi radi odkrili spomenik padlim borcem. Na konferenci so poudarili, da so z zdravstvenim varstvom in delom njihove ambulante zadovoljni. Člani so kritizirali tudi, zakaj se konference ni udeležil predsednik njihove krajevne skupnosti, ki je hkrati občinski odbornik in vodja kmetijske kooperacije, saj bi lahko z njegovo prisotnostjo svoje probleme lažje obravnavali in reševali.

PREDGRAD: cene lesu vskladiti s hrvaškimi

Člani SZDL z območja Predgrada so imeli pred kratkim več pripomb na novi zakon o gospodarjenju z gozdovi. Tako so med drugim menili, da ni opravičena omejitev, kam lahko prodajajo les — prodajali bi ga radi tudi tistemu, ki več plača (kar je povsem razumljivo), se pravi v njihovem primeru na Hrvaško. Zahtevali so tudi, naj bi cene v obeh republikah vskladili.

Ko so razpravljali o kmečkem zavarovanju so poudarili, da ni prav, ker so razlike pri plačevanju za zdravstveno zavarovanje in pravicah, ki izhajajo iz njega za kmete-borce in ostale kmete. Po njihovem teh razlik ne bi smelo biti, ampak naj bi vsi enako plačevali in imeli vsi enake ugodnosti. Seveda pa tega ne more biti, ker smo tudi med vojno imeli vsi enake pravice, da bi šli v partizane, nosili življenje naprodaj, zmrzovali in bili lačni ali sodelovali z NOB — kdor se med vojno ni teh pravic poslužil, jih verjetno tudi zdaj ne more zahtevati. (Podobnih zahtev za izenačitev z borci na ostalih konferencah SZDL ni bilo).

Nadalje so člani SZDL poudarili, da kmetje plačajo v celoti vse stroške za svoje zdravstveno zavarovanje, razen tega pa še več kot to, saj celo krijejo primanjkljaj, ki ga ima zavod za socialno zavarovanje. Seveda tudi ta trditev ne drži. Kmetje plačajo za svoje zavarovanje manj kot ga koristijo; razliko je morala namesto njih doslej pokriti občinska skupščina z dotacijo. Ta razlika je lani znašala 5 milijonov din. Osnutek novih predpisov o kmečkem zavarovanju pa predvideva, da bodo morali v bodoče kmetje sami kriti vse stroške svojega zdravstvenega varstva. Dotacij skupščine ne bo več, vendar pa moramo hkrati upoštevati, da so po novem kmetje v četrtem proizvodnem okolišu, kamor spada razen okolice Osilnice, Drage in Strug tudi območje Predgrada, oproščeni davkov.

Na obe vprašanji v zvezi z zavarovanjem so člani SZDL dobili odgovor že na konferenci, objavljamo pa ju kljub temu, ker bi se morda čez čas pojavili morda v podobni obliki kje drugje.

Ko so govorili o delu krajevne skupnosti, so predlagali, naj bi skupnost zaradi uspešnejšega dela imenovala za posamezna dela še posebne komisije ali odbore. Seveda pa bi morala prebivalcem pomagati tudi pri reševanju ostalih problemov (kmetijstvo, gozdarstvo, zdravstvo itd.) in ne samo komunalnih.

Menili so še, naj bi bil odkup pridelkov bolje organiziran, češ da je pri njih precej neodkupljenega krompirja in jabolk, medtem ko te pridelke v državo celo uvažamo. Zahtevali so tudi, naj bi v bodoče podjetje Elektro hitreje odpravljalo napake pri električnih napravah.

MELAMIN: rešitev iz težav

Po julijski gospodarski reformi so se proizvodni stroški v kemični tovarni »Melamin« v Kočevju povečali zaradi nove paritete dinarja, višjih cen premoga, podražitev uslug in drugega za 36 odstotkov. Če bi podjetje tudi po reformi poslovalo kot pred njo, bi se njegova akumulacija zaradi podražitev občutno znižala. Po reformi podjetje skoraj ne bi ustvarjalo skladov, čeprav jih je pred njo za okoli 150 milijonov din na leto.

Strokovne službe v »Melaminu« so že pred reformo redno opazovale stroške, jih analizirale in sploh ugotavljale, kako je v podjetju mogoče zvišati produktivnost. Prav zaradi tega novi gospodarski ukrepi kolektiva kemične tovarne niso presenetili. Analize so pokazale, da je nujno treba zvišati proizvodnjo z istimi stroji in ljudmi. V nekaterih obratih so zato že kmalu po reformi prešli na večizmensko delo, hkrati pa je podjetje povečalo svoje mesečne proizvodne plane za okoli 30 odstotkov. Rezultati ob tretjem tromesečju so namreč proizvedli skoraj prav toliko kot v vsem prvem polletju (zvišane mesečne proizvodne plane ne le dosegajo, ampak celo presegajo). Zaradi povečane proizvodnje, boljše organizacije dela in z odkrivanjem še nekaterih drugih notranjih rezerv so uspeli v kemični tovarni premagati težave, ki so jim grozile po uveljavitvi novih gospodarskih ukrepov in doseči, da bo podjetje ustvarjalo tudi zadovoljivo akumulacijo.

LIVOLD: z majhnimi sredstvi veliko uspeha

Na letni konferenci krajevne organizacije SZDL Livold so ugotovili, da so plan dela za letos v celoti izpolnili, čeprav so imeli na razpolago le majhna sredstva. Prebivalci so namreč precej napravili prostovoljno, razen tega pa prispevali tudi material. Tako so na območju Livolda letos postavili spomenik, ki je zahteval največ dela, popravili so kulturni dom, delno uredili pa tudi pokopališče in razsvetljavo skozi vas. Poudarili so, da je treba javno razsvetljavo dokončati še letos, v prihodnjem letu pa dokončno urediti ograjo pri pokopališču, popraviti nekatera pota in mostičke ter urediti prevoz otrok iz Črnega potoka v šolo. Za bodoče delo so torej sprejeli naloge, ki jih bodo (seveda s precej dobre volje, samoprispevki in prostovoljnim delom) lahko izpolnili.

Na konferenci so poročale o svojem delu vse organizacije (mladina, ZB, krajevna skupnost, Rdeči križ in druge). Ugotovili so, da so bila vodstva letos aktivna, vsi občani pa so bili pripravljeni delati, zato so bili tudi doseženi taki uspehi. Razen tega so tudi skoraj vsi volivci člani SZDL. Menda jih ni v organizaciji le kakih deset.

Nekaj prometnih

Svet za notranje zadeve skupščine občine Kočevje je na zadnji seji sklenil:

Tomšičevo cesto je treba zapreti za promet ali pa še to jesen popraviti. Cesta je polna lukenj in nevarna za promet. Za njeno popravilo so pripravljena prispevati tudi nekatera podjetja.

Prehode na cestah v Kočevju bo treba spomladi označiti. Sredstva, ki so za to potrebna, je treba zagotoviti v občinskem proračunu že pozimi. Pri spomeniku in na križišču Roške in Tomšičeve ceste je namestiti ogledala.

Pred občino in pri Itas je treba posekati grmovje (v parku), ki ovira ovinkom preglednost. Dokler ni pločnikov, bodo preusmerili tudi pešce, naj bi hodili ob ITAS proti mestu mimo Bračičeve šole in za avtobusno postajo.

Hitrost skozi mesto bodo omejili na 40 km/h. Zdaj je omejena na 60 km/h. Na Ljubljanski cesti pri pekariji in kavarni je namreč prometno ozko grlo.

Prometne znake »Divjad na cesti« bo treba namestiti na odseku ceste med Dolenjo vasjo in Mrtvicami. Tu je namreč prišlo že do več nesreč med divjadjo in vozili. Predlog o namestitvi znakov so že poslali cestnemu podjetju v Novem mestu.

Priporočilo SAP

Priporočamo SAP, da naj bi na kočevsko (ali osilniško) progo ne pošiljalo v deževnem vremenu avtobusov, ki puščajo. Če jih pa že mora, naj za čas vožnje oskrbi potnike z dežniki!

DROBNE IZ KOČEVJA

■ PRI IZHODIH iz kinodvorane sta dva jaška za kablovode, pokrita z železnimi pokrovi. Ker so preko njih vozili težki tovornjaki, so pokrovi tako zviti, da bi prav lahko prišlo do nesreče, kadar gredo ljudje iz kina.

■ TOMSIČEVA CESTA je v prav žalostnem stanju. Razvožena in luknjasta povezuje novi predel Opreme, Avto-servis in remizo, kemično tovarno ter vodi dalje mimo poslovne stavbe Komunale. Ali res ne bi mogla našteta podjetja urediti teh 800 metrov ceste, da ne bi po njej svojim prevoznim sredstvom delala škode? Ta odsek ceste je Kočevju v sramoto, hkrati pa kaj slabo spričevalo našega lokalnega gospodarjenja.

■ GOSTINSKO PODJETJE PUGLED ima letos že 2 vajenca in 8 vajenk, od katerih so trije v šoli v Ljubljani. Po prvi izjavi direktorja podjetja Antona Štimca, ki se je v Ljubljani pozanimal za šolanje svojih vajencev, bodo morali ti krepko poprijeti za študij. Težave jim dela učenje tujih jezikov, pa tudi prenizko splošno znanje, katerega so prinesli iz osnovne šole. Ljubljanska gostinska šola je namreč precej zahtevna.

■ ŽE VEČKRAT JE v gostinskih lokalih zmanjkalo soda vode. Za opravičilo navajajo gostinci vse mogoče izgovore na račun dobaviteljev. Čudimo se, da ima proizvajalec sifona tako malo smisla za preskrbo mesta, saj je bilo sodavičarstvo vedno zelo donosno. Ali naj si tudi pri proizvodnji sifona zagotovimo pomoč zasebnika?

■ DO NOVE KLAVNICE gradijo dovozno cesto mimo veterinarske postaje. Upamo, da bo nova klavnica začela kmalu obratovati in da bodo staro klavnico zaprli, ker močno kvari okolico stolpnic in razen tega tudi ni primerna iz zdravstveno higienskih razlogov.

■ V PETEK IN SOBOTO se je mudila v Kočevju ekipa RTV Ljubljana. Snemali so razmere v stari osnovni šoli, hkrati pa gradnjo nove osemletke, katera je te dni že dobila streho. Kakor so člani snemalne ekipe izjavili, bodo posneto gradivo objavili v obzorniku.

KOČEVSKE NOVICE

Otroke imamo, igrišča zanje pa ne

Štirje fantje (šolarji) so se zapodili za žogo najprej čez cesto, potem pa še nazaj ... in prav ko so bili spet sredi ceste, so prediriljivo zacvilile avtomobilske zavore, da so starši in otroci, ki so bili v bližini preplašeno pogledali, kaj se je zgodilo. Na srečo tokrat ni bilo nič hudega. Vsi otroci so jo srečno odnesli. Šofer je ustavil avtomobil in je od presenečenja komaj prišel toliko do sape, da je spustil za bežečimi nekaj kletvic. Preplašeni fantiči so se raztepli kot kure. Prvi je stekel v klet in zaklenil vrata za seboj, drugi se je skril pod stopnice, tretji je nekajkrat brezglavo tekel okoli stanovanjskega bloka, dokler ga ni nekdo pomiril in četrti ...

No, pa pustimo fantiče in dogodek, ki se je nedavno primeril v Kočevju. Ugotovimo raje, da je Kočevje do leta 1963 imelo za hotelom Pugled skromno otroško igrišče. Prišla je proslava 20-letnice zasedanja Kočevskega zbora in prinesla Kočevju novi dom telesne kulture, novo kemično tovarno, novo cesto Škofljica — Kočevje, novih nevemkoliko stanovanj, nove parkirne prostore, nove asfaltirane ceste in še veliko, veliko drugega, odnesla pa je prav tisto skromno in hkrati endino otroško igrišče.

Otroci že nad dve leti zaman prosijo starše:

— Očka, mami na igrišče, na vrtiljak, »guncats«, igrat v pesek bi se rad šel!

— Igrišče so podrli, sinko. Ni ga.

In potem spet ploha vprašanj: kdo ga je podrl? Zakaj? Zakaj do danes ni novega igrišča — in tako dalje. Seveda otroku ne gre razlagati o raznih »objektivnih« težavah, zato mu sit neprestanih vprašanj nedemokratično zapretiš: »Tiho ali boš pa eno dobil!«

Zakaj ne bi bil pamž tiho, če lahko vsi prebivalci Kočevja o tem že nad dve leti molčimo?!

V teh letih je zraslo spet precej novih blokov, naselij, garaž in ne vem česa še, le igrišča še vedno ni. Naši otroci se igrajo vsepovsod: po stopniščih (čečkajo po stenah), po parkih (lomijo okrasno grmičevje, uničujejo rastlinje, zasmetujejo nasade), po cestah in drugod — le na otroškem igrišču ne.

Morda pa bi čez zimo le pretuhtali, kako bi »objektivne« težave odstranili in spomladi zgradili »objektivno« otroško igrišče?

—EC

Kaj pa storilnost v pisarnah?

Občni zbor občinskega sindikalnega sveta Ribnica, ki je bil v sredo, 10. novembra, udeležil pa se ga je tudi predstavnik republiškega odbora zveze sindikatov Slovenije in urednik »Delavske enotnosti« Milan Pogačnik, je potekal v znamenju odkrite izmenjave mnenj o delu sindikalnih podružnic v preteklem obdobju. Ugotovitev, da so sindikati po uveljavitvi gospodarske reforme nekako odpovedali, ni razveseljiva. V zadnjem času je bilo v podjetjih malo sindikalnih sestankov. Marsikje so se zaprli vase — iz strahu, da ne bi izgubili dela. Boljše je, da si tiho, da se ne zameriš vodilnim ljudem, ki odločajo o tvojem kruhu — si mislijo.

Sindikalna organizacija je postala priganjač uprave, je dejal v razpravi neki delegat in nadaljeval: »Na sestankih vedno govorimo, za koliko naj poveča delovno storilnost delavec, o storilnosti uslužbencev v pisarnah pa nikoli ne razpravljamo. Spet drugi je pripovedoval o neenakosti pri delitvi pravice. Če na primer delavec prizadene še tako majhno škodo, je zaslužil kazen in je kaznovan, za uslužbence, ki ga tudi polomijo, pa to ne velja.

Sindikalne organizacije se vse preveč ukvarjajo z drobnjakarstvom, izleti, nabavo ozimnice itd., puščajo pa vnemar stvari, pri katerih bi morali imeti prvo besedo. Zato so izgubili precej svoje vloge v podjetjih. Kjer je delo sindikata v podjetju medlo, se to najlepše odraža v kršenju pravic delavcev.

Sindikati bi morali imeti prvo besedo pri sestavi pravilnikov o nagrajevanju. Določali naj bi nagrajevanje po učinku tudi za ljudi, ki delajo v pisarnah.

V razpravi so dalj časa govorili tudi o podjetju »Inles«, ki prav sedaj preživlja krizo. V razpravi je bilo v zvezi s tem med drugim rečeno, da je nameravana odcepitev kočevskega obrata med drugim tudi odraz subjektivnih političnih sil v podjetju, ki niso znale pravilno usklajevati notranjih odnosov. Na zboru so bili mnenja, da odcepitev nima ekonomske podlage.

Na zboru je tekla beseda še o reelekciji vodilnih uslužbencev, ki bo drugo leto prišla do izraza tudi v ribniški občini. — Zelo zanimiv je bil prispevek tov. Milana Pogačnika, ki je v razpravi govoril predvsem o namenu gospodarske reforme in nalogah sindikalnih podružnic pri tem.

Izvolili so nov 19 članski plenum občinskega sveta ter nadzorni odbor. —r

Medvedi so mu uničili koruzo

Oni dan sem srečal v Ribnici Antona Bojca iz Dolenje vasi 47, ko je iskal odškodnino za škodo, ki mu jo je povzročila divjad. Razlagal mi je:

— Okoli naše vasi se potepajo tri medvedke z mladiči in prav medvedi so mi uničili polovico pridelka koruze. Lovci so ocenili, da je uničene 300 kilogramov. Kot odškodnino so mi ponujali 20.000 din pa jih nisem vzel, ker sem prepričan, da je to premalo. Hočem, da mi plačajo polno ceno, saj sem koruzo vsadil, jo negoval in tudi vse ostalo bi napravil, če je ne bi medvedi polomili.

Lovci pravijo, da sem imel manj dela s koruzo (ker je ni bilo treba pospraviti itd.), zato mi jo plačajo le po 65 din kilogram. Pozabili pa so vračunati, da sem koruzo stražil cele noči, kar ni prijetno, še posebno pa ni, če veš, da se potepa okoli precej medvedov.

Potem se je nekaj pridušal, da ni pravice na svetu, saj je pri nas divjad bolje zaščitena, kot so ljudje, in da bo vso divjad pobil ali pa zastrupil.

Tovariš Bojc ni edini, ki se pritožuje zaradi divjadi, zato je njegova jeza toliko bolj razumljiva. Ne samo v ribniški, ampak tudi v drugih občinah bo potrebno ljudi bolj zaščititi pred divjadjo in postaviti pravičnejša merila za povračilo škode po divjadi. Anton Bojc na primer ne prideluje koruze za prodajo, ampak le kolikor jo porabi doma. 300 kg koruze, ki mu jo je letos uničila divjad, bo moral kupiti. Koruza pa je v Ribnici po 103 din, se pravi, da bo moral za 300 kg odšteti kar 30.900 din ali nad tretjino več, kot bi mu plačala lovska družina.

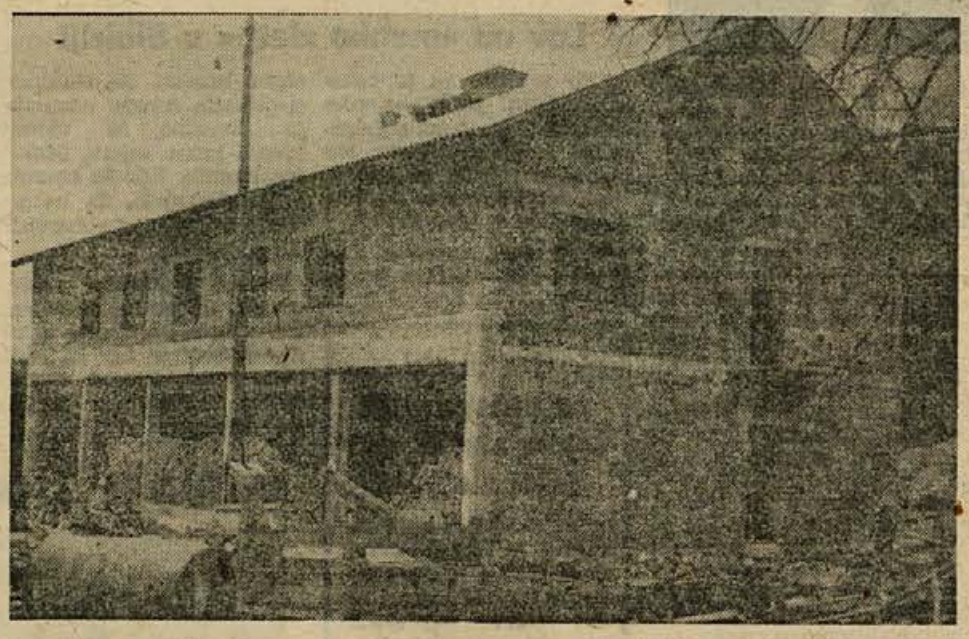

LOŠKI POTOK — trgovski dom podjetja »JELKA« iz Ribnice (na sliki), nova cesta Loški potok—Lož in nove, lepo urejene gostilne — vse to bo nedvomno prispevalo k razvoju turizma v lepem in mirnem Loškem potoku. (Foto: J. Primc)

RIBNIŠKA KRONIKA

■ Potrošniška mrzlica v ribniški občini že nekaj časa spet razsaja. Tudi tokrat so najbolj v časteh živila, predvsem sladkor, moka in olje. Nekateri kmetje, in teh je precej, si bodo ali so si že napolnili shrambe za dolgo časa! Potrošniško mrzlico ustvarjajo ponekod tudi prodajalci, ki v skrbi za večji promet begajo ljudi, da bodo cene višje in podobno.

■ Divji prašiči so se na območju Velike in Male gore že precej zaredili. Lovci organizirajo občasne pogone na divjad. Tako je pred kratkim lovec Stane Nosan »položil« krepkega merjasca. K. F. iz Brega pri Ribnici pa bi jo zadnjo nedeljo, ko se je v večernih urah vračal iz Kočevja proti domu, na cesti pred Dolenjnjo vasjo kmalu skupil. Prav takrat je prečkala cesto merjaščeva družina s krdelom mladih merjascev. Eden izmed mladičev je pri tem prišel pod avtomobil, mu prizadejal manjšo škodo in končal s smrtjo.

•

■ Na pobudo krajevne skupnosti Ribnica je bila imenovana komisija, katere naloga je, da pregleda zgradbe splošnega ljudskega premoženja v Ribnici. Komisija bo ugotovljene pomanjkljivosti posredovala hišnim svetom, da jih odpravijo.

■ Na nedavni seji sveta za družbeni plan in finance so razpravljali o osnutku odloka o občinskem prometnem davku za prodajo hlodovine. Sprejeli so predlog, da bo vsak, ki bo prodal davčen z 8.000 din za kub. meter hlodovino izven meja obline, obhlodovine. S tem bodo zaščitili domačo lesno industrijo, ki ji sedaj primanjkuje surovin. Na dnevnem redu je bilo tudi večje število prošenj za znižanje ali odpis prometnega davka od rezanega lesa in davkov od kmetijstva.

JELKA gradi in obnavlja

Trgovsko podjetje »Jelka« iz Ribnice vlaga že nekaj let znatna sredstva v gradnjo novih ali obnovo starih lokalov. Prenovitev lokala v Dolenji vasi, ki je pred dnevi spet začel poslovati, je veljalo podjetje tri milijone din, novi lokal v Sodražici, ki bo odprt predvidoma 1. julija 1966, pa osem milijonov din. Nedvomno pa bo najdražji novi trgovski dom v Loškem potoku, ki bo veljal brez inventarja okoli 100 milijonov din. Podjetje ga gradi delno z lastnimi sredstvi, delno pa s krediti. Če ne bo kakšnih posebnih nepričakovanih ovir, bo ta poslovna stavba dograjena v prihodnjem letu. Takrat bodo ukinjene najbližje tri trgovine, ki so dotrajale, v njih pa tudi ni zadovoljive higiene. Čeprav je podjetje »Jelka« v zadnjih letih vložilo že veliko denarja za obnovo lokalov, pa še vedno niso vse prodajalne take, kot zahtevajo inšpekcijske službe občinskih skupščin, na območju katerih ima »Jelka« svoje poslovalnice. Seveda pa se »Jelka« trudi, da zahtevam inšpekcij po svojih možnostih čimprej ugodi.

SODRAŽICA: v poslovno stanovanjski stavbi, ki bo predvidoma dograjena do julija 1966, bodo trgovina, pošta, frizerski salon, krajevni urad in stanovanja.

Svetle in senčne o loškem turizmu

Turistično društvo Loški potok je prenehalo z gradnjo turističnega doma na Beli vodi, čeprav ima potrjen gradbeni načrt, že izkopane temelje za dom, 16.000 kilogramov apna, 50 kubičnih metrov hlodovine in še nekaj drugega gradbenega materiala. Društvu je za nadaljnjo gradnjo zmanjkalo denarja. Še pred reformo se je društvo že dogovorilo, da bo dobilo za gradnjo 15 milijonov kredita ... potem pa je z reformo vse skupaj padlo v vodo. Tudi na sklad za pospeševanje turizma, ki ga je ustanovila ribniška občina, je društvo računalo. Vendar predvsem zaradi znanih gospodarskih ukrepov tudi v tem skladu ni denarja.

Turistični delavci Loške doline se prizadevajo, da bi njihovi kraji spet nekaj pomenili v slovenskem zimskem športu pa tudi turizmu. Že leta 1953 je bilo tu republiško prvenstvo v smučarskih skokih za mladince, potem pa dolgo nič, čeprav ima Loška dolina dovolj lahkih smučarskih terenov za (šolarje) in bolj zahtevnih, ki so primerni tudi za razna tekmovanja. Po dolgem času je bilo lani tu spet tekmovanje — v smučarskih veščinah so se pomerili tekmovalci iz ribniške in kočevske občine.

Čeprav je gradnja turističnega doma vsaj za nekaj časa »zamrznila«, pa se Loška dolina turistično le razvija. Pred kratkim je bila dograjena cesta do Loža, zasebniki odpirajo nove in obnavljajo stare gostinske lokale, trgovsko podjetje »Jelka« iz Ribnice gradi tu trgovsko stavbo, ljudje vedno bolj skrbe za lepšo zunanjo podobo svojih hiš, že nekaj zim pa tudi cesto proti Ribnici redno plužijo.

Loška dolina se torej turistično vedno bolj prebuja. Manjka ji še dobrih prometnih zvez s svetom in prenočišč za turiste. Prizadevni domači turistični delavci pa bodo s pomočjo občanov verjetno tudi nekatere teh pomanjkljivosti v doglednem času rešili.

Smrt na cesti

V Prigorici pri Ribnici se je 11. novembra okoli 21. ure zgodila težka prometna nesreča, ki je terjala življenje 52-letnega Leopolda Oražma iz Prigorice 7. Pokojni Oražem je šel ta večer iz obrata Inles v Prigorici po desni strani ceste proti domu. Za njim je pripeljal 18 letni mopedist Stanko Gorše iz Rakitnice 26. Kot je kasneje pripovedoval mopedist, je do nesreče prišlo, ker je njegovo pozornost pritegnil avto, ki je ustavljal pri odcepu ceste proti Dolenji vasi. Zato je opazil pešca Oražma šele, ko je bil od njega oddaljen le še kaka dva metra. Nesreče ni mogel več preprečiti — z desnim držajem krmila je zadel Oražma, ki je padel in obležal. Zdravnik, ki je kmalu prišel, je lahko ugotovil le še, da je Oražem mrtev.

ORTNEK: brez večernega vlaka

■ Zadnji večerni vlak do Ortneka je nehal voziti. Uporabljali so ga tisti, ki se niso radi vozili z avtobusom, predvsem starejši, ker radi ugodno potujejo, med njimi pa je bilo tudi več delavcev. Vlak zdaj ustavlja v Dobrem polju to pa je, kot bi zapeljal na prazni tir.

■ Tudi za potnike, ki se vozijo z avtobusi, še ni vse preskrbljeno. Ortnek namreč še nima čakalnice na avtobusni postaji. Prav bi bilo, da bi se dela lotili s samoprispevkom.

■ Zadnjič je bila objavljena vest o »pretvorniku« na Hribu nad Sodražico. Tudi na Grmadi je že locirano mesto za tak pretvornik ribniške in dobrepoljske doline, zgraditi pa bi ga mogli ob pomoči občanov in občine.

Več spoštovanja spomenikom!

Borcem aktivistom, talcem in drugim žrtvam fašističnega nasilja smo na mnogih krajih postavili spomenike ki naj mlajše rodove spominjajo na nasilja in grozote druge svetovne vojne. Takšnih spomenikov in obeležij je precej tudi v Ribniški občini. Ponekod zanje lepo skrbe in jih vzdržujejo, drugod pa so jih zanemarili Naša skupna dolžnost je, da na spomenike, ki smo jih postavili v počastitev žrtev, ne pozabljamo in da jih vzdržujemo! To je predvsem dolžnost organizacije ZB, marsikje pa bi bila spomenik ali obeležje vzdrževana, če bi znali pritegniti k temu šolsko mladino. —r

Uspehi kovinarske šole v Ribnici

V sklopu Strokovne šole kovinske stroke Kočevje deluje v Ribnici že od septembra oddelek te šole, in sicer I. c razred, ki šteje 20 učencev. Ti so iz Kovinskega podjetja in »Žičnice« Ribnica. Praktični pouk imajo v šolski delavnici v Kovinskem podjetju v dopoldanskih urah pod strokovnim vodstvom mojstra Franca Zajca, teoretični del pouka pa je v popoldanskem času v prostorih osnovne šole v Ribnici. Izpite bodo imeli v februarju 1966. Dosedanji rezultati šole in učni uspehi so zelo dobri.

Odkup krompirja presenetljivo padel

Kmetijska zadruga Ribnica je v preteklih letih odkupila po 150 do 300 ton krompirja na leto, medtem ko ga je letos odkupila manj kot 30 ton. Prvi dnevi odkupa so pokazali, da bo odkupna cena okoli 55 din za kilogram. Vendar pa so kmalu začeli prihajati na vas »fičkarji«, sindikati in drugi, ki so plačevali krompir dražje, zato je tudi odkupna cena KZ porastla na 65 do 75 dinarjev.

OB ZAKLJUČKU TEDNA POŽARNE VARNOSTI

Ribniški gasilci pri predsedniku občine

Zaključni svečanosti tedna požarne varnosti je bila v Loškem potoku, ko je 31. oktobra tamkajšnje društvo dobilo nov gasilski avto.

Ob zaključku tedna je predsednik ribniške občine France Ilc priredil sprejem za predstavnike občinske gasilske zveze in organov za notranje zadeve. Razpravljali so o delu občinske gasilske zveze in področnih komisij za požarno varnost, o dimnikarski službi in drugih problemih požarnovarnostne službe. Navzlic nekaterim pomanjkljivostim se je preventivna služba izboljšala, požarov pa je manj. Predsednik se je podrobno zanimal za delo društev in obljubil nadaljnjo pomoč skupščine v okviru denarnih možnosti. Poudarili so tudi pomen gasilske organizacije ob elementarnih nesrečah.

Ob koncu razgovora so prejeli udeleženci darila za dosedanja prizadevanja.

JOŽE BABNIK

Razširjajte domači pokrajinski tednik DOLENJSKI LIST!

VEDNO VEČ POŠTENJA

Običajno ugotavljajo v samopostrežnicah, da imajo precej primanjkljaja, ker nekateri kupci radi blago odnašajo, ne da bi plačali. Pozanimali smo se, kakšen primanjkljaj je imela od ustanovitve (december 1962) pa do danes samopostrežna trgovina v Ribnici. Rezultat je razveseljiv, saj manjko iz leta v leto upada. Tako je znašal v letu 1963 še 1,20 odstotka od celotnega prometa, lani 0.93 odstotka, v prvem polletju letos pa le še 0.83 odstotka, kar je znatno pod republiškim povprečjem, ki je približno enkrat višji. Poudariti pa moramo, da je v tem manjku vračunan tudi kalo. Kupci so res vedno bolj pošteni.

Naša čestitka obema zmagovalkama na tekmovanju, ki ga je v nedeljo, 14. novembra, priredila v Kostanjevici mladinska organizacija LABODA iz Novega mesta. Tekmovanje v znanju o strojih, JUS in tekstilu je spodbuden vzgled za konkretno delo v ZMS. Na sliki: v ospredju direktor LABODA Zdravko Petan čestita Mileni Vidmar iz kostanjeviškega obrata za 2. mesto in Majdi Božič iz novomeškega obrata za 1. mesto, ki sta ga zasedli med 30 tekmovalkami. Na skrajni desni stoji predsednik aktiva ZMS v LABODU v Novem mestu, Andrej Burja (Foto: Miloš Jakopec)

IZKAŠLJAL GRANATNI DROBEC

Po petdesetih letih mučne astme, bronhitisa in zbadanja v prsih je bil te dni nenadoma rešen trpljenja. Ko je moral te dni silovito zakašljati, mu je padel iz ust kos železa. To je bil del granatnega drobca, ki ga je zadel 13. julija 1915.

Liebnau je živel tedaj v južnem Jutlandu, ki je bil tedaj pod nemško upravo. Nemci so ga mobilizirali v svojo vojsko in ga poslali na rusko fronto; tam mu je granatni drobec prestrelil pljuča. Ker pa Liebnau tedaj ni čutil težav, so ga po kratkem bivanju v bolnišnici poslali zopet na fronto.

Po vojni pa se je pričelo zanj trpljenje, noben zdravnik mu ni mogel pomagati. Pri številnih rentgentskih pregledih niso mogli odkriti v njegovih prsih nobenega drobca. Verjetno je potoval po njegovem telesu, dokler ni naposled prispel v grlo, odkoder ga je Liebnau po petdesetih letih izkašljal.

POGODBENI ZBIRALCI!

»DINOS«

podjetje za oskrbovanje industrije z odpadnimi surovinami, išče

pogodbene zbiralce odpadnega materiala

na področju: **Kočevje mesto in okolica, Kolpska dolina, Ribnica, Sodražica in Loški potok.**

Vse informacije dobe interesenti pri poslovni enoti Kočevje, Podgorska 18.

Izkoristite možnost dobrega zaslužka! (Alkoholisti ne pridejo v poštev).

Delovna skupnost

»RIBOGOJSTVA »KRKA«

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU

razpisuje delovno mesto

direktorja podjetja

POGOJI:

a) visoka strokovna kvalifikacija v ribiški stroki;
b) najmanj pet let prakse v ribogojstvu;
c) plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov;
d) stanovanje ni zagotovljeno.

Razpis velja do 30. novembra 1965.

Neprijetnosti za rojstni dan

Margherita Rinaldi iz Astija v Italiji ni mogla v miru proslaviti niti svojega 95. rojstnega dne. Morala je v posteljo zaradi — mumpsa.

Pokvarjen je imela tudi lanski rojstni dan, ker ji je takrat rasel nov zob in si je morala dati predelati protezo.

Privezani srnjak nad Žlebičem

Pred kakimi tremi leti je lovska družina Velike Poljane pripravila v lovski koči Soba nad Žlebičem lovsko prireditev. Na »programu« je dala med drugim tudi srnjaka v omaki. Dan slavja je bil že pred vrati, srnjak, ki naj bi bil v omaki, pa je še vedno skakal po gozdu. Lovca Lojz in Janez sta že dva dni zaman jagala. Tretji dan sta se med lovom precej oddaljila drug od drugega . . . in glej — Lojzu se je nasmehnila sreča: zagledal je srnjaka! Hitro pomeri. Bum!! Srnjaka je zadel v zadnji nogi, ranjenec pa ni padel, ampak je skušal šepajoč pobegniti. Lojz je hotel pomeriti še drugič, pa se je spomnil, da je s seboj vzel le en naboj. Ranjenega srnjaka bi lahko ujel in zabodel z nožem, a glej ga vraga, tudi nož je pozabil doma!

Lojz pa obstreljenega srnjaka le ni hotel pustiti, da bi šepal po ribniški dolini in morda še ušel. Stekel je za njim, ga ujel, odpel pas s svojih hlač in »ranjenca« z njim privezal za vrat in za bližnje drevo. Lovski tovariš Janez je slišal strel in se je hitro bližal »bojišču«, od koder je že slišal klice lovca Lojza:

— Janez, hitro, hitro! Srnjak je obstreljen!

— Joj, joj, ti bo ušel! je skrbelo Janeza.

— Ne, ne bo, je privezan! se je drl nazaj Lojze.

In ko je prišel Janez na bojišče, je imel kaj videti. Srnjak je bil čvrsto privezan z jermenom Lojzovih hlač k drevesu, zraven njega pa je stal in pridrževal hlače razburjen Lojze.

. . . no, in tako so na lovski prireditvi le lahko postregli s srnjakom v omaki.

Lov na »mehko zlato« v Sibiriji

Zelo uspešno se je pričela v Sibiriji jesensko-zimska sezona lova na živali z dragocenim krznom. — Sto in sto lovcev je krenilo na lov za »mehkim zlatom« v sibirske pragozdove v Jakutiji.

V teh dneh zasleduje okoli 500 lovcev živali z dragocenim krznom. Na skrajnem sovjetskem severu odstreljujo divjačino in zbirajo iskana krzna zajcev, samurjev, veveric, lisic in hermelinov. Pričakujejo, da bo posebno bogat ulov polarnih lisic in ondater.

Sedanji predračuni predvidevajo, da bo za dobljena krzna izplačano skoraj 8 milijonov rubljev, ker so kvalitetna krzna severne divjačine na mednarodnem tržišču zelo iskana.

Šef urada za raziskovanje vojnih zločincev – vojni zločinec!

Sovjetsko zunanje ministrstvo je izročilo zahodnonemškemu veleposlaništvu v Moskvi noto, v kateri zahteva, naj zahodnonemškega državljana Erwina Schueleja pokliče jo na kazensko odgovornost. Nota navaja izjave prič, da je Schuele med vojno, in sicer v obdobju 1941—42, ko pripadnik wehrmacht ubil dva sovjetska državljana, ropal in zagrešil druge prekrške. Časopisna agencija AP poroča, da je Erwin Schuele zdaj šef urada za raziskovanje vojnih zločincev v Ludwigsburgu.

Lansko leto je bil Schuele središče polemik, ko je priznal, da je bil član nacistične stranke. Kancler Erhard ga je branil, zahodnonemška vlada pa je zavrnila vse zahteve, da bi Schuele podal ostavko.

Dva mrtva, eden ujet

V lovski družini Poljane so letos odstrelili dva medveda, enega pa so ujeli. »Ujetnika« nameravajo prodati kakemu živalskemu vrtu. Razen tega so položili na dlako še trinajst srnjakov, pet srn in pet divjih prašičev. Jelen ni padel nobeden.

V ribniški občini so še lovske družine Ribnica, Sodražica, Velike lašče, Struge in Dobre-polje, ki pa letos niso odstrelile nobenega medveda.

Človek v bali papirja

Delavci, ki so v Denverju (ZDA) nakladali tovornjak, ki je prepeljal bale papirja, so odkrili nekaj grozljivega: v eni izmed bal so našli posmrtne ostanke človeka. Mož je v tovarni papirja očitno padel na tok in bil skupaj z trak. Ta ga je tri nato skupaj s papirno maso vrgel skalnato v stiskalnico papirja in ga potem v obliko bal s seboj tudi skozi drugega delovne procese, dokler ni kot kilografski končal v 750 z žico. kilogramu težki bali, oviti z žico. Drugi tekoči trak pa ga je zapeljal na tovornjak, ki so ga nakladali.

„Pošast" iz jezera Vaal

S pripravljenimi puškami so se razvrstili policisti ob obali jezera Vaal, ki je nastalo na nekim jezom pri Johannesburgu v Južni Afriki. Ob policijih so se razvrstili tudi fotoreporterji s pripravljenimi kamerami. Tisoče radovednežev je molče opazovalo gladino umetnega jezera.

Tedaj se je iz vode pojavilo nekaj progastega, podobno tigrovemu krznu. Pošast iz jezera Vaal . . .

Teden dni je afriški tisk objavljal neverjetne vesti o pošasti, ki se dviga iz vode za jezom. Objavili so tudi posnetke in risbe, toda na nobeni se ni dalo ugotoviti nič določnega. Tisoči ljudi so verjeli časopisom; tisoči so dvomili še naprej.

Takrat pa je vsak videl: nekaj se je dvigalo iz vode, postajalo je vse večje. Po zvočnikih je policija objavila, naj se nihče v čolnu ne približuje »tistemu«, ker bodo pričeli streljati, če ne bodo mogli pošasti ukrotiti žive.

Zares puške so pričele pokati. Po prvi salvi se je »tisto« pričelo potapljati. Počasi se je približal policijski čoln. Tedaj pa so se policisti pričeli smejati.

Neki šaljivec je nekaj tednov vlekel za nos policijo, tisk in javnost: nabavil je osem vreč iz plastične mase, dolgih 1 meter in širokih 50 cm, v vrečo je dal karbid, potem pa jih je sešil in ozaljšal s »tigrovimi progami«.

Zgodaj zjutraj, ko še ni bilo na jezu žive duše, je vse skupaj spustil v vodo, še prej pa je spodnjo stran predrl z iglo. Voda je prodirala v vreče in namakala karbid v njih. Razvijal se je plin, ki je še bolj napihnil »balone« in dvigoval na površino — »pošasta«.

Silni in srna

Narodni heroj Jože Boldan-Silni je tudi lovec, zato ni čudno, da ima za ušesi tudi več bolj ali manj »zlatih«. Tako je oni dan pripovedoval:

— Jagam in jagam, pa nič. Že sem hotel iti domov, ko zagledam na drugi strani njive staro, suho srno, ki se pase. Počasi namerim in: »Bum!« — srna pa se kar naprej pase. Namerim drugič. Pika poči — srna se pa še vedno pase. Na muho sem jo vzel že tretjič in spet: »Bum!« . . . srna se pa le vedno pase. Takrat sem se pa razjezil, snel z glave klobuk, jezno pomahal z njim proti srni in ji zavpil: »Beži, koza stara, drugače te bom res po mrtvi podrl!«

Še k napakam v »POJASNILU«

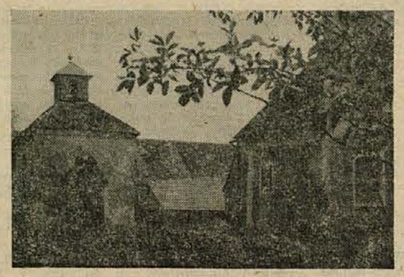

V 39. (810) številki našega tednika smo pod naslovom »Pojasnilo« popravili podatke glede letnic stare cerkve in kapele v Loki, kaže pa, da avtor popravka le ni imel sreče. Rudolf Jerman, župnik iz Loke pri Zidanem mostu, nam je pred dnevi poslal naslednje sporočilo:

Župna cerkev v Loki pri Zidanem mostu je bila postavljena po zanesljivih podatkih leta 1206, stara je torej 757 let. Stavba je ostala v glavnem do danes nespremenjena, z maleńkostnimi poznejšimi dozidavami. Cerkev ima izrazite dele iz časa romanskega, gotskega in baročnega stila. V notranjščini ima dragocene umetnostno zgodovinske predmete tudi iz časa renesanse.

Druga zgodovinsko pomembna zgradba je župnišče, zidano leta 1564, staro torej 401 leto. Ima sledove iz gotske dobe. — Tretja zgradba: 10 metrov od cerkve stoji kapela Frančiška Ksaverija iz leta 1733, lepa, strogo baročna stavba z lepim grbom in vklesano letnico postanka na portalu. Kapelo so vzidali v nekdanji močni visoki obrambni zid, ki je do danes v fragmentih še ohranjen.

Zunanjščino kapele in župnišča so v l. 1965 obnovili. Za nas ima kraj kulturno zgodovinski pomen, ker je tukaj in v tej cerkvi deloval Primož Trubar, pisec prve slovenske tiskane knjige.

VIHAR PODRL – KGP POBRALO

Vihar v juliju je podrl precej dreves na dveh parcelah, ki sta last naselja Sodražice. Sodržani pravijo, da jim teh gozdov ni nihče vzel, a so torej še vedno oni lastniki, zato ne vedo, s kakšno pravico je KGP odpeljal z njihovih parcel okoli 300 kubičnih metrov lesa, ki ga je podrl vihar. Prepričani so, da jim bo KGP les vrnilo. Les, oziroma sredstva, ki bi jih dobili zanj, namerava, namreč porabiti za ureditev pokopališča in novega zajetja za vodovod.

*

HAAG — Prosvetno ministrstvo nizozemske vlade je pred kratkim izdalo odlok, po katerem je treba takoj izboljšati pouk zgodovine v šolah. Povod za ukrep je dala ugotovitev, da je bilo med 500 nizozemskimi rekruti kar 350 takih, ki niso znali odgovoriti na vprašanje: »Kdo in kaj je bil Hitler?«

*

STUTTGART — »Uličnimi prometi v nemških velemestih se bolj in bolj bliža poleževi hitrosti. Avtomobili in druga prometna sredstva vozijo v mestnih središčih povprečno le še osem kilometrov na uro,« je izjavil J. Schlums, profesor na tehniški visoki šoli v Stuttgartu.

*

RIM — Sklep italijanskega vrhovnega sodišča: »Kaznivo dejanje zagreši, kdor pobere kovance, ki so jih turisti iz čustvenih nagibov vrgli v vodomete. Te zaklade si sme prilaščati samo občinska uprava.«

SMEH STOLETIJ

Ko so Kanta vprašali, kateri slušatelji najbolj obiskujejo njegova predavanja, je odgovoril:

»Moji poslušalci so večinoma študenti, mlada dekleta in oficirji. Študentje prihajajo, ker vedo, da sem član izpitne komisije, dekleta prihajajo zaradi študentov, oficirji pa zaradi deklet.«

*

Nekoč se je odpravil na sprehod in ni opazil, da ima suknjič na komolcu raztrgan. Znanec, ki ga je srečal, se je hotel na ta račun ponorčevati:

»Tukaj pa gleda ven učenost!«

»Neumnost pa noter.«

*

Tudi Lessing, dramatik in dramaturg, je bil raztresenec. Ko je nekega večera prišel domov, ga služabnik ni spoznal in mu je kar med vrati dejal, da gospoda Lessinga ni doma.

»Nič zato,« je dejal pisatelj, »pridem pa drugič.«

*

Kot mlad študent se je Lessing zadolžil za večjo vsoto denarja pri zelo lepi in mladi dami. Ker dolga ni mogel pravočasno vrniti, se ji je na moč izogibal, vendar jo je nekega dne le moral srečati.

»Kje pa ste, da vas ni videti?« ga vpraša lepotica, »menda se me ne izogibate zaradi tistega nepomembnega dolga?«

»Vi sami ste krivi, če ga še nisem vrnil,« pravi Lessing.

»Jaz? Kako to?«

»Zato, ker pozabim na vse, ko vas zagledam.«

*

K Lessingu je prišel mlad literat in zelo samozavestno kritiziral neko novo izdano knjigo.

»Da ne bi izgubil preveč dragocenega časa, naj svoje ugotovitve nekoliko omejim.«

»Ni treba,« je dejal Lessing, »mislim, da ste le dovolj omejeni.«

G. SIMENON — Maigret se boji 21

Ko so popili kavo, se je obzirno premaknila in Chabot je iz navade postavil na mizo škatlo cigar in hkrati steklenico konjaka. Jedilnica ni bila nič bolj spremenjena kot pisarna in Maigretu je postalo skoraj tesno, ko je po tolikem času našel reči tako enake, celo samega Chabota, ki se, če si ga pogledal prav, niti ni toliko spremenil.

Da bi ustregel prijatelju, si je Maigret vzel cigaro, iztegnil noge h kaminu. Vedel je, da bi sodnik rad načel neko določeno vprašanje, da je o tem premišljal ves čas, odkar sta zapustila sodišče. Trajalo je precej časa. Glas sodnika, ki je gledal drugam, ni bil nič samozavesten.

— Misliš, da bi ga moral aretirati?

— Koga?

— Alaina.

— Ne vidim nobenega razloga, zakaj naj bi doktorja prijel.

— Ampak vse kaže, da je Chalus govoril pošteno.

— O tem ni nobenega dvoma.

— Ti tudi misliš, da ni lagal?

Na tihem se je Chabot spraševal, čemu je Maigret posegel vmes, zakaj če ne bi, če ne bi bilo vprašanja o uspavalnem sredstvu, bi bilo učiteljevo pričevanje za Vernouxovega sina veliko hujše. Zaradi tega je bil sodnik v zadregi, bilo mu je neprijetno.

— Najprej je možno, — je dejal Maigret in nerodno kadil cigaro, — da je zares zadremal. Nikoli ne zaupam temu, kar izpovedo ljudje, ki so kaj slišali, ko so bili v postelji, morebiti zaradi moje žene. Dostikrat mi zatrjuje, da je zaspala šele ob dveh zjutraj. Popolnoma je prepričana, pripravljena je priseči. Večkrat pa se zgodi, da se zbudim jaz sam v tistem času, ko ona po njenih besedah ni mogla spati, in jo vidim, da spi.

Chabot še ni bil čisto prepričan. Morebiti si je predstavljal, da ga je prijatelj samo hotel rešiti iz stiske?

— Razen tega, — je nadaljeval komisar, — je bolje, da ga ne zaprete, četudi je res ubijal doktor. To ni človek, od katerega bi se dalo dobiti priznanje z ustrahujočim zaslišavanjem in še manj s pretepanjem.

Sodnik je to misel zavračal z nejevoljnim zamahom roke.

— V sedanjem stanju preiskave nimamo niti podlage za dokaz zoper njega. Če ga zapreš, boš zadovoljil del prebivalstva, ki bi prišlo manifestirat pod okna jetnišnice s klici: »Na smrt.« Če bi to razburjenje že nastalo, bi ga bilo težko pomiriti.

— Res tako misliš?

— Res.

— Ne praviš tega zato, da bi me pomiril?

— To ti pravim, ker je resnica. Kot se zgodi zmerom v primerih te vrste, javno mnenje bolj ali manj odkrito pokaže nekega osumljenca in velikokrat sem se spraševal, kako si ga le izbere. To je skrivnosten pojav, človeku kar vzbuja strah. Če prav razumem, so se ljudje že prvi dan obrnili zoper Vernouxovo družino, ne da bi jim bilo preveč mar, ali gre za očeta ali za sina.

— To je res.

— Zdaj se je jeza sprevrgla zoper sina.

— In če je on morilec?

— Slišal sem, da si ukazal, preden sva odšla, naj ga nadzorujejo.

— Nadziranju se lahko izmakne.

— To zanj ne bi bilo pametno, zakaj če bi se v mestu kazal preveč, se mu lahko zgodi, da ga pobijejo. Če je morilec on, bo prej ali slej storil kaj, iz česar bomo lahko sklepali.

— Mogoče imaš prav. Pravzaprav sem zadovoljen, da si tukaj. Včeraj me je to, to ti priznam, malo vznemirilo. Rekel sem si, da me boš opozoval in da se ti bom zdel okoren, neroden, starokopiten, kaj vem kakšen. Na deželi skoraj vsi trpimo od manjvrednostnega kompleksa, posebno nasproti ljudem, ki pridejo iz Pariza. Toliko bolj pa še, ko gre za človeka, kot si ti! Mi zameriš?

— Kaj le?

— Ker ti tvezem neumnosti.

— Povedal si mi zelo pametne reči. Tudi mi v Parizu se moramo ozirati na okoliščine in z ljudmi, ki imajo položaj, ravnati v rokavicah.

Chabot se je že počutil bolje.

— Vse popoldne bom zasliševal priče, ki mi jih je iztaknil Chabiron. Večina med njimi ni nič videla in nič slišala, vendar nočem pustiti vnemar nobene možnosti.

— Z gospo Chalusovo bodi prijazen

— Le priznaj, da sta ti ta človeka simpatična.

— Sta, kajpada!

— Greš z menoj?

— Ne. Rajši se bom nadihal zraka v mestu, tu in tam popil kozarec piva.

— Saj res — tega pisma še nisem odprl. Nisem ga hotel odpreti vpričo mame.

— Potegnil je iz žepa rožnati ovitek in Maigret je prepoznal pisavo. Papir je bil gotovo iz istega zavojčka kot pismo, ki ga je sam dobil zjutraj.

»Poskusite zvedeti, kaj je doktor naredil Sabatijevi hčeri.«

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

181. — Ko se je stemnilo, se Noč ni upal odvesti Američanov do kmeta, pri katerem je on na svojih kurirskih poteh navadno prenočeval. Če bi prišli Nemci ali bi se zgodilo kaj drugega — je preudarjal — jim ne morem niti povedati, kaj naj store. Prav gotovo bi vsi padli Nemcem v roke ali pa bi se izgubili. Zato so si pripravili prenočišče kar v gostem smrečju. Noč in Rudi sta izmenoma stražila.

182. — Popoldne naslednjega dne so prišli nad Savo. Noč je našel v hribu nad železnico visoko v strmini pripraven prostor, kjer so počakali noči. Čakanje je bilo mučno in tisto popoldne se je vleklo kot zadnji šolski dan v letu. Američani so sprva prijemali za svoje pištole ob vsakem vlaku, ki je pripuhal mimo, toda kasneje so se tega navadili in so mirno čakali, da jih bo Noč popeljal naprej.

183. — Ko se je mrak nad dolino zgostil v trdo temo, se je Noč odpravil, da poišče čoln. »Pazi, da bodo ostali tu,« je naročil Rudiju, »če bi hotel kateri le za korak vstran, ga primi za rokav in pridrži!« Rudi je prikimal in Noč je izginil v temi. Američani so hoteli za njim, toda Rudi jih je zadržal in z rokami pokazal, da se Noč kmalu vrne. Toda Noč se ni vrnil tako kmalu, kot je bil rekel.

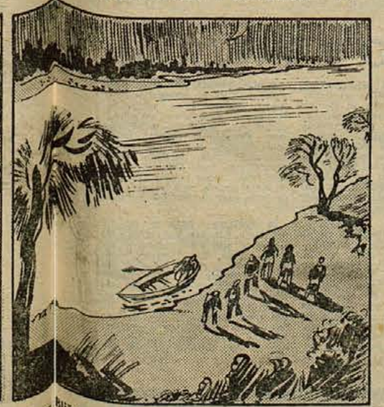

184. — Bližala se je polnoč, ko je Noč končno prišel. Okrog vratu mu je visel ogromen zvitek vrvi. »Gremo!« je šepnil Rudiju in pokazal Američanom, naj mu sledijo tiho in previdno. Spustili so se po bregu, brez nezgode prečkali železnico in cesto ter prišli do čolna. Noč je razmotal vrv, ki jo je bil prinesel s seboj, in en konec trdno in skrbno zadrgnil okrog pramca »Prve«. Rudi je zašepetal.

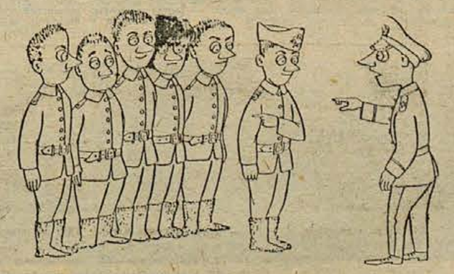

— V oficirskem klubu igra boben!

188 NEPODPISANIH MNENJ

Skrb za proizvodnjo naj ne izključuje skrbi za človeka — Delavski sveti predvsem obveščajo, premalo pa odločajo — Nerazumevanje med člani kolektiva podira dobre načrte in ovira napredek delovne organizacije — Anketa med proizvajalci daje dobre napotke za nadaljnje delo

Gospodarska reforma je spodbudila vse delovne organizacije k iskanju novih poti za učinkovitejše gospodarjenje. Ob tem ne bi smeli nikjer zanemariti medsebojnih odnosov, ki so za sleherni kolektiv izredno pomembni. Če med ljudmi ni pravega razumevanja, potem to podere marsikak dober načrt in ovira napredek podjetja. V odnosih med člani kolektivov so torej pomembne rezerve, na katere ne bi smeli pozabiti.

Osnovne organizacije Zveze komunistov v podjetjih brežiške občine prav ta čas razpravljajo o teh vprašanjih, na razpolago pa imajo zanimivo gradivo iz ankete med proizvajalci. Anketa je bila anonimna in nanjo je odgovarjalo 188 članov iz 12 kolektivov. Napravila jo je ideološka komisija pri obč. komiteju ZK. Dobljene podatke je strnil v analizo tov. Stanko Verbič, ki nas seznanja z nekaterimi ugotovitvami:

»Anketa je pokazala, da v podjetjih vse preveč skrbijo le za materialne probleme proizvodnje, premalo pa upoštevajo vlogo človeka. Za zdrave demokratične odnose v kolektivu se bodo morali v prihodnje povsod bolj potruditi. Potem bo dobilo tudi samoupravljanje pomembnejše mesto.

Ljudje se zelo zanimajo za delo delavskih svetov in ti organi jim pomenijo najvažnejši vir obveščanja. Iz analize dobljenih odgovorov in pripomb pa lahko razberemo tudi to neprijetno ugotovitev, da se delavski sveti po večini usmerjajo le na obveščanje, manj pa na odločanje. Člani samoupravnih organov se ne čutijo samoupravljavce in pripisujejo odločanje le direktorjem.

Stane Verbič: Anketa med proizvajalci je pokazala, da ima marsikateri neuspeh korenine v krhkih notranjih odnosih. Tu so še velike rezerve, ki naj jih odkrivajo predvsem organizacije Zveze komunistov, sindikata in ZMS v podjetjih.«

Delavska zavest torej ni na zadovoljivi ravni in dolžnost sindikata, Zveze komunistov in drugih organizacij v podjetju je, da pomagajo ljudem do pravilnega uveljavljanja. Trenja med delavci in vodilnim osebjem, med administracijo in proizvodnjo predstavljajo včasih pravo živo močvirje, ki počasi požira vse uspehe, ves trud in napore in lahko pripelje celo do razprave o možnostih za nadaljnji obstoj podjetja.

To tudi kaže, da kadrovske službe v podjetjih premalo odpravljajo pojave protekcije in ‚familijarnosti' in da je v njihovem delu potrebna temeljita prelomnica. Marsikaj lahko izboljšajo vodilni uslužbenci sami. Nezaupanje in strah pred odkrito besedo se bosta pri delavcih razblinila, če se bodo vodilni tovariši pogosteje srečevali z njimi in znali prisluhniti njihovim željam in predlogom.

Poudarjam samo še to, da odgovori v anketi niso bili tendenciozni, čeprav je bila anketa anonimna. Ljudje so njen pomen pravilno razumeli in v opombah izrazili želo, da njihovi predlogi ne bi šli v pozabo.«

Za dan republike otvoritev vodovoda

Prebivalci mesta Brežice že ves čas spremljajo potek dela pri povečanju vodovoda. Upajo, da slabo vreme ne bo zavleklo zastavljenih načrtov in da bo voda pritekla za praznik republike.

Otvoritev novega cevovoda do zajetja na postaji do vodovodnega stolpa ljudje zelo težko pričakujejo, saj imajo zaradi stalnega pomanjkanja vode v stanovanjih vedno sitnosti. Nočnega dežurstva bo torej za brežiške gospodinje kmalu konec in marsikatero opravilo bodo zdaj spet lahko preložile na dnevni čas.

Zasebne gozdove bo prevzelo v upravljanje Gozdno gospodarstvo

Politični aktiv in izvršni odbor ObO SZDL v Brežicah sta na zadnji seji obravnavala priprave na krajevne in občinsko konferenco Socialistične zveze. Vse krajevne organizacije razen v Krški vasi, Skopicah in Mrzlavi vasi bodo imele izredne konference.

Republiški poslanec gospodarskega zbora Jože Ogorevc je za tem spregovoril o novem zakonu o gozdovih. Predlog zakona pravi, da bi vse gospodarske organizacije sprejele v upravljanje tudi zasebne gozdove. V bistvu se nič ne spremeni, kajti do zdaj so izstavljali odločbe o kooperaciji, zdaj pa to odpade. Gozdna gospodarstva bodo z zasebnimi gozdovi gospodarila tako kot z gozdovi socialističnega sektorja. Kmetu bodo ostale iste pravice kot prej: dovoljenja za sekanja bo dobil pri gozdnem gospodarstvu, seveda za toliko, kolikor bo prirastek. Gozdna organizacija bo tudi na zasebnih površinah lahko les sama sekala, ga spravljala ter zasajevala izpraznjene površine, vendar pa bo imel pri tem prednost kmet, da si bo lahko tako zagotovil zaslužek. Sprememba je torej le v tem, da je bil kmet do zdaj vezan na občinsko skupščino, poslej pa bo na gozdno gospodarsko organizacijo. Zakon tudi določa sodelovanje zasebnikov v družbenem sektorju — v samoupravljanju. Sredstva gozdnega sklada, ki bo poslej pri gozdnih organizacijah, se bodo v bodoče izkoriščala predvsem za obnovo gozdov.

Konference krajevnih organizacij SZDL v brežiški občini

Čas od 11. novembra do 20. novembra so krajevne organizacije SZDL v brežiški občini namenile letnim konferencam. Dnevni redi obsegajo razpravo o delu društev, o vlogi odbornikov občinske skupščine, o uveljavljanju javne tribune in raznih vprašanjih krajevnih skupnosti. Vsebina konferenc je dokaj pestra in kaže, da bodo člani Socialistične zveze napravili temeljit delovni obračun za minulo leto.

Občinska konferenca bo sredi decembra in prisostvovalo ji bo 15 delegatov. Vsak izmed njih bo zastopal 100 članov svoje organizacije. Vabljeni bodo tudi vsi člani plenuma in gostje. Računajo, da bo vseh udeležencev okoli 160.

V Pečicah še vedno vse po starem

Do septembra letos je bila v Pečicah podružnična osnovna šola s kombiniranim poukom v nižjih razredih. Učenci višjih razredov so obiskovali pouk v Artičah, kamor so se prevažali z avtobusom. V novem šolskem letu so se jim pridružili na poti v Artiče tudi otroci od prvega do četrtega razreda. Tako je odločila občinska skupščina v Brežicah. Za prešolanje so odborniki glasovali zaradi tega, da bi tamkajšnjim otrokom omogočili obiskovanje popolne osemletke v Artičah, ki jim lahko nudi več znanja že od vsega začetka.

Ljudje v Pečicah so sprejeli ta ukrep s precejšnjim razumevanjem, niso se pa mogli sprijazniti z njim prebivalci oddaljenejših vasi, predvsem ljudje iz Osredka. Napisali so pritožbo in jo poslali sekretariatu za kulturo in prosveto SRS. Republiški predstavniki so čez čas obiskali brežiško občino in šolo v Artičah, kjer so se pozanimali za vse okoliščine in možnosti za morebitne spremembe.

Težave nastopajo predvsem pozimi, ko se vračajo otroci nižjih razredov domov po temi in jim morajo priti starši nasproti. Avtobus pripelje šolarje do Pečic, nato pa jih čaka še precej pešačenja po hribovitev terenu. Na šoli so se sprva zavzeli za spremembo urnika, pa se je izkazalo, da za najmlajše tudi to ne bi bilo najbolj primerno.

Od dobrih in slabih straneh prešolanja otrok iz Pečic v Artiče se bodo ljudje odkrito pogovorili še na krajevni konferenci SZDL, ki bo prihodnjo nedeljo. Vendar tu ne gre samo za otroke. Občanom tistega predela je namreč šola veliko pomenila. To je bil njihov krajevni urad, njihovo kulturno središče, brez katerega se zdaj čutijo osamljeni in zapuščeni. V šoli so se sestajali, obiskovali proslave in druge prireditve in iskali pomoč pri urejanju raznih osebnih ter uradnih zadev.

Vsega tega pa zdaj ne morejo nadomestiti, kajti šola je prazna, organizacije pa niso toliko aktivne, da bi si v njej same uredile središče družbenega življenja, kamor bi ljudje še naprej radi zahajali.

Ob teh razpravah pa seveda ne kaže zamolčati, kaj so ljudje pridobili s prevozi. Vsak dan imajo avtobusno zvezo z Brežicami in to jim tudi veliko pomeni. Svoje pridelke lahko prodajajo na trgu in si tako izboljšujejo življenjsko raven. Prej niso mogli ničesar prodati, saj pot v Brežice ni bila vredna truda in časa, ki so ga zgubili.

Krojni in šivalni tečaj v Brežicah

V času od 20. novembra do 15. decembra bo tovarna šivalnih strojev Mirna priredila v Brežicah krojni in šivalni tečaj. Vsem, ki se bodo v tečaj prijavile, bo dala tovarna na razpolago svoje šivalne stroje. Tečajnice se bodo naučile krojiti in šivati žensko perilo, krila, bluze, pižame, moške srajce in druga oblačila po želji obiskovalk tečaja.

Prijave sprejema Jožica Vučajnk v trgovini tekstil-usnje trgovskega podjetja Ljudska potrošnja. D. V.

Še pozornost štipendiranju

Svet za šolstvo v Brežicah je na seji 13. novembra obravnaval štipendijsko politiko za potrebe javne uprave in ugotovil, da štipendiranje teh kadrov ni dovolj sistematično. V nadaljevanju seje je svet obravnaval še osnutek zakona o gimnaziji.

V prihodnje svet za šolstvo ne bo več delal kot samostojen organ. Združil se bo s svetom za prosveto in kulturo. Za ta predlog so se navdušili vsi člani saj bo delo lahko prav tako dobro, čas pa bolje izkoriščen.

5:0 za Brežice

Odbor slovenske rokometne lige je 11. novembra ugodno rešil pritožbo brežiških rokometašev in registriral tekmo Brežic s Celjem v korist brežiških rokometašev s 5:0. Brežiški rokometaši so potem na tretjem mestu prvenstvene lestvice slovenske rokometne lige za moške.

»Če so nam mladi ušli, nam starim ne preostane drugega kot garanje,« je dejala 68-letna Veronika Vlašič, ko je s parom volov peljala gnoj v svoj vinograd na Bizeljskem. »Kje pa so zdaj mladi«? sem jo vprašala. »Sina je pobrala šola, hčerka pa se je poročila v mesto, midva z možem pa se ubadava z delom na polju in v vinogradu.« (foto Jožica Tepey)

S posvetovanja predstavnikov Splošne bolnišnice in Zdravstvenega doma

Prejšnji teden je občinski odbor sindikata družbenih organizacij sklical posvet predstavnikov splošne bolnišnice in zdravstvenega doma zaradi organizacije specialistične službe v občini in strokovnega izpopolnjevanja zdravstvenih delavcev. Širše posvetovanje je del sklepov, ki jih je sprejel sindikat družbenih dejavnosti na svoji letni konferenci.

Po uvodnih besedah predsednika občinskega odbora sindikata družbenih dejavnosti Ivana Starmana se je razvila razprava, na njeni osnovi pa so sprejeli pomembne sklepe: ker zaenkrat ne moremo misliti na zidavo zdravstvenega doma — čeprav so načrti gotovi — je potrebno nekje v mestu poiskati prostore za preselitev zobne ambulante. S tem bi odpravili čakanje pacientov, kar je posebno pereče v zimskih mesecih. Pridobili bi nove prostore za splošno ambulanto, ki bi lahko zasedla vse prostore v prvem nadstropju, pa še laboratorij bi tu našel svoje mesto in bil bolj funkcionalno povezan s splošno ambulanto. Če pa tega ne bi mogli uresničiti, bi prevzela bolnišnica dispanzer za žene, s čimer bi prevzela pod svojo upravo ginekološko ambulanto. Terenska babiška služba s posvetovalnico za žene bi ostala pod upravo zdravstvenega doma, ki bi uporabljal prostore bolnišnice proti minimalni odškodnini. V primeru, da ne bi našli prostorov za okulistično ambulanto v zdravstvenem domu, bi jo prevzela pod upravo prav tako bolnišnica.

V nadaljevanju so izrazili še koristno in potrebno misel o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev. V ta namen naj bi ustanovili sekcijo ali odbor, ki bi morda za začetek organiziral enkrat na mesec strokovne sestanke vseh zdravnikov v občini. Tu bi organizirali predavanja za vse profile zdravstvenih delavcev, kasneje pa bi se sekciji morda pridružili še zdravstveni delavci iz Krškega in Sevnice.

Posvetovanje je potekalo v duhu dobrega medsebojnega razumevanja in videti je, da so vse naredili še o pravem času.

O ribniku v Prilipah

Na desetem sestanku odbora brežiške ribiške družine so govorili o zgraditvi novega ribnika v Prilipah. Predsednik družine je dejal, da so se dela zavlekla zaradi zadržka pri odkupu in zamenjavi zemljišča ter stalnega naraščanja voda.

O—v č.

NOVO V BREŽICAH

■ **ZA PRAZNIK REPUBLIKE PRIREJA TURISTBIRO** tri daljše izlete. Za obisk Trsta in Benetk bo zanimanje verjetno največje. Poslovalnica je do sedaj prejela prijave samo iz Krškega, medtem ko se Brežičani še niso odzvali.

Predvidena sta še izleta v Pomurje in Podravino na Hrvaškem. Četudi ne bo dovolj prijav, izleta ne bosta odpovedana. Turist-biro namreč organizira obe popotovanji skupaj z ljubljansko poslovalnico SAP.

■ **TRGOVINA OBUTVE PEKO** se bo v soboto selila v obnovljeni lokal. Zidarska dela so bila zdavnaj zaključena, preselitev pa se je kljub temu zavlekla, ker se prostori zelo počasi sušijo. Tam, kjer posluje trgovina zdaj, je prostor zelo tesen. Sprva so nameravali imeti v njem le skladišče, vendar trgovine ni kazalo zapreti, ker je v tem obdobju povpraševanje po obutvi zelo veliko.

■ **KMETIJSKA ZADRUGA BREŽICE** upa, da bo potrošnike lahko kmalu razveselila z otvoritvijo mesnice in delikatesne trgovine v preurejenih prostorih na Dražčevem. Gospodinje najbolj pogrešajo mesnico, saj ravno pri nakupovanju mesa porabijo največ dragocenega časa. Obe novi trgovini bosta dobro založeni in kupci bodo gotovo radi zahajali tja, če bodo znali ustreči njihovim željam.

■ **ŽIVILSKI TRG JE BIL V SOBOTO DOBRO ZALOŽEN.** Na izbiro je bilo zlasti veliko zelene solate, fižola, čebule, mleka in sira. Zabeležili smo tele cene: endivija 240 din kg, novi luščeni fižol 300 din kg, hruške 300 din kg, grozdje izabela 250 din kg, zelje v glavah 50 din kg, mleko 110 din liter, špinača 50 din merica, čebula 250 din kg, sir s smetano 140 din merica, jajca 85 din, česen 20 din glavica, piščanci 800 din kg.

Brežiški stolpiči na robu mesta. (Foto: Baškovič)

BREŽIŠKE VESTI

REBALANS OBČINSKEGA PRORAČUNA

16. novembra so na seji občinske skupščine v Krškem odborniki potrdili rebalans občinskega proračuna za 1965. Rebalans so izdelali samo s skrajnim varčevanjem pri vseh dohodkih in izdatkih proračuna. Pri izračunavanju osebnih dohodkov proračunskih potrošnikov so upoštevali samo dejansko zasedbo delovnih mest in ne potrebe po sistematizaciji, ki so bile upoštevane v proračunu. Ta ugotovitev velja za osebne dohodke občinske uprave, sodstva, šolstva ter morebitnih potrošnikov, ki dobivajo dotacijo, pa imajo plačane delavce. Rebalans proračuna upošteva povišanje osebnih dohodkov pri proračunskih potrošnikih samo za toliko, kolikor znesejo zmanjšane dajatve iz osebnih dohodkov. Pri drugih potrošnikih so vzeli v račun dosedanjo realizacijo izdatkov in najnujnejše izdatke do konca 1965. Iz proračuna so zavestno črtali vsa nadomestila za izgubljeni zaslužek odbornikov in drugih samoupravnih organov, ki pripada le-tem v času, ko se mudijo na sejah.

Delovne organizacije so pokazale do odprave teh nadomestil razumevanje. Novi proračun je po rebalansu za 93 milijonov nižji od prejšnjega, pričakujejo pa, da kljub skrajnemu varčevanju kakšnih 45 do 50 milijonov predvidenih dohodkov ne bo uresničenih. To dejstvo narekuje vsem proračunskim potrošnikom naj varčujejo kar se le da.

315 LJUDI IŠČE SLUŽBO

Pri Zavodu za zaposlovanje v Krškem je bilo v začetku oktobra prijavljenih za zaposlitev 315 ljudi (od tega 230 žensk). V oktobru se je na novo prijavilo še 44 ljudi (31 žensk), ki so iskali zaposlitev, zavod pa je priskrbel v preteklem mesecu zaposlitev 33 ljudem (12 ženskam). Delovno razmerje je v oktobru prenehalo 104 ljudem (5 ženskam), kar je normalna fluktuacija. Zavod je brez težav zagotavljal zaposlitev moškim, med njimi so bili predvsem takšni, ki so se vrnili iz JLA. Vsi zdravi povratniki so dobili zaposlitev.

Veliko teže pa je najti primerna delovna mesta za ženske. V daljši bodočnosti bo okoli 140 žensk našlo zaposlitev v LISCINEM obratu na Senovem, v LABODOVEM obratu v Krškem pa v začetku 50, pozneje pa še 70 žensk. Pri zavodu so prijavljeni 3 kmetijski tehniki in 2 elektrotehnika, ki zaman iščejo zaposlitev.

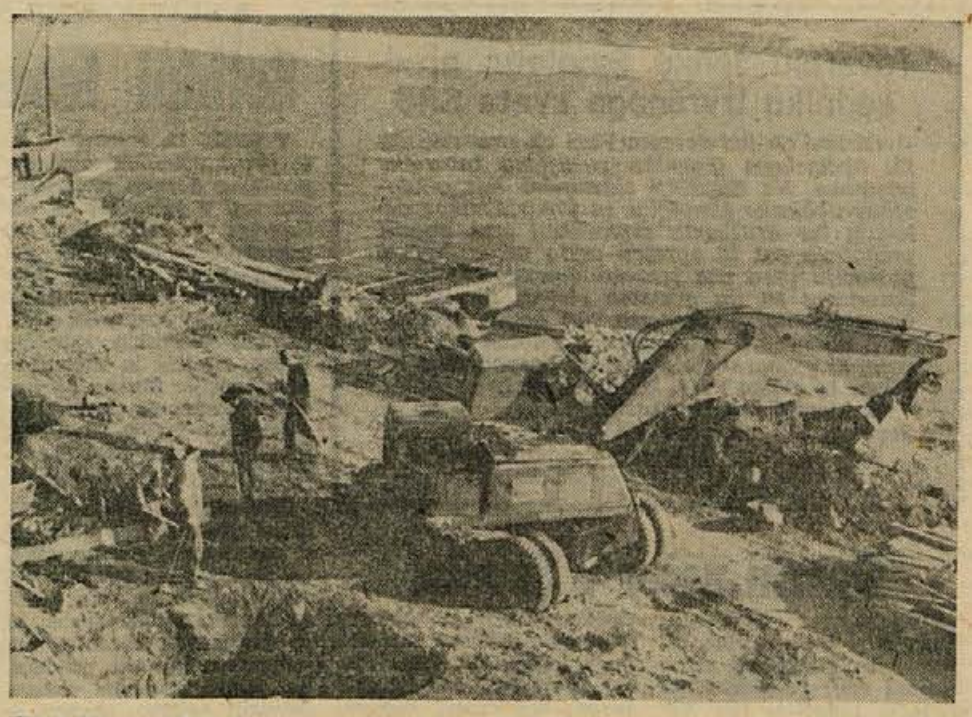

Sneg je zavrl dela za novi most čez Savo v Krškem, vendar gradnje niso ustavili. Z mehanizacijo, s katero je gradbišče dobro opremljeno, si bodo pomagali vse dotlej, dokler ne bo zemlja zmrzovala. Posnetek prikazuje dela na desnem bregu Save, kjer pripravljajo Pionirjevi delavci temelje za novi most (Foto: Ivan Zoran)

Decembra občni zbor ObSS Krško

V decmbru bo občni zbor občinskega sindikalnega sveta Krško. Zbor bo po dveh letih polagal račun o delu sindikata v tem času. Na njem bodo razpravljali predvsem o uresničevanju reforme. Govorili bodo o tem, kako poteka intenzifikacija proizvodnje, kako se v delovnih organizacijah razvija in izpopolnjuje sistem nagrajevanja, kako je z izobraževanjem zaposlenih in kako se razvija delavsko samoupravljanje. Na zadnji seji predsedstva ObSS je bila imenovana komisija, ki bo zbrala gradivo za poročilo in pripravila osnutek poročila.

Za 23 odst. večje kmečke preživnine

Na seji sveta za kmetijstvo pri ObS Krško so v začetku oktobra razpravljali o preživninah zasebnih kmečkih proizvajalcev, ki jim je bila podružbljena zemlja. Svet je odločil, da se kmečke preživnine v skupnem znesku povečajo za 23 odst. Določil je posebno regresivno lestvico, po kateri se bolj povečajo nižje preživnine, manj pa višje. Preživnine, priznane v znesku 26.500 dinarjev, se povečajo za 25 odst.; od 26.501 din do 28.000 din za 24 odst.; od 28.001 din do 31.000 din za 23 odst.; od 31.001 din do 32.411 din za 22 odst. in od 32.412 din do 40.000 din za 21 odstotkov.

Preurejene trgovine v Podbočju in Starem gradu

Trgovsko podjetje PRESKRBA iz Krškega bo prihodnje leto preuredilo svoji prodajalni v Podbočju in v Starem gradu. Obe prodajalni bosta dobila tudi nove izložbe.

roko na srce...!

...Če se v vašem kraju zgodi kaj zanimivega, poroča o tem najbolje –

DOLENJSKI LIST

Občinska konferenca Socialistične zveze bo 19. decembra

V sredo je bila v Krškem seja izvršnega odbora občinskega odbora Socialistične zveze, na kateri so razpravljali o pripravah na konferenco. Na seji so sprejeli poslovnik konference, ki določa število delegatov iz krajevnih organizacij ter način volitve delegatov. Občinska konferenca SZDL bo 19. decembra dopoldne, potekala pa bo kot plenarna seja brez komisij. Na njej bodo razpravljali o najbolj pomembnih stvareh, ki se pojavljajo v občini pri uresničevanju gospodarske reforme. Poročilo za konferenco ne bo tako obsežno kot običajno, pač pa bodo kar se da na kratko načeli stvarne težave v družbenem življenju kot so: naloge gospodarstva v zvezi z intenzifikacijo proizvodnje, kmetijstvo in podružbljanje kmetijske proizvodnje v okviru kooperacije, stanje v šolstvu, delo krajevnih organizacij in uveljavitev Socialistične zveze kot najmnožične organizacije delovnih ljudi itd.

RAZPRAVA O ZNIŽANJU DAVKOV

V krški občini so bile doslej krajevne konference Socialistične zveze v Vel. Podlogu, Bregeh in v Vel. Mraševem ter še v nekaterih krajevnih organizacijah, priprave na konference pa so povsod v polnem teku. Na krajevnih konferencah na Bregeh in Vel. Podlogu je tekel razgovor predvsem o davkih. Ljudje menijo, da so davki previsoki zavoljo prekvalifikacije zemljišč iz nižjih razredov v višje. Konferenca v Vel. Mraševem je bila hkrati ustanovna, ker se je tamkajšnja organizacija odcepila od krajevne organizacije Podbočje, h kateri je spadala doslej. Člani so se odločili za osamosvojitev zategadelj, ker je Vel. Mraševo preveč oddaljeno od Podbočja in ker so v dosedanji dejavnosti SZDL pogrešali stvarno delo in pobude.

Več pomoči veterinarski službi!

9. novembra je bila v Krškem seja sveta za kmetijstvo pri ObS. Na seji so razpravljali in sklepali o spremembi predloga odloka o prepovedi lova na cerkljanskem področju. Na seji sveta so točno določili meje lovnega območja, na katerem smejo loviti tuji turisti in mejo lovnega območja za domače lovce. V odloku so določili tudi kazni za kršitelje. Svet ni mogel sprejeti stališč o spremembi pavšalne skočnine za goveda, ker se vabilu ni odzval predstavnik občinske skupščine, ki bi moral posredovati stališča občine o njenem regresnem prispevku. V odloku o povšalni skočnini je namreč treba upoštevati tarife v sosednjih občinah, ki so nižje od te, ki je predlagana za Krško, ker sosednje občinske skupščine regresirajo del skočnine. Člani sveta so se pomenili tudi o delu veterinarske postaje nasploh, o njeni finančni problematiki, pa tudi o odnosih občinske uprave do veterinarske službe, ker menijo, da sodelovanje med njima ni najboljše.

Krško dobi sodobno delikateso

Trgovsko podjetje PRESKRBA bo prihodnje leto uredilo v Krškem na Dalmatinovi 2, v nekdanji prodajalni čevljev sodobno delikateso z ekspresom za kavo. Lokal bo opremljen s sodobnimi hladilnimi napravami. Preuredili ga bodo v prvi polovici prihodnjega leta.

Trije spomeniki iztrgani propadanju

Po letošnjem spomladanskem plenumu, na kateterem je tekla beseda o spomeniškem varstvu v krški občini, je končno le prišla odjuga. Srednja tehnična šola v Krškem je prevzela patronat nad Hočevarjevim mavzolejem v Krškem, leskovška šola je prevzela patronat nad grobnico Anastazia Grilna, do prihodnjega občinskega praznika pa bo cerkev sv. Duha preurejena v galerijo. Krčani so se torej le začeli zanimati za zgodovinske spomenike preteklosti v svojem kraju in jih obnavljati. Upamo, da bodo kmalu poskrbeli tudi za Varvasorjevo hišo, v katero vdira vlaga.

Prihodnje leto bo preurejena manufaktura v Krškem

Spomladi 1966 bo začelo Trgovsko podjetje PRESKRBA iz Krškega preurejati prodajalno manufakture. Ko bodo preureditvena dela opravljena, bo nova sodobno preurejena prodajalna imela 180 kv. m neto prodajnega prostora. V njem bodo po posameznih specializiranih oddelkih prodajali izdelke raznih strok, ki jih do zdaj v Krškem še niso poznali. V prodajalni bo poseben oddelek za otroško konfekcijo, oddelek za prodajo okrasnega in pohištvenega blaga ter preprog v zelo pestri izbiri itd. Točnega predračuna za stroške preureditve še ni, vendar vse kaže, da ne bodo manjši od 18 milijonov din. Preurejena prodajalna bo izročena namenu v juniju 1966, preureditvena dela pa bo opravilo Splošno obrtno podjetje iz Krškega. Načrte je izdelal gradbeni tehnik Silvo Jerman iz Novega mesta.

Sindikalni posvet spodnjeposavskih občin

11. oktobra so se v Krškem zbrali na posvet predsednik ObSS Brežice **Ivan Žižek**, predsednik ObSS Sevnica **Drago Lupšina** in predsednik ObSS Krško **Edo Komočar**. V vseh treh občinskih sindikalnih svetih ugotavljajo, da je koristno od časa do časa izmenjati izkušnje, mnenja in stališča o delovanju sindikata v Spodnjem Posavju. Na posvetu so tokrat govorili predvsem o bodočih skupnih nalogah in o medobčinskem športnem srečanju sindikalnih športnih ekip, ki bo v počastitev dneva republike 29. 11. v Brežicah.

»Pa brez strahu tekmujte, dekleta!«

Vodstvo tekmovanja, ki ga je priredila mladinska organizacija Tovarne perila LABOD iz Novega mesta v nedeljo, 14. novembra v Kostanjevici, je pred začetkom spodbujalo tekmovalke, naj tekmujejo brez strahu in naj bodo sproščene. Pri nekaterih je to morda zaleglo, pri večini pa ne. Priznati pa je treba, da so vse tekmovalke pokazale, da snov zelo dobro obvladajo. Tekmovale so v poznavanju jugoslovanskih standardov v konfekciji perila, v poznavanju tekstilnega blaga, ki je njihova osnovna surovina, in v poznavanju konfekcijskih strojev.

Na tekmovanje sta se pripravljala oba mladinska aktiva v LABODU, od katerih deluje eden v kostanjeviškem, drugi pa v novomeškem. Izmed vseh mladink — na tekmovanje jih je prišlo blizu 100 — so izbrali samo vsako tretjo po seznamu, ker bi sicer trajalo tekmovanje predolgo. Nato so vlekle listke in odgovarjale vsaka na tri vprašanja, komisija pa je odgovore ocenjevala. Dekleta, ki so zvečine stara od 16 do 17 let in delajo v proizvodnji največ 4 mesece, so s študijem gradiva za tekmovanje, ki jim ga je pripravila mladinska organizacija, zvedele marsikaj, o čemer niso imele prej niti pojma.

40.000 din nagrade je dobil aktiv obrata Kostanjevica, ki je dosegel 405 točk, medtem ko je novomeški dobil le 367 točk. Ob koncu so se pred komisijo zbrale še tekmovalke, ki so osvojile največ možnih točk (po 10), da bi iz njih izbrali štiri najboljše, ki bodo dobile individualne nagrade. Izmed 15 deklet iz obrata Kostanjevica je bilo 9 takšnih, ki so odgovarjale odlično, izmed petnajstorice Novomeščank pa le 5. Ker so tudi v tem izbirnem tekmovanju dosegle najboljše enake rezultate, je med štirimi najboljšimi o zasedbi mest odločal žreb. Prvo mesto je osvojila Majda Božič iz Novega mesta (6.000 din). 2. Milena Vidmar iz Kostanjevice (5.000 din) 3. Dunja Vnuk iz Novega mesta (4.000 din) in 4. Tilka Tomazin iz Kostanjevice (3.000 din). Preostala desetorica z odličnimi ocenami je dobila po 2.000 din.

Mladinskemu aktivu obeh obratov velja za lepo spodbudo pri izobraževanju mladine čestitati!

Samostojne sindikalne podružnice po šolah

Ker so bili občni zbori sindikalnih podružnic v krški občini konec lanskega in v začetku letošnjega leta, zdaj na zimo občnih zborov ne bo. Letos bodo samo delovne konference v sindikalnih podružnicah prosvetnih delavcev, na katerih bodo volili tudi nove izvršne odbore sindikalnih podružnic. Vse šole v občini so imele do zdaj eno samo podružnico, v bodoče pa bodo po večjih šolah imeli samostojne sindikalne podružnice. Občinski sindikalni svet se je po daljšem preudarjanju odločil za takšno rešitev zato, ker imajo šolski zavodi samoupravne organe in je torej prav, da na njih delujejo tudi sindikalne podružnice kot delavska družbena organizacija.

Prav tako bo v kratkem ustanovni občni zbor sindikalne podružnice v SLOVENIJA AVTO servisu v Krškem. Delovne konference so bile po vseh sindikalnih podružnicah v času priprav na reformo in tudi po reformi.

Več mladih v sekretariate osnovnih organizacij ZK!

Redne letne konference osnovnih organizacij ZK se bodo v krški občini začele v drugi polovici novembra in bodo potekale do konca decembra. Ob letošnjih konferencah so se odločili, da je treba v sekretariate osnovnih organizacij izvoliti čimveč mladih komunistov. V pripravah na konference je bilo največ dela s kadrovanjem, ker potekajo hkrati tudi krajevne konference SZDL, na katerih prav tako volijo nova vodstva. Obstajal je strah, da bi se rotacija kadrov odvijala preveč vodoravno, zato so v mnogih stikih skušali to preprečiti. Ob letošnjih konferencah osnovnih organizacij ZK bodo uresničene tudi nekatere organizacijske spremembe: zdravstvo bo dobilo svojo osnovno organizacijo ZK, prav tako pa uprava občinske skupščine skupaj s postajo LM, ker se kaže to kot najboljša rešitev. V teh organizacijah so že bile ustanovne konference, zato v njih ne bo rednih letnih konferenc.

Tovarišu Janku Smoletu, predsedniku Izvršnega sveta SRS

Občani občine Sevnica Vam ob praznovanju 13. občinskega praznika pošiljamo tovariške pozdrave. Na današnji slavnostni seji odbornikov občinske skupščine in predstavnikov delovnih ter družbenih organizacij smo ocenili prehojeno pot in sprejeli vrsto nalog, katere postavlja pred nas izredno dinamičen razvoj. Zavedamo se, da moramo vlagati še nadalje največje sile, če hočemo, da bomo uspešno vključili naše gospodarstvo v celoten tok razvoja, ki ga narekujejo zahteve gospodarske reforme in sklepi VIII. kongresa ZKJ.

S tovariškimi pozdravi!

Sevnica, 12. novembra 1965

OBČANI OBČINE SEVNICA

S SLAVNOSTNE SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V SEVNICI

Solidni temelji za nadaljnji napredek

V petek, 12. novembra, so se zbrali odborniki občinske skupščine Sevnica na slavnostni seji v počastitev 13. občinskega praznika. Seji so prisostvovali republiški poslanci Bogo Gorjan, Elka Grilc, Albin Žumer, Rudi Stopar in Rudi Jonozovič, predstavniki občinskih skupščin Krško, Brežice in Trebnje in drugi gostje. Zbrane so prisrčno pozdravili pionirji osnovne šole SAVO KLADNIK in jim sporočili praznične čestitke.

Predsednik občinske skupščine Sevnica Jože Knez je v slavnostnem govoru prikazal razvojno pot sevniške občine na vseh delovnih področjih. Naštel je uspehe, ki so jih dosegli občani v minulem obdobju in poudaril, da so s skupnimi napori ustvarili solidno osnovo za nadaljnji gospodarski in družbeni napredek. Ob tem ni pozabil opozoriti na naloge, ki čakajo sleherni delovni kolektiv pri uresničevanju gospodarske reforme. Odbornikom, poslancem in vsem občanom se je ob tej priložnosti zahvalil za pomoč in sodelovanje.

Udeleženci slavnostne seje so poslali pozdravno pismo predsedniku republike Josipu Brozu — Titu, častnemu občanu Dušanu Kvedru in predsedniku izvršnega sveta Slovenije Janku Smoletu.

Na seji so izročili priznanja svojcem tistih padlih borcev, ki so med vojno in po njej sodelovali v organih za notranje zadeve. V imenu zveznega sekretariata za notranje zadeve so jim poklonili v spomin knjigo »Padli — nepremagani«.

Pismo tovarišu Dušanu Kvedru

S seje občinske skupščine Ti pošiljamo lepe pozdrave. Žal nam je, da Te ob delovnem prazniku naše občine ni med nami. Želimo Ti skorajšnjega okrevanja in upamo, da nas boš kmalu obiskal. Tvoj borbeni duh in pogum vseh drugih borcev NOB, ki nas je združeval v preteklosti, je vedno z nami, tudi sedaj, ko delamo za blaginjo delovnega ljudstva naše občine in širše skupnosti.

OBČINSKA SKUPŠČINA SEVNICA

SEVNIŠKE VESTI

■ **V poslovalnici** trgovskega podjetja Šmarje, kjer je promet zelo velik, so te dni namestili centralno kurjavo. Menijo, da je to velika pridobitelјev za podjetje, zadovoljni pa bodo gotovo tudi potrošniki.

■ **Te dni je minilo** leto dni, odkar so v Sevnici odprli bencinsko črpalko. Prometa ima precej, zlasti pa v poletnem času in vendar črpalka še zdaj nima strehe. Kdaj bo podjetje Petrol izpolnilo obljubo?

■ **V lokalu družbene** prehrane v Sevnici je gostov vedno dovolj, pred kratkim pa se je število abonentov še povečalo. Tako pripravljajo vsak dan že okoli 150 malic. Kuharice in drugo osebje ima res mnogo dela.

Operni večer v Sevnici

V počastitev občinskega praznika je bil v četrtek, 11. novembra, v Sevnici večer opernih arij. Podpredsednik občinske skupščine tov. Molan je v uvodnem govoru poročal o političnih, gospodarskih in kulturnih uspehih v preteklem letu, zatem pa so nastopili solisti Ljubljanske opere.

Tenorista Rajka Koritnika, sopranistko Manjo Mlejnikovo, baritonista Marcela Ostaševskega in basista Dragiša Ognjanovića je na klavirju spremljala priznana pianistka Dana Ročnik-Hubadova. Spored je obsegal več umetnih pesmi, dve črnski duhovni pesmi ter arije iz znanih operet in oper. Občinstvo, ki je popolnoma zasedlo dvorano Partizana, je ljubljanske umetnike po vsaki točki nagradilo z navdušenim ploskanjem. Sevničanom je večer opernih arij pomenil pomemben kulturni užitek, kakršnih si še želijo. *S. Sk.*

Čestitke sevniški JUTRANJKI

Kolektiv konfekcije JUTRANJKA je 12. novembra povabil udeležence slavnostne seje občinske skupščine Sevnica na ogled novih delovnih prostorov na Radni. Gostje so si z zanimanjem ogledali drugo veliko tovarno konfekcije v Sevnici, ki se je razvila iz skromne obrtne delavnice v dobrih treh letih.

Vsi, ki so poznali nekdanjo razpadajočo šolo, so bili navdušeni nad smotrno preureditvijo te stare zgradbe, v kateri začenja JUTRANJKA novo obdobje svojega razvoja. Občudovali so pogum tega mladega kolektiva, ki si je z lastnimi močmi upal postaviti takšen moderen industrijski obrat. Načrte za preureditev je odlično napravil projektivni biro REGION iz Brežic, gradbena dela pa je prevzelo SGP PIONIR iz Novega mesta.

Kolektiv JUTRANJKE je praznoval otvoritev obrata v soboto, 13. novembra. Slavje je bilo skromno in prisrčno. Sleherna delavka je zdaj zadovoljna, saj novi prostori niso samo lepi, ampak tudi dovolj osvetljeni in dobro ogrevani. Ta pridobitev samo še spodbuja delovno voljo in prizadevanja delavk za večjo produktivnost ter boljšo kakovost izdelkov.

Neumestna ukinitev kurirske službe

S 1. oktobrom je bila ukinjena kurirska služba pri krajevnem uradu v Loki, ki zajema 9 naselij, od teh jih je 5 v hribih. Če bi taka odločitev občinske skupščine veljala za vse krajevne urade, se ljudje ne bi razburjali, ker pa smo prizadeti prav mi, občanom ni prav. Ljudje so vajeni starega načina razglaševanja, zato prebivalci oddaljenih krajev ne zvedo za odredbe in drugo ter zaradi tega zamude rok za prijave itd. S. Sk.

„Hvala za novo življenje!“

Člani sindikalnih podružnic iz sevniške občine so kupili invalidski voziček 17-letnemu Jožetu Radeju, ki si je pri nesrečnem padcu zlomil hrbtenico in ohromel — Jože se zdaj uči za urarja

Jože Radej iz Krajnih brd pri Blanci bo za novo leto praznoval šele 17. rojstni dan. Nesreča, ki jo je doživel jeseni 1963, je povsem spremenila njegovo življenje. 10. septembra je bilo. Priden kot vedno je Jože tudi tisti dan pomagal na kmetiji. Ravno tedaj so zorele tepke in treba jih je bilo otresti za mošt. Jože je splezal na hruško, da bi sam opravil to delo. Drevo je bilo visoko in nenadoma mu je zmanjkalo trdne opore. Omahnil je in padel kakih 10 metrov v globino.

Po nesreči so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili zlom hrbtenice. Jože je ohromel in ta vest je vse domače hudo prizadela. Treba se je bilo sprijazniti z njo in Jože je pokazal pri tem veliko poguma.

Radejev najstarejši sin je bil in tisto leto je komaj zapustil šolske klopi. Imel je še dve mlajši sestrici in brata. Odločil se je za poklic v obrtni stroki. Pri krajevni skupnosti v Sevnici so ga sprejeli v uk za avto ličarja. Ta poklic pa po nesrečnem padcu ni prišel več v poštev.

Jože Radej iz Krajnih brd pri Blanci je zelo nadarjen in priden gojenec zavoda za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku. Tam bo ostal tri leta, da se bo izučil za nov poklic (Foto: J. Teppey)

Po zdravljenju v novomeški bolnišnici so Jožeta poslali v zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani, ki ga je zapustil pred dvema mesecema. S fizikalno terapijo in z ortopedskimi pripomočki so mu tam pomagali osamosvojiti se za življenje. Invalidi kot je Jože pa potrebujejo za takšno osamosvojitev dva invalidska vozička, voziček za teren in voziček za gibanje v stanovanju. Toda zavod za socialno zavarovanje odobri le en voziček, Jože pa ni imel denarja, da bi si drugi voziček kupil sam.

Medicinska sestra **Marija Grošljeva**, ki je v zavodu za rehabilitacijo invalidov tudi socialna delavka, se je zaradi tega najprej obrnila na podjetje, kjer je bil Jože zaposlen, nato pa je obiskala še občinski sindikalni svet v Sevnici. Njeno posredovanje ni bilo zaman. Kolektiv krajevne skupnosti je obljubil, da bo prispeval 45.000 din. Sobni voziček velja 128.000 din in občinski sindikalni svet se je odločil, da bo s prostovoljnimi prispevki članov sindikalne organizacije zbral še razliko. Vsem podružnicam je priporočil, naj bi člani prispevali po 50 din.

Akcija je dobro uspela in še ni zaključena. Zbrali so 211.000 din in k tej vsoti moramo prišteti še 30.000 din prispevka iz sklada skupne porabe pri obratnem servisu. Ljudje so pokazali izreden čut do človeka, ki ga je zadela nesreča in niti malo niso oklevali pri zbiranju sredstev. Akciji so se odzvale vse sindikalne podružnice razen podružnice cestnih delavcev, kovinskega podjetja, prosvetnih delavcev in nadzornikov proge v Sevnici in Tržišču. Občinski sindikalni svet pričakuje, da bo v kratkem prejel prispevke tudi od njih. Glede na število zaposlenih so zbrali največ pri obratnem servisu krajevne skupnosti Sevnica, v Mizarski zadrugi in Metalni v Krmelju.

Jože, ki je sicer pričakoval pomoč, je bil ob tolikšni vsoti do kraja presenečen. Predstavniki sindikata so ga obiskali minuli petek. Pri ortopedskem podjetju SOČA so vzeli naročeni voziček, da bi ga odpeljali Jožetu v zavod za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku. Pot v Kamnik bi bila zaman, ker je bil Jože tisti dan v Ljubljani. Na srečo so to obiskovalci pravočasno zvedeli in ga presenetili v zavodu za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani, kamor je prišel na zdravniški pregled.

Srečanje je bilo tiho in prisrčno. Plavolasi mladenič v izposojenem invalidskem vozičku se je razveselil obiska iz domačega kraja in od radostnega presenečenja sprva skoraj ni našel besed. Zdaj je dobil lasten voziček, na katerem bo prebil večino svojega življenja. Izpolnila se mu je velika želja, saj niti sam niti domači niso zmogli velikega izdatka zanj.

Pogovoru se je pridružila tudi tov. Grošljeva, ki že vseskozi spremlja Jožetovo pot k osamosvojitvi, in zelo je pohvalila njegovo trdno voljo in sodelovanje pri usposabljanju za novo življenjsko pot. Zvedeli smo, da je Jože zelo nadarjen in discipliniran pacient, s katerim zdravstveni delavci zelo radi delajo.

Jože pa je tudi skromen in bilo mu je nerodno ob tej hvali. Pripovedoval nam je predvsem o svojem novem poklicu:

»Z usodo sem se sprijaznil,« je začel pogovor in nadaljeval:

»Postal bom urar. Te obrti se učim že dva meseca. Zanimivo delo je to in z mojstrom Motnikarjem se dobro razumeva. Sprva me je zamikala radiomehanična stroka, a so bila vsa mesta zasedena. Zdaj mi ni več žal za njo. Urarski poklic je prav tako lep in zanimiv. Nasploh mi je v Kamniku všeč. Vsi smo zaposleni z delom in učenjem in se med seboj dobro razumemo. Tam imam tudi prijatelje. V prostem času najraje gledamo televizijo ali pa šahiramo.«

»Si bil med bivanjem v Ljubljani in Kamniku že kaj doma?«

»Da, obiskal sem dom za 1. maj in upam, da bom prišel med domače tudi za novo leto. Ves čas si z njimi pridno dopisujem in tako vedo oni vse o meni, jaz pa o življenju na mojem domu.«

Pred odhodom obiskovalcev iz Sevnice se je Jože s solznimi očmi zahvalil za vse, kar so mu poklonili ljudje iz sevniških kolektivov. Razen vozička je dobil še hranilno knjižico z 80.000 dinarji in obleko. To mu je vlilo veliko poguma in vere v ljudi.

Jt.

Veselo presenečenje! Predsednik občinskega sindikalnega sveta iz Sevnice tov. Drago Lupšina izroča Jožetu Radeju hranilno knjižico z začetno vlogo 80.000 dinarjev. Za darilo sevniških kolektivov se je Jože iskreno zahvalil.

»Želimo si stanovanj in povezave s svetom«

Šentjanž je prijeten kraj na Dolenjskem, lepo šolo ima, toda učitelji ga kljub temu radi zapuščajo. Veliko se jih je že izmenjalo na njihovi osemletki. V zadnjih dveh, treh letih pa so se prosvetni delavci v zadovoljstvo domačinov le nekoliko ustalili. Kljub vsemu me je zanimalo, kaj vleče učitelje stran, zato sem poskusila zvedeti kaj več o razmerah v tem kraju. Mladi šolski upravitelj Jože Bavec mi je prav rad ustregel. Tudi on ni domačin in v Šentjanžu še ni dolgo.

»Kako se počutite v tem kraju?« sem ga vprašala in odgovoril je:

»Zelo mi je všeč tukaj. Neprijetno je edino to, da nismo povezani s svetom. Često sicer imamo, avtobusov pa ne.«

»Pa se to ne da urediti?«

»Prepričan sem, da ne bi bilo tako težko podaljšati avtobusno zvezo od Krmelja do Šentjanža. Veliko besed je bilo že izrečenih na ta račun. V Krmelj pripelje zjutraj avtobus ob šestih iz Sevnice. Če bi nadaljeval pot v Šentjanž, bi nazaj grede lahko pobral vse uslužbence in priložnostne potnike iz tega okoliša. Tisti, ki nimamo avtomobilov, smo zdaj prisiljeni pešačiti do Krmelja ob vsakem vremenu. Pa tudi avtobusna proga do Radeč ne bi bila odveč. Tam so zaposleni mnogi delavci, pot do tja pa je dolga 8 km.«

»Kako pa je s stanovanji?«

»Potrebovali bi pet družinskih stanovanj. V svoji sredi imamo celo učitelja, ki se vozi in pešači vsak dan z Razborja, kjer ima družino. Zjutraj mora najprej peš do Brega, nato se pelje z vlakom do Sevnice, z avtobusom nadaljuje pot v Krmelj, od tam pa gre peš v Šentjanž skoraj 4 km daleč.«

»Samo ti dve želji imate?«

»Da, samo dve, a ne vem, kdaj bosta uresničeni. Občinska skupščina je letos pokazala precej razumevanja za šolstvo, toda zdaj po rebalansu proračuna se bomo morali odreči marsičemu. Sredstev ni in celo pri osebnih dohodkih smo prikrajšani za 12,49 odst., kolikor znaša oprostitev prispevkov. Le v gospodarstvu so si za to vsoto lahko povišali prejemke.«

J. T.

PREDVSEM OMEJITI HITROST!

Zadnje čase se je po Loki in Račici hudo razpaslo drvenje motoristov in mopedistov. Slednji razen tega še močno pritiskajo na plin, tako da je ves dan strašanski hrup. Ponoči tudi mnogi ne zasenčijo luči, nekateri vozijo brez izpita in celo vinjeni! Vse to občasne razburja, saj pravijo, da niti peš hoja po naselju ni več varna. Ljudje želijo, naj bi pristojni organi poskrbeli za omejitev hitrosti in naj bi kdaj pa kdaj, predvsem ob sobotah in nedeljah, opravili kontrolo.

S. SK.

SEVNIŠKI VESTNIK

SKLEPI TORKOVE SEJE ObSS SEVNICA

UKINJENI ŠTIRJE SKLADI

V torek, 9. novembra, se je sestala skupščina občine Sevnica in sprejela poročilo o gibanju gospodarstva v prvih devetih mesecih tega leta. Razpravljala je o prispevku za uporabo mestnega zemljišča in sprejela odlok o najnižjih nagradah za vajence. Skupščina je izglasovala tudi ukinitev sklada za varstvo in dejavnost borcev NOV, sklada za varstvo otrok, sklada za preživnine in gasilskega sklada.

Sklad za varstvo borcev je ukinjen zaradi tega, ker do sedaj ni zbral še nič dohodkov. V skladu za varstvo otrok je trenutno le 246.000 din in ta znesek bodo prenesli na račun Zveze prijateljev mladine. Sredstva gasilskega sklada pa se bodo odslej stekala pri občinski gasilski zvezi. Sklad za preživninsko varstvo kmetov je imel komaj 210.000 din dohodkov in ta vsota bo prenešena na kmetijski sklad.

1,262.000 tablet fluora otrokom

Učenci vseh osnovnih šol v trebanjski odbčini so nedavno vzeli v usta fluorkalcijeve tablete, ki preprečujejo zobno gnilobo. Zdravstveni dom v Trebnjem je azdelil milijon 262.000 takih tablet. Te dni v trebanjski občini začeli sistematično pregledovati zobovje šolskih otrok.

Mirna dobi stalnega zdravnika

V trebanjskem zdravstvenem domu menijo, da bo Mirna že v prihodnjem letu dobila stalnega splošnega zdravnika in medicinsko sestro. V tamkajšnji ambulanti ordinirata po dvakrat na teden splošni zdravnik in zobozdravnik, pripeljeta pa se iz Trebnjega.

Spotakljive meje proizvodnih okolišev

Na nedavnih konferencah **krajevnih organizacij Socialistične zveze v Dobrniču in Knežji vasi** so občani našteli veliko tega, kar jih teži in kar bi radi imeli urejeno. Tako so v obeh krajih menili, da meje proizvodnih okolišev kljub temu, da so jih pristojni organi znova pregledali, še vedno ne ustrezajo dejanskemu stanju. Več pripomb je padlo na račun slabih poti, mostov in drugih neurejenih komunalnih zadev skupnega namena. Menili so, da je potrebno dopolniti odlok o pokopališkem redu, ker se še vedno ne ve, koliko zemlje sme zavzeti posamezen grob ali družinska grobnica.

Kmetje obeh območij krajevnih organizacij SZDL so prizadeti, ker ne dobe drobne kmetijske mehanizacije, s katero bi radi napredovali v zasebnem poljskem, sadjarskem in vinogradniškem pridelovanju. Pripomnili so, da bi bilo potrebno omiliti carino ob uvozu kmetijskih strojev iz tujine, ali pa pozvati domačo industrijo, naj vidi tudi tukajšnje kmetovalce in pošlje več izdelkov tudi na domač trg.

V Knežji vasi so sprožili misel, naj bi se omilila merila za dodeljevanje otroških doklad tistim, ki žive s starši v skupnem gospodinjstvu. Na obeh konferencah so nadalje želeli slišati več predavanj o živinoreji, porabi umetnih gnojil itd., pa tudi, kaj prinaša novega zakon o gozdarstvu. Novi zakon o gozdarstvu bodo razlagali na javnih tribunah, na katerih pa bodo spregovorili tudi o napakah uvrščanja v proizvodne okoliše.

Osnutke planov na mizo!

Gospodarski aktiv trebanjske občine je pozval proizvodne organizacije, naj pripravijo osnutke planov za gospodarsko leto 1966. Ker še ni znano, kako bo s sredstvi, naj bi v podjetjih pripravili za zdaj predvsem osnutke za fizični obseg proizvodnje.

Pedagogi: v izredno praktično korist vam bo knjiga pedagoških člankov in študij: PEDAGOŠKI TEDEN V NOVEM MESTU. Izdala Dolenjska založba. Dobite v knjigarnah. Samo 500 din!

TREBNJE: danes pretres devetmesečnega gospodarjenja

Danes popoldne bosta oba zbora občinske skupščine v Trebnjem na 12. skupni seji ocenila poslovne rezultate gospodarskih organizacij v prvih devetih mesecih tega leta. Zatem bodo odborniki slišali informacijo o pripravah splošnih aktov v delovnih organizacijah in izvajanju 42-urnega delovnega tedna ter poslušali poročilo o tem, kako učinkuje odlok o prispevkih in davkih občanov, ki ga nameravajo spremeniti oz. dopolniti. Kot vidimo iz zajetnega gradiva, ki so ga prejeli vsi odborniki, bo skupščina spregovorila še o izvajanju občinskega proračuna, ocenila stanje v družbenih službah in sprejela odlok o določanju obresti sredstev poslovnega sklada komunalnih, gostinskih in obrtno storitvenih organizacij. Na tej seji nameravajo ukiniti stanovanjsko skupnost v Trebnjem in izdati odločbo o likvidaciji tamkajšnjega gospodinjskega centra.

UGODNA OCENA DEVETMESEČNEGA GOSPODARJENJA

TŠS Mirna – prvič milijarder

Gospodarski aktiv trebanjske občine je 11. novembra pretresal poslovanje gospodarskih organizacij v prvih devetih mesecih tega leta. Ugotovil je, da so rezultati na splošno zadovoljivi, kar še zlasti velja za industrijo. Tako je tovarna šivalnih strojev na Mirni v tem času dosegla prvič, kar obstaja, proizvodnjo, vredno milijardo dinarjev, ter postala ena najboljših gospodarskih organizacij v občini. Ugotovili so, da se je tudi v kmetijski zadrugi stanje znatno popravilo. Poslovanje je vse boljše, izgube pa čedalje manjše. Vidno je napredovalo še mokronoško čevljarstvo, kjer se dolgo ni vedelo, kaj hoče njegova proizvodnja. Na splošno je proizvodnja napredovala v vseh gospodarskih organizacijah, samo poslovanje pa je bilo ponekod bolj in drugje manj uspešno.

Gospodarstveniki so nadalje ugotovili, da se osebni dohodki zaposlenih v glavnem niso povečali, izjemi sta morda le komunalno in gradbeno opekarsko podjetje, kjer dobijo večje prejemke, četudi niso povsem utemeljena merila, po katerih so osebne dohodke povečali.

Aktiv gospodarstvenikov, v bistvu odgovornih predstavnikov gospodarskih organizacij, je opozoril na naloge, ki jih bo treba opraviti v zadnjem četrtletju. Časa je malo, dela pa veliko. Hkrati pa se bo že treba pripraviti za naloge gospodarskega leta 1966.

Za delo plačilo – tudi v zdravstvu

Nekaj več kot leto je minilo, kar so v Trebnjem odprli in izročili v uporabo nov zdravstveni dom. To je bil dogodek, s katerim se je pričelo obdobje naglega napredovanja zdravstvene službe. Vidne izboljšave so prišle v kvaliteto in kvantiteto dejavnosti zdravstvenega doma, ki se je, primerno potrebam, okrepil s kadri in opremo.

Pomočnik direktorja ZD Lado Sàje je v pogovoru prejšnji teden podrobneje povedal o enoletnem delu zdravstvenega doma in obetih njegove dejavnosti v prihodnjem letu.

— V ČEM JE SKRIVNOST NAGLEGA VZPONA V KVALITETI ZDRAV. SLUŽBE?

— V primerno opremljenih in dovolj velikih prostorih si je pač laže zamisliti delo zdravstvenega osebja kot v sobah, ki so bile v uporabi v starem zdravstvenem domu. Pride do psihološkega momenta, ki ugodno vpliva na delo s pacienti, katerim se lahko zdravniki zdaj temeljiteje posvečajo. Temeljiti pregledi so namreč pogoj za uspešno zdravljenje. Če je bil včasih pacient pregledan bolj na hitro, ni bil kriv zdravnik, ampak okoliščine, še bolje, pritisk bolnikov na majhno število zdravstvenih delavcev. Zdravstveni dom se je v zadnjem letu, oziroma že nekoliko prej, kadrovsko okrepil, tako da je zdaj kos domala vsem nalogam. Odtod razveseljiva ugotovitev, da zdravniki ne izdajo več toliko napotnic za k specialistom. Občani pa so zadovoljni, da jim ni treba večkrat na pregled in tako zapravljati dragocenega časa.

— ZDRAVSTVENE STORITVE SO SE TOREJ IZBOLJŠALE, KAKO PA JE Z NAGRAJEVANJEM ZA KVALITETO TEH STORITEV?

— Dodatnih sredstev za to zdravstveni dom ni dobil, če je v vprašanju to mišljeno. Porabimo pač samo planirana sredstva in nič več. Težave so z dotokom teh sredstev. Sklad kmečkega zavarovanja pri Zavodu za socialno zavarovanje dolguje še kakšnih 10 milijonov dinarjev, dolžnik pa je tudi občina, ki zavoljo proračunskih težav še ni poravnala stroškov za preventivno zdravstveno dejavnost. Delo je opravljeno, zanj pa je zdravstveni dom porabil sredstva iz svojih drugih virov. Toda če dolžniki stroškov ne bodo plačali, bi bilo prej omenjeno delo zdravstvenega doma delo na up. Tega si pa ne moremo privoščiti. Rezerv tudi ni več, ker smo jih izkoristili, kar je bilo možno.

— KAKŠNE SPREMEMBE SE OBETAJO V PRIHODNJEM LETU?

— Nekateri zagovarjajo mnenje, naj bi sredstva za zdravstvo trebanjske občine v prihodnjem letu ne presegla letošnjih. Samo toliko pa bi bilo premalo. Ker je treba zdravstveno službo obdržati na sedanji ravni, oziroma jo izboljšati, bi bil zdravstveni dom prisiljen izprazniti svoje sklade, če ne bi bilo dotoka od zunaj.

Staležnikov ni preveč

Trebanjska občina je po staležu bolnih s 4,1 odst. na tretjem mestu med občinami, ki imajo Komunalni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu. V staležu je največ takih, ki bolujejo za poškodbami na delovnem mestu. Očitno je, da v podjetjih še ni urejeno vprašanje higienske tehnične varnosti. Očitki, da zdravniki neupravičeno prisojajo bolniške dopuste, torej niso vedno utemeljeni, kličejo pa po boljših stikih zdravstvene službe s socialno kadrovskimi službami v podjetjih. O tem so med drugim razpravljali na prvi seji sveta zavarovancev trebanjske občine 10. novembra. Svet šteje 15 članov, predseduje mu Jože Bizjak, na prvi seji pa se je seznanil z nalogami in s pristojnostmi v mandatni dobi.

Komaj 12 odstotkov planiranih investicij

Po nepopolnih podatkih so porabili v trebanjski občini do konca septembra v gospodarstvu 150,900.000 dinarjev za investicije, kar je 12 odstotkov tega, kar je predvidel družbeni plan. Za opremo so delovne organizacije porabile 82,400.000 in za objekte 46,900.000 dinarjev.

Strah seže tudi do denarnic

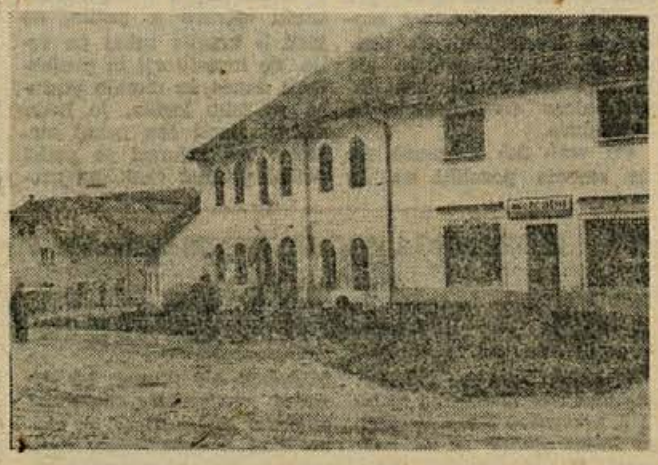

V Mokronogu gradijo vodovod. Že do sredine naselja je prilezel in letos naj bi se ustavil pred Koželjevo hišo. Tisti, proti katerim gre, pa nočejo nič slišati o plačilu samoprispevka, za katerega so na sestanku pred leti dvignili roke. Denarnice skrivajo in denarja ni od njih. Jih je morda strah pred pitno vodo, ki bo kmalu pritekla po ceveh? No, če je tako: nekaterim gre strah do kosti, drugim pa še do bolj občutljivega mesta, do denarnic. — Vodovodna dela pred MERCATORJEVO poslovalnico v Mokronogu.

(FOTO: IVAN ZORAN)

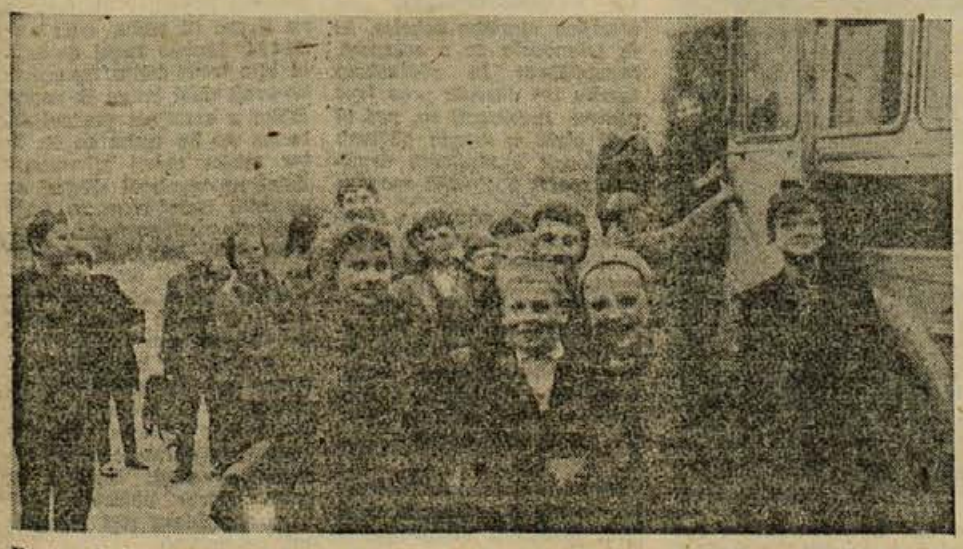

Pouka je konec, zunaj, pred trebanjsko šolo pa že čaka šolski avtobus NM 20-43, da odpelje učence domov na Čatež. Odkar vozijo po sporazumu med občinsko skupščino v Trebnjem in podjetjem GORJANCI šolski avtobusi, se bo mladina več naučila. Ali tile obrazi ne povedo prav tega zadovoljstva? (Foto: Ivan Zoran)

»HRAST« JE DOBIL TELEFONSKO ZVEZO

Mizarsko podjetje HRAST v Šentlovrencu je nedavno dobilo svoj telefon. Podjetje je bilo od ustanovitve brez te sodobne nujno potrebne komunikacijske zveze, ki omogoča hitrejši stik s trgom in tako seveda smotrnejše poslovanje.

SEM TER TJA PO DOBRNIČU

■ KULTURNEGA ŽIVLJENJA v Dobrniču poznajo malo, nekateri celo zatrjujejo, da ga ni nič, hkrati pa ugotavljajo, da jim kulturno umetniško društvo Jožeta Slaka že več let ne dela. Pozabili so že, kdaj so imeli zadnjo prireditev. Mislili so, da bi ob pomanjkanju vsega povabili potujoči kino in vsaj enkrat na teden okusili to, kar je v manj področnih krajih samo dopolnilo k razvedrilu. Poizkusili so, vendar se jim potujoči kino ni obnesel, ker ni bilo obiska. Ob vsej kulturni suši je nemara zakrnel tudi čut za kakršnokoli dejavnost na kulturnem polju. Prav gotovo bi se dalo kaj narediti, ko bi imeli sredstva, saj bržčas tudi Dobrnič ni čisto brez ljudi, ki kulturi še niso obrnili hrbta.

■ MARSIKATERI DOBRNIČAN še ni prenehal gojiti misli, da bi se dalo to in ono postaviti na trdne noge tudi na kulturnem prosvetnem področju. Na tihem upajo, da bi morda novo žarišče ustreznega dela postala šola. Šola se je v zadnjem času okrepila za dve učiteljici. Najbrž prosvetni delavci niso prehudo obremenjeni s poukom in bi morda oni zastavili delo, ki bi ga moralo pospeševati kulturno umetniško društvo.

■ RAZVEDRILO JE V DOBRNIČU potrebno kot le kje, ker radio, televizija in knjige verjetno ne morejo vsestransko zadovoljiti občanov. Ljudem je potrebno neposredno živo razvedrilo. Navadno pridejo skupaj v gostilni, ki so jo nedavno spet odprli, dosihmal pa še take možnosti niso imeli. Seveda se ne držijo vsaksebi, kot bi kdo mislil, saj se često sestanejo na zborih volivcev, javnih tribunah in drugih shodih, na katerih pretresajo krajevne probleme.

■ ODKAR VOZI V DOBRNIČ šolski avtobus, radi prisedejo tudi drugi občani, ki imajo opravke na občini ali pa gredo kupovat drugam. To pa je tudi edina prometna zveza za ljudi, ki nimajo svojih prevoznih sredstev. Radi bi, da bi avtobusi večkrat ustavljali v Dobrniču.

Z MOKRONOŠKE POLICE

■ NA KRAJEVNI KONFERENCI Socialistične zveze v Mokronogu, ki bo v kratkem, se bodo pomenili o dograditvi vodovoda, programu, sredstvih in delu krajevne skupnosti, perspektivah kraja in okolice, kakršne omogočajo podjetja, o gostinskih lokalih in podobnem. Gostinstvo je bilo včasih pomembna panoga v Mokronogu, danes pa je le še privesek k turizmu, ki počasi leze tudi v mokronoško dolino. Deset lokalov, ki so bili pred leti na voljo ob glavni cesti, je ta čas zaprtih. Na konferenci nameravajo načeti vprašanje, kako številčno okrepiti mokronoško gostinstvo.

■ KRAJEVNA SKUPNOST v Mokronogu nikakor ne more zaživeti. Člani sveta izvoljeni na zborih volivcev, se namreč še niso sestali. Je marsikaj zamujenega. Med drugim v Belem griču še niso imeli zbora volivcev, da bi izvolili predstavnika za svet krajevne skupnosti. Nekdanjim in sedanjim predstavnikom mokronoške javnosti ni vseeno, kdaj se bo in če se bo krajevna skupnost lahko postavila na noge. Delati bi imela kaj, zatrjujejo v Mokronogu, pri tem pa imajo v mislih akcije, kakršna je vodovodna in podobne.

■ »SKAPINOVE ZVIJACE« francoskega komediografa Molière je PD France Prešeren iz Ljubljane 7. novembra uprizorilo na mokronoškem odru. Ljubljanski igralci so si kmalu pridobili mokronoško občinstvo, ki že lep čas ni videlo tako dobre uprizoritve. Kaže, da gredo komedije Mokronožanom bolj do srca kot resne drame, zato se je tudi domače kulturno društvo odločilo, da bo naštudiralo in uprizorilo verjetno še v tej sezoni, pred svojimi gledalci eno izmed Nušićevih komedij.

Škrljevo bo popravilo pot

Nedavno so se Škrljevčani na sestanku zmenili za ureditev osrednje krajevne poti. Pogovorili so se o samoprispevkih. Ker uporablja pot tudi gozdno gospodarstvo, pričakujejo tudi njegovo pomoč pri ureditvi te komunalne zadeve.

TREBANJSKE NOVICE

JOJ, KAM BI DELI KJE BI VZELI ZA PRESKRBOVALNI CENTER?

Naselje MESTNE NJIVE je zraslo po vojni kot goba po dežju — iz nekdanje železničarske »kolonije« je nastalo največje mestno naselje z več kot desetino mestnega prebivalstva, saj se je (in se v najbližji prihodnosti še bo) okrog Cankarjeve in Koštialove ulice naselilo v 12 blokov in blizu 130 individualnih hiš več kot 1200 ljudi!

Vprašanja preskrbe, otroškega varstva, komunalnih uslug in drugih vsakodnevnih skrbi zavzemajo že vse točke na dnevnih redih zborov občanov tega terena. — Dotaknimo se danes preskrbe! Zgoraj ali spodaj? Bo rešitev ekonomsko upravičena ali ne? So sredstva na razpolago ali ne? To so zdaj vprašanja!

Največje PIONIRJEVO gradbišče v Novem mestu so prav Mestne njive. Tu je vse že pripravljeno za gradnjo četrtega stolpiča, ki bo zapolnil dolino pod Vasičevim vrtom. O naselju nam je direktor PIONIRJA Ivan Kočevar povedal tole:

»Četrti stolpič bomo zidali spomladi; če bo vreme dopuščalo, pa bomo temelje zabetonirali že letos. V grobem bomo uredili tudi okolico stolpičev, preden se bodo vselili prvi stanovalci. V to ureditev spadajo kanalizacija, makadamska cesta, ulična rasvetljava, zelenice in podobno. Sredstva za ta dela smo vplačali ob začetku gradnje blokov v sklad komunalnega prispevka pri zavodu za urejanje naselij. **V načrtu, po katerem delamo, ni na Mestnih njivah predviden noben preskrbovalni center . . .«**

● Miha Hrovatič, direktor Zavoda za urejanje naselij:

»Center je bil najprej predviden na travniku med transformatorjem in Sajetovo hišo. **Potem so bili vsi mnenja, da bo tam premalo ljudi** in na seji sveta za urbanizem so center prestavili dol, na njivo k Novakovi gostilni.«

● Marjan Simič, načelnik oddelka za gospodarstvo občinske skupščine:

»Na Mestnih njivah nimamo nobenih investitorskih poslov. Vendar smatram, da bi bilo najceneje urediti prostore v stavbi na začetku Koštialove ulice. To bi bilo lahko narejeno do novega leta, če bi lahko izselili stranke, ki so zdaj v pritličju te stavbe. **Čeprav bi bilo verjetno najbolj idealno** postaviti preskrbovalni center zgoraj pri blokih, zdaj ni denarja za novo stavbo.«

● Nada Goštič, odbornica občinske skupščine s tega terena:

»Gospodinje bi bile najbolj zadovoljne, če bi bil center zgoraj. Vsaj kruha, mleka, zelenjave in drugih najnujnejših živil bi jim ne bilo treba tovoriti iz mesta.«

● Franc Golob, direktor Zavoda za upravljanje družbenega premoženja:

»Trgovina v Koštialovi bi bila lahko narejena že lani, če bi mogli izpraznitи pritličje. Zdaj pa nimamo še niti načrta niti programa. Po mojem mnenju bi adaptacija stala okrog 20 milijonov«.

● Janko Popovič, referent za blagovni promet pri obč. skupščini:

»Prvotno je bil zamišljen paviljon na Mestnih njivah. Potem smo pričeli z DOLENJKO razmišljati o ureditvi lokala v pritličju hiše na začetku Koštialove. Tu bi pridobili okrog 60 površ. metrov za trgovino. Zdaj pa je število ljudi na Mestnih njivah nepričakovano naraslo. Meni je vseeer kje bo trgovina, vendar je težko vedeti, kaj hočejo ljudje, ker vprašanje lokacije ni omenjeno v nobenem zapisniku zbora volivcev . . .«

● Pavle Ajdič, predsednik krajevnega odbora SZDL I. terena:

»Se vsa prizadevanja in variante za našo trgovino so padle v vodo, čeprav smo o trgovini razpravljali že na najmanj destih zborih volivcev. Napravili smo tudi anketo: večina ljudi je za to, da bi bila trgovina zgoraj. Prodajali naj bi kruh, mleko, meso, zelenjavo in špecerijo . . .«

● Lojze Urbanč, direktor trgovskega podjetja DOLENJKA:

»Že lep čas se pogajamo za Rajerjev lokal v Koštialovi. Izračunov za promet blaga nimamo, vemo pa, da narašča, saj proda poslovalnica pri šoli zdaj že za 8 milijonov dinarjev na mesec, čeprav je lokal premajhen in neprimeren. Vemo, da bi bil lokal na Koštialovi samo začasna rešitev, tu bi morda lahko pridobili največ 90 metrov površine in smo vanj pripravljeni vložiti kakšne 4 milijone dinarjev. Raje bi, seveda tudi začasno, obnavljali lokal pri osnovni šoli. Vendar kakšnega večjega denarja trenutno ne moremo vlagati. Za odkup pritličja v četrtem stolpiču se ne ogrevamo preveč, saj veste: poslovni objekt je le poslovni objekt, stanovanje pa stanovanje . . . Za potrebe Mestnih njiv bi zadostoval lokal s površino 150 metrov; računamo s tem, da mora imeti trgovina vsaj 100.000 dinarjev prometa na površinski meter na mesec, če hočemo, da se nam izplača investicija. Tak promet pa dosega zdaj komaj trgovina KOLONIALE pri mostu, ki preskrbuje skoraj ves južni del mesta.«

● Jurij Picek ml. pravnik, Koštialova 1:

»Trgovina nasproti osnovne šole je vsekakor premajhna. Najbolj se ogrevam za predlog, da bi postavili montažni paviljon na njivi pri Novakovi gostilni. Po mojem mora biti trgovina ob cesti, potem bi se v njej ustavljali tudi prebivalci iz Ločne, Mačkovca in drugih vasi, ki pridejo po opravkih v mesto po tej cesti.«

● Tatjana Sajé, gospodinja, Cankarjeva 35:

»Med našo hišo in transformatorjem je lep prostor, pa čisto neizkoriščen. Mislim da bi bila trgovina spodaj zelo zgrešena. V hiši na Koštialovi 1 je premalo prostora in denar za adaptacijo in opremo te trgovine bi bil stran vržen. **Nekaj pa so tudi naše roke in noge vredne!** Tu zgoraj naj bi uredili primerno samopostrežno trgovino. Če ima človek nenadoma kakšen obisk, mora skoraj po vsako malenkost prav v center mesta. . .«

● Marjan Lapajne, dipl. inž. arhitekture, Mestne njive, blok VIII.:

»Težko je brez potrebnih izračunov govoriti o rentabilnosti in funkcionalnosti preskrbovalnega centra na Mestnih njivah, ljudem pa bi bilo prav gotovo najbolj ustreženo, če bi ga postavili na travniku in pri transformatorju. V tem primeru bi kletne prostore lahko izkoristili za garaže.«

Kaj zdaj?

Vprašanje lokacije centra je še kar rešljivo, v kolikor se ne prepleta z ekonomskimi interesi trgovine. Prav gotovo je najboljša rešitev tista, ki potrošniku najbolj olajša nakup, z drugo besedo: center naj bo v centru! Center pri transformatorju bi imel v najožjem okolišu (100 m) okrog 1000 ljudi (ena desetina prebivalcev mesta!), center pri gostilni pa bi imel v istem polmeru komaj 350 ljudi. Z naslednji polmerom (200 m) bi se center pri gostilni komaj dotaknil blokov na Mestnih njivah, center pri transformatorju pa bi zajel tudi že dobršen del prebivalcev osrednjega dela Koštialove.

Pri vseh teh polmerih pa ne smemo pozabiti na še eno važno dejstvo: gospodinja, ki nakupuje v dolini, mora vso težo (včasih tudi **po 10 kilogramov) nesti navkreber, ona pa, ki bi nakupovala na hribu, lahko z dosti manj muje nese breme v dolino.** Po preprostem fizikalnem zakonu za manjši napor: prazen navzgor, poln navzdol! **Trgovino je treba približati kupcu** in stari, dobri izrek: »Krava k jaslim, ne jasli h kravi!« tukaj ne velja. Če investitorji in projektanti danes še nimajo posluha za tako logiko, jo bodo morali imeti čez nekaj mesecev: po reformi je padel fizični promet (količina prodanega blaga) na našem pod-ročju za 30 odst.! Prihaja čas, ko se bodo morali tudi trgovci potruditi, da bodo čim več in čim hitreje prodali. Kdo bo mogel ljubljanskemu MERCATORJU leto dni po tem, ko bo DOLENJKA postavila paviljon na Cesti herojev, ubraniti, da ne bi postavil trgovine v dejanskem centru potrošnje? Kdo bo potem kril DOLENJKI izgubo zaradi nespametne investicije? Menda ne spet potrošnik?!

Pri DOLENJKI pravijo, da je 100.000 dinarjev prometa na površinski meter na mesec pogoj za rentabilnost. Za lokacijo na Cesti herojev se vali tudi mimoidoči okoliški prebivalci, potrošniki z Mestnih njiv pa bi tako morali (vsaj nekaj časa) gravitirati na isti center. Račun, ki misli samo na denar!

No ja, boste rekli, gospodarska reforma pač. Pa ni res — v mestu imamo: svet za blagovni promet, referat za blagovni promet pri občinski skupščini, Zavod za urejanje naselij, Zavod za upravljanje družbenega premoženja, svet za urbanizem, projektivni biro pri PIONIRJU in dve trgovski podjetji — pa nihče izmed teh tovarišev ne more postreči vsaj s približnim rentabilnostnim računom za to naselje, ki je in bo, kot večkrat pravimo, najbolj urejeno v Novem mestu. Reforma naj velja tudi za svinčnike in računala! Problema ne bomo rešili samo skozi okna pisarn in avtomobilov; ustavimo tudi gospodinjo, ki gre peš po strmi Prisojni poti (da si malo oddahne) in jo vprašajmo, koliko kilogramov nese tokrat na svojo Kalvarijo!

In končno: denar!

Ali ni čudno, prav takrat ga zmanjka, ko bi ga najbolj potrebovali. Saj trgovin na Mestnih njivah, v Bršlinu in na Grmu ni treba o a r k a d i t i! Mnogo manj denarja bi bilo treba zanje. Spomenike svoji dobi bomo še vedno lahko z veseljem postavljali, kadar ne bo treba za en liter mleka nekaj kilometrov daleč na sprehod! »Nekaj so pa tudi naše roke in noge vredne!« pravi gospodinja Tatjana Sajé. Ali jo sploh kdo sliši? Poslušali smo gospodinje na zborih občanov, vendar: pri enem ušesu noter, pri drugem ven . . .

Vse kaže, da bo treba najti denar tudi za preskrbovalne centre; in to čimprej, ne pa »prihodnjo jesen« (katero **prihodnjo?**); ljudje so se namreč naveličali čakanja in takih zborov občanov, kjer njihove zahteve niti v zapisnik ne pridejo.

MARJAN MOŠKON

(Vse krepko tiskane besede in stavke podčrtal M. M.)

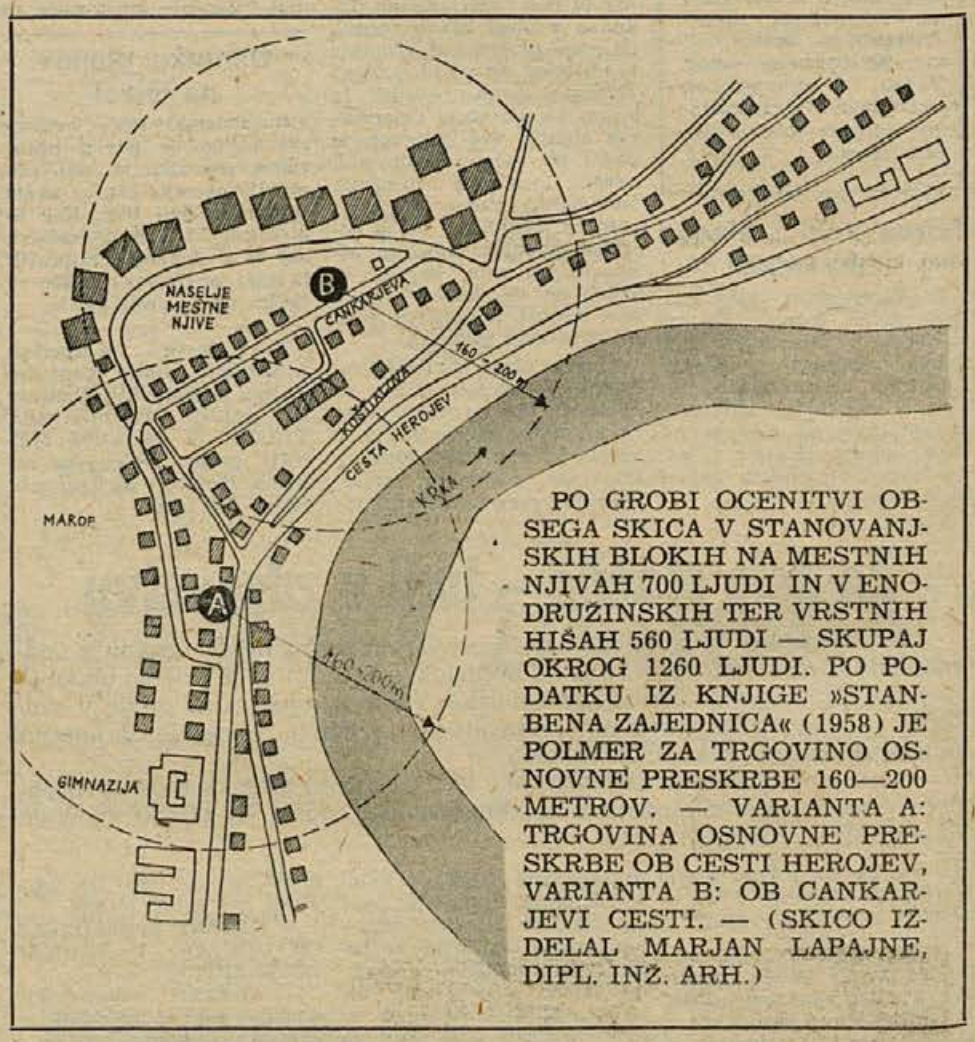

PO GROBI OCENITVI OBSEGA SKICA V STANOVANJSKIH BLOKIH NA MESTNIH NJIVAH 700 LJUDI IN V ENODRUŽINSKIH TER VRSTNIH HIŠAH 560 LJUDI — SKUPAJ OKROG 1260 LJUDI. PO PODATKU IZ KNJIGE »STANBENA ZAJEDNICA« (1958) JE POLMER ZA TRGOVINO OSNOVNE PRESKRBE 160—200 METROV. — VARIANTA A: TRGOVINA OSNOVNE PRESKRBE OB CESTI HEROJEV, VARIANTA B: OB CANKARJEVI CESTI. — (SKICO IZDELAL MARJAN LAPAJNE, DIPL. INŽ. ARH.)

Z OBČNEGA ZBORA ZVEZE GLUHIH V NOVEM MESTU

Za uvoz slušnih aparatov več deviz!

V sejni dvorani novomeške občinske skupščine je bila 7. novembra letna skupščina Zveze gluhih, ki na pod. ročju 4 dolenjskih občin vključuje 250 članov. Po poročilu predsedstva, katerega je podal Franc Račič, so razpravljali o dosedanjem delu odbora. Pri podrobnem popisu gluhih oseb na našem področju so ugotovili, da so osebe, prizadete na sluhu, deležne že precejšnje družbene pomoči, prav tako imajo v kolektivih lepo razumevanje do zaposlovanja gluhih. V zadnjem času so dobili delo 4 novi člani te organizacije.

Iz poročila in razprave smo razbrali, da ima Zveza gluhih v Novem mestu zelo marljivo strelsko sekcijo, ki je tekmovala že v zveznem, republiškem in občinskem merilu ter dosegla prav lepe uspehe. Predlagali so, naj bi tudi gluhi v drugih občinah sodelovali v strelskih družinah svojih občinskih zvez.

Na občnem zboru so pravzaprav največ govorili o nabavi tehničnih pripomočkov, predvsem slušnih aparatov, ki omogočajo gluhim osebam življenje z zdravimi ljudmi. Žal pri uvozu slušnih aparatov z devizami preveč varčujemo, tako jih lahko dobe le nekateri člani, medtem ko bi jih vsi močno naglušni želeli.

Novoizvoljeno predsedstvo bo skušalo v naslednjih dveh letih uresničiti vrsto zahtevnih nalog, prav pa bi bilo, če bi jim pri tem pomagale tudi druge organizacije.

M. T.

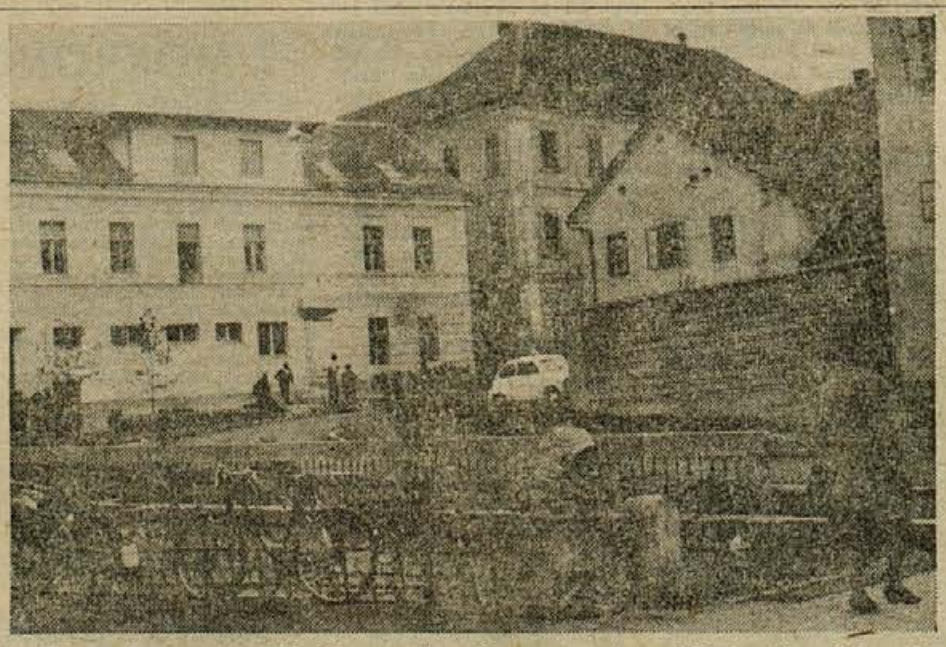

Mrzlične priprave na občinski praznik v Novem mestu so bile končane šele v četrtek na predvečer praznika. Uredili so tudi trg in parkirni prostor pred delavsko restavracijo pri mostu. Pri ureditvi so sodelovala kar tri podjetja (PIONIR, CESTNO PODJETJE, KOMUNALA) in uspeh ni izostal . . . Ko bi šlo le vedno tako hitro! (Foto: M. Moškon)

Drugo polletje v novih učilnicah

V februarju prihodnjega leta bodo vseljive štiri učilnice in drugi prostori v traktu osnovne šole v Žužemberku, ki ga od letošnjega poletja gradi novomeško podjetje PIONIR. Prizidek bo z opremo vred veljal nad 70 milijonov dinarjev. Objekt investira šolski sklad pri občinski skupščini v Novem mestu.

Žužemberška šola bo imela potem devet prostornih učilnic, kar bo zadostovalo za dvoizmenski pouk 550 učencev (letos je vpisanih 432). Urejeni bodo prostori za pionirsko knjižnico, šolsko delavnico, kuhinjo, jedilnico in shrambo. Primernejšo sobo bo imelo učiteljstvo, ki zdaj uporablja manjšo sobico v prvem nadstropju. Tlorisna površina vseh novih prostorov bo nekaj manj kot 500 kvadr. metrov.

Na to, da so začeli povečevati šolsko stavbo, je vplivalo več razlogov. Ob reorganizaciji šolstva v novomeški občini se je pričela selitev učencev s podružnic v popolne osnovne šole. Žužemberška šola, ki je bila že tako in tako tesna, je v sili odprla dve učilnici zunaj šole. To pa je bila le začasna rešitev. Sodoben pouk je lahko samo v sodobnih prostorih in ta ugotovitev je bila odločilna.

Vodstvo šole si že dalj časa prizadeva v dveh smereh: da se čimprej dogradi trakt in da se šola oskrbi s kadrom. Kako napreduje gradi-tev, smo povedali, kako pa je s kadri? Manjka šest predmetnih učiteljev. Šola nima veliko upanja, da se stanje popravi, ker nastopa v zvezi s tem stanovanjsko vprašanje. Stanovanj v Žužemberku ni, tudi za učitelje ne. Stanovanjski sklad občine je sicer šoli dal v ta namen 500.000 dinarjev, ker pa ni bilo udeležbe, ni bilo moči najeti posojila in prizadevanje je padlo v vodo. V pomanjkanju učiteljev pade vse breme pouka na trenutno šolsko osebje, tako da opravi podprečno vsak učitelj pet ali celo več nadur na teden.

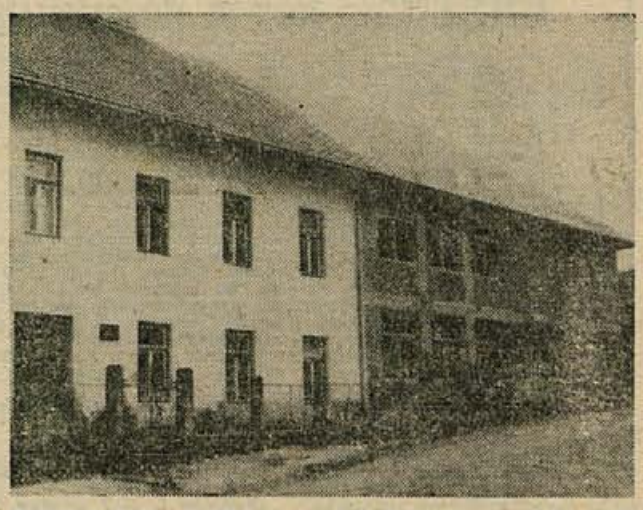

Prizidek žužemberški osnovni šoli bo vseljiv februarja 1966. (Foto: I. Zoran)

Letos manj oblek po meri

Pri podjetju KROJAČ v Novem mestu so letos naredili za 15. odst. manj oblek po meri kot lani. Vrednostno je delo po meri sicer enako lanskemu, toda upoštevati je treba, da so se cene podražile. Vzrok je iskati v velikem pomanjkanju boljših vrst blaga, zlasti kamgarnov, ki jih je letos za 60 odst. manj kot lani. Tudi promet, ki ga ustvarjajo s konfekcijo, je po fizičnem obsegu manjši od lanskega, vrednostno pa mu je enak zaradi višjih cen. Precej je vplivalo pomanjkanje volnenega blaga, iz katerega so pri KROJAČU delali veliko konfekcijskih oblek za gozdarje, poštarje in železničarje. Konfekcioniranja te vrste je letos za 30 odst. manj.

Vaščani grade cesto na Štravberk

Vaščani iz Štravberka so se odločili, da zgrade 1500 metrov nove ceste iz Nove gore do Štavberka. Geometrska merjenja so že v teku, čakajo samo še ugodnega vremena za začetek zemeljskih del. Nekaj denarja bo prispevalo Gozdno gospodarstvo, pričakujejo pa tudi pomoč krajevne skupnosti iz Otočca. Cesta bo dovolj široka tudi za avtomobile.

F. B.

Izobraževanje odraslih pod eno streho

Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela v Novem mestu je s 1. oktobrom letos prevzel tudi dejavnost delavske univerze v občini Novo mesto, ki je doslej poslovala samostojno. Obe delovni skupnosti in občinski svet za kulturo in šolstvo so o tem razpravljali, sklepali ter ugotovili, da bo izobraževanje odraslih združeno v eni ustanovi lahko samo koristilo. S tem so hkrati ustvarjene širše osnove za izobraževanje odraslih, saj se njegove oblike, ki zajemajo strokovno, družbeno ekonomsko in splošno izobraževanje, medsebojno dopolnjujejo. Izobraževanje bo zatorej lahko v novih pogojih, ko je združeno pod eno streho, zavzelo širši razmah.

Zavod se je na letošnjo jesensko-zimsko izobraževalno sezono že dobro pripravil. V pomenku o tem smo izvedeli več stvari, o katerih velja obvestiti širšo javnost, zlasti pa delovne organizacije. Pri analizi potreb po kadrih so strokovnjaki zavoda ugotovili, da v delovnih organizacijah zelo šepa materialno poslovanje, ker ni na voljo zanj dovolj usposobljenih kadrov. Zavod zategadelj pripravlja v oddelku za odrasle šolo za skladiščnike, ki je do zdaj v Sloveniji ni bilo. Prav gotovo je v interesu podjetij, da bodo v to šolo poslala delavce, ki so ali bodo opravljali delo skladiščnikov. Razen tega se tudi v letošnjem šolskem letu v zavodu nadaljuje šolanje v štirih oddelkih tehniške večerne šole, v kateri delujejo strojni, elektro in lesni oddelek, obiskuje pa jo 74 slušateljev.

Načrtno izobraževanje delavcev, ki bodo delali v novomeški steklarni, teče še naprej, začeto pa je bilo že lani novembra. Seminar za splošne steklarske delavce je končalo 120 ljudi. Dobili so osnovno teoretično in praktično znanje za svoja delovna mesta. Pravkar poteka seminar za vodstvene kadre v steklarni, v zavodu pa pripravljajo programe za seminar, namenjen delavcem na specializiranih delovnih mestih (topilničarji stekla, vlačilci stekla, rezalci stekla itd.).

Ker zavod posega s svojo dejavnostjo na področje vse Dolenjske, pripravljajo tudi program za dopolnilno usposabljanje knjigovodskih delavcev v BELTU ter seminar za civilno zaščito v BELTU. Poleg tega pripravljajo seminar za usposabljanje za interne poklice v destilaciji alkoholnih pijač DANA na Mirni.

Zavod se je lotil obsežne študije, v kateri raziskuje kadrovsko stanje v industriji, prometu, gradbeništvu in proizvodnih obrteh v štirih občinah Dolenjske. Ta strokovna študija bo osnova za načrtno izobraževanje kadrov, ki jih bo Dolenjska potrebovala, pa tudi napotilo za politiko zaposlovanja.

M. J.

DROBIR IZ ŽUŽEMBERKA

● *Žužemberška javnost* z odobravanjem spremlja potek gradbenih del v šoli. Občani in podjetja so šoli obljubili pomoč. Prvi so pripravljeni prispevati les, drugi pa denarni prispevek od izplačanih osebnih dohodkov (2 odst.) zaposlenih. Računajo, da bi tako zbrali 6 do 7 milijonov dinarjev.

● *Nad 200 učencev* se pripelje v žužemberško šolo vsak dan iz krajev, oddaljenih najmanj 4 km. Najbolj oddaljeni so iz Ajdovca, Brezove rebri in njune okolice, do koder je okoli 12 km, vozijo se že drugo leto s šolskim avtobusom.

Kolesar na osebnem avtomobilu

12. novembra se je Franc Denžič z osebnim avtomobilom peljal po Ljubljanski cesti proti Glavnemu trgu v Novem mestu, nenadoma pa so se mu odprla leva vrata. Ko je vrata med vožnjo zapiral, je zavil v levo, pri tem pa zadel kolesarja Ivana Smoleta. Kolesarja je vrglo na osebni avto, kjer je razbil vetrobransko steklo in padel na cesto, pri čemer si je zlomil spodnjo čeljust, desno lično kost in lobanjsko dno, lažje poškodbe pa ima tudi na nogah. Odpeljali so ga v bolnišnico. Voznik Denžič ni bil ranjen, škodo na avtomobilu pa cenijo na 100 tisočakov.

Gradivo za konference SZDL razposlano

Vseh 52 krajevnih organizacij Socialistične zveze v novomeški občini je prejšnji teden prejelo poziv občinskega odbora SZDL Novo mesto za pripravo na krajevne konference ter gradivo, v katerem je pravilnik za volitve delegatov. V gradivu je tudi izvleček iz referata na zadnjem plenumu Občinskega odbora Socialistične zveze o kmetijstvu, gradivo o regionalnem urejanju gozdov in informacija o 9-mesečnem uspehu gospodarstva v občini.

Komisija pripravlja poročilo o delu SZDL

Komisija, ki jo je zadolžil občinski odbor Socialistične zveze Novo mesto za pripravo poročila za delovno konferenco ObO SZDL, je že izdelala prvi osnutek poročila. Konferenca bo v prvi polovici januarja 1966. Osnutek zajema vso dejavnost občinskega odbora Socialistične zveze v dvoletni mandatni dobi. Največji poudarek je dan vlogi subjektivnih sil pri utrjevanju delavskega samoupravljanja in demokratičnih družbenih odnosov na vseh področjih družbenega življenja. Poročilo bo osvetlilo te dejavnosti s posebnim ozirom na konkretno vlogo Socialistične zveze.

ZALOG: za letos konec

Zavoljo slabega vremena se je v zaloški opekarni proizvodnja končala že 15 oktobra, decembra pa bodo žgali zadnjo, letos posušeno opeko. V novembru bodo preizkusili umetno sušilnico. Trije delavci so se na Vrhniki usposobili za delo v sušilnici.

Ovinek ustavil mopedista

8. novembra zvečer sta blizu Prečne padla z mopedom Slavko Šoster iz Muhabera in Jože Jarc iz Podgore, ki sta potovala iz Bršlina. Nesreča se je pripetila v levem ovinku, ki ga mopedist ni zvozil. Šoster se je hudo ranil na glavi in dobil odrgnine na levi roki, Jarcu pa ni bilo nič.

Novomeška kronika

■ **NEKAJ VEJIC CVETOČE** forzicije s Krhinovega vrta pod Dolenjskim muzejem nam je v ponedeljek dopoldne prinesel v uredništvo tovariš Polde Cigler. Na jesen, ko se vse v naravi spravlja k počitku, je zadnje dolgotrajno lepo vreme menda »po pomoti« zbudilo okrasno grmičje k rasti, ki pa jo je nepričakovani zgodnji sneg v soboto in nedeljo že zaustavil.

■ **13. NOVEMBRA SE JE ZAČELA** sezona mandarin. V trgovini Sadje in zelenjava so jih imeli sicer samo dva dni na zalogi po 435 din kg, vendar obljubljajo, da jih bodo kmalu spet dobili.

■ **PRODAJALNE Z OBUTVIJO** so zadnje dni, odkar se je pojavil sneg, ves dan polne kupcev. Še posebno velika gneča je ob ponedeljkih in petkih, ko pridejo v mesto ljudje s podeželja. Nekateri kupujejo tudi po več parov zimske obutve naenkrat. Menda se boje, da bo čevljev zmanjkalo, a tisti časi so minili. V vseh trgovinah pričakujejo v kratkem nove pošiljke blaga.

■ **PREUREJEVALNA DELA** za novo trgovino s čevlji v stavbi na začetku Ceste komandanta Staneta nekam počasi napredujejo. Rečeno je bilo, da bo lesena ograja, ki predstavlja nevarno ožino, postavljena le za dobrih 14 dni, a tedni minevajo in pešci se morajo še vedno umikati na zelo prometno cestišče. Doklej?

■ **PRED AVTOMOBILSKIMI** reflektorji v Dilančevi ulici sta se v soboto zvečer spoprijela in preizkušala moči na zasneženih tleh fanta blizu dvajsetih let. Mlajši iz družbe, ki je bila v mestu na izletu, je bil očitno bolj pod vplivom dolenjske kapljice, korajžo pa je kazal tako, da je do pasu gol izzival na pretep. Neukrotljivega mladeniča je prišlo občudovat kar lepo število mimoidočih gledalcev. Ob tej brezplačni predstavi so se nekateri zgražali, drugi pa v žepih stiskali pesti za boljšega. V nedeljo se je razgreta družbica spoprijela v kavarni na Glavnem trgu, vendar ni bilo boljšega. Kajpak, martinovanje je bilo tu!

■ **NEKATERI TRGOVCI** sramežljivo skrivajo cene razstavljenih predmetov v izložbah. Ne zaman: saj je na primer razlika v ceni za posamezne predmete v dveh novomeških konkurenčnih trgovinah kar 12.000 dinarjev! Velja torej povprašati tu in tam, pa šele potem kupiti — splačalo pa bi se včasih skočiti tudi kam izven meja naše občine, saj bi bil tak izlet pravzaprav brezplačen!

■ **LEP IN DRAG** napis se blešči nad novo trgovino s tekstilnim blagom na Glavnem trgu. V ponedeljek se bo pridružil drugim svetlobnim reklamam, ki s svojimi barvami prispevajo k pestrosti in boljši osvetljenosti trga. Na žalost pa nekateri poslovodje spet ne prižigajo napisov, ki so potem ponoči bolj podobni zmešnjavi pločevine in stekla kot pa reklami. MLADINSKA KNJIGA, MESARIJA, včasih tudi DELIKATESA — prihranek na elektriki se vam bo maščeval na popularnosti!

■ **ŽIVILSKI TRG** je bil v ponedeljek bolj slabo založen. Pol stojnic je bilo praznih in še na tistih, ki so bile zasedene, so prodajali več konfekcije in drugega blaga kot pa živil. Jajc je bilo tokrat dovolj po 100 din Orehi so veljali 300 din »firkl«, kisla repa 160 din kg, kislo zelje 180 din kg, čebula 130 din, hruške 200 din in solata 250 din kg.

■ **GIBANJE PREBIVALSTVA** — rodila je: Terezija Meglič s Ceste Komandanta Staneta 15 — Leona.

Ne zamudite priložnosti!

Poklicno gledališče iz Nove Gorice bo v torek, 23. novembra, gostovalo v Novem mestu z znano italijansko komedijo »Mandragola«. Gostje bodo nastopili ob 16. in 20. uri v Domu kulture. Priporočamo, da si vstopnice pravočasno nabavite v predprodaji!

SGP »PIONIR«, gradbišče NOVO MESTO

proda

večjo količino

odpadnega betonskega železa

raznih profilov do dolžine 1,5 m.

Informacije dobite na upravi gradbišča Novo mesto, Jerebova 18 (tel. 21-421, 21-422).

Izvir Obrha v vasi Obrh, kjer naj bi bilo novo zajetje za topliški vodovod, je živo nasprotje Radešce. Voda je, kot morda nikjer drugje na Dolenjskem, sveže turkizne barve in čeprav samo dober kilometer oddaljena od izvira Radešce, nikdar ne počrni.

OSVETLITI CERKEV ALI DVE VASI?

Ni še dolgo, ko so v Hmeljčič napeljali elektriko iz karteljevskega transformatorja. Prispevek vaščanov 182.000 dinarjev, ki so ga zbrali naknadno, so nameravali porabiti za napeljavo industrijskega toka v Gornjem in Dolnjem Kamenju, o čemer je letošnjo pomlad razpravljal tudi elektrifikacijski odbor za Karteljevo in Kamenje. 14. oktobra pa je zbor volivcev v Karteljevem sklenil, da porabijo sredstva (182.000 din) za osvetlitev karteljevske cerkve. Zadevo je 27. oktobra obravnaval še odbor krajevne organizacije Socialistične zveze v Gor. Kamenju, ko je spet sprožil vprašanje, kje dobiti sredstva za napeljavo industrijskega toka v Gor. in Dol. Kamenje.

Trenutno se še ne ve, za kaj bo porabljen denar. Čudno bi bilo, ko bi razsvetlili karteljevsko cerkev, ki je le občasno zasedena, namesto da bi denar porabili za elektrifikacijo dveh naselij in tako omogočili, da bi prebivalstvo prej prišlo do boljše razsvetljave oz. industrijskega toka.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega moža in očeta

FRANCA KOVAČIČA

posestnika iz Hrastulj pri Skocjanu

se zahvaljujemo vsemu zdravniškemu osebju kirurgičnega in internega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu, ki so mu skušali rešiti življenje in mu lajšali zadnje ure, vsem, ki so mu darovali cvetje in ga tako številno spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi duhovščini in vsem govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu, ravno tako Gasilskemu društvu Škocjan ter članom kolektiva Novoteks in IMV Novo mesto.

Naj mu bo lahka zemlja, ki jo je tako ljubil!

Žena in otroci.

Škocjan pri Novem mestu, Novo mesto, Karlovac, Ljubljana.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Uspešno na Češkem

Novomeški odbojkarji so se vrnili s petdnevnega gostovanja po Cehoslovaški, kjer so odigrali tri prijateljske tekme z moštvi prve in druge lige. S prvoligašem Slovanom iz Bratislave so tekmo izgubili 3:0, vendar so se zlasti v drugem nizu močno upirali izkušenim domačinom, ki so imeli v svoji sredi več državnih reprezentantov in dva zaslužna mojstra športa. Drugoligaš Slavija iz Nytre jih je premagal 3:1, Novomeščani pa so z enacim rezultatom premagali Pozemne Stavby iz Bratislave, moštvo, ki tudi igra v drugi ligi.

Novomeščane so gostitelji lepo sprejeli, odbojkarji iz Novega mesta pa upajo, da jih bo prihodnje leto prišel trenirat Galian, zaslužni mojster športa in eden izmed najboljših igralcev bratislavskega Slovana.

BREŽICE: konec delavskih športnih iger

Brežiški sindikat je pomagal uspešno proslaviti občinski praznik in letošnja praznovanja z organizacijo delavskih športnih iger, v katerih je sodelovalo 14 sindikalnih organizacij, 52 ekip in 202 člana v odbojki, šahu, streljanju z zračno puško, namiznem tenisu in kegljanju. Vse ekipe pa niso sodelovale, tako da je tekmovalo **le 36 ekip in 149 članov iz KGP Brežice, Pionirja, Krke, Ljudske potrošnje, občinske skupščine, tovarne pohištva, osnovne šole Cerklje in Velika Dolina, IMV, Postaje milice in Zavoda za kulturo.** Rudnik Globoko, Prevoz iz Brežic in Obrtno-kovinsko podjetje Dobova niso nastopili. Kljub precejšnjemu številu nastopajočih pa prireditelji še niso zadovoljni s tekmovanjem, vendar jih letošnji uspehi spodbujajo za še večjo akcijo v prihodnjem letu. Srečanja so potekala v borbenem duhu, najboljše ekipe v posameznih konkurencah pa so dobile pokale. Vse priznanje gre vodjem posameznih tekmovanj: tov. Lončariču, Simčiču, Kerinu, Recerju, Vehletu, Orešniku in Rostoharju.

Tekmovanje je bilo zaključeno 28. oktobra na Veliki Dolini v novi dvorani Prosvetnega doma. To pa ne pomeni, da smo prenehali delati, kajti sklenili smo, da bomo vključevali nove člane in še naprej aktivno delali. Letos bomo organizirali srečanje med predstavniki kolektivov in garnizonom iz Cerkelj v počastitev dneva JLA, prihodnje leto pa bomo tekmovali v počastitev 1. maja, občinskega praznika itd. Organizirati nameravamo še tekmovanje med sindikalnimi podružnicami Krškega, Sevnice in Brežic. Ob zaključku letošnjih iger je predsednik ObSS tov. Živič razglasil rezultate in podelil pokale, diplome in priznanja.

Rezultati — šah: 1. ObS Brežice, 2. Ljudska potrošnja, 3. IMV;

namizni tenis: 1. KGP Brežice, 2. ObS Brežice, 3. Pionir;

odbojka: 1. ObS Brežice, 2. Pionir, 3. Agroservis;

kegljanje: 1. Pionir, 2. KZ Brežice, 3. KGP Brežice;

streljanje: 1. IMV A ekipa, 2. IMV B ekipa, 3. Tovarna pohištva.

Posebno pozornost zasluži IMV, ki je v streljanju sodelovala z dvema ekipama, najboljši strelec je bil Ivan Krošl, obe ekipi pa sta zasedli prvo in drugo mesto. Sindikalna podružnica IMV je Ivanu Krošlu v znak priznanja podelila zračno puško. Tov. Živič je poudaril, naj še naprej aktivno sodelujejo, saj tekmujejo za razvedrilo in ne za prva mesta. Rezultati lahko le spodbujajo k še boljšemu delu.

Po svečani razglasitvi rezultatov so vsi predstavniki bili še na svečani seji občinske skupščine, prisostvovali so otvoritvi nove šole na Veliki Dolini, nato pa so bili še na zakuski.

NEVENKA BOGDAN

Krško dobi dvostezno asfaltno kegljišče

Komisija za rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu v Krškem je začela uresničevati dolgoletno željo mnogih Krčanov: urediti sodobnega kegljišča. Potrebne načrte je s posredovanjem Kegljaške zveze Slovenije izdelal Projektivni biro Stanka Bloudka iz Ljubljane. Kegljišče bo pokrito, 2-stezno in asfaltirano, zgradili pa ga bodo na Vidmu. Za gradnjo kegljišča so se odločili, ker so rekreacijski objekti, kar jih je v občini, namenjeni predvsem mladini, medtem ko za starejše takšnih objektov ni. Kegljišče bodo zgradili s prostovoljnim delom, nekaj finančnih sredstev pa bodo prispevale tudi sindikalne podružnice. Kako potrebno je kegljišče v Krškem, dokazuje dejstvo, da je v letošnjih sindikalnih športnih igrah sodelovalo 9 kegljaških ekip, vsa tekmovanja kegljačev pa so morali doslej prirejati v Sevnici.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

SKLEPNI REVMATIZEM

Revmatizem je v naših krajih zelo pogosto obolenje. Ker so včasih revmatične bolečine neznačilne, ljudje preprosto prištevajo k revmi še cel kup drugih bolezni. Vendar vse le ni revmatizem, kar nima zunanjih znakov, pa boli.

Revma je bolezen v glavnem zmernega pasu. Nastane največkrat pozimi, lahko nastane kadarkoli. Največkrat zbole ljudje med 20 in 40 letom, lahko pa tudi dosti prej ali pozneje. Prehlad, vlaga, mrzli prostori in hladnota pospešujejo razvoj bolezni. Vzrok za bolezen je vnetno žarišče v telesu, ki sproži revmatično reakcijo. Bolezen lahko poteka akutno z visoko vročino in hitro močno razvitimi znaki, ali pa kronično, to je počasi.

Akutni revmatizem se začne z žariščem. To so lahko angina, granulom zob, vnetje obnosnih votlin, vnetje jajčnikov in druga vnetja v telesu. Bolnik se močno poti, ima visoko vročino in otečene vroče, občutljive, posebno ob premikih boleče sklepe. Najpogosteje oteče koleno ali gleženj. Vnetja sklepov se selijo na druge sklepe, ponehajo in spet nastanejo, vedno več sklepov oboli. Večinoma je prizadeto tudi srce, posebno pri otrocih. Posledica je skoraj vedno manjša ali večja srčna napaka. Vsak bolnik z akutnim revmatizmom spada v bolnišnico, ker ga doma ni mogoče uspešno pozdraviti in negovati.

Kronični revmatizem lahko nastane kot posledica neozdravljivega akutnega revmatizma, ker bolnik ni ubogal zdravnikovih navodil. Največkrat pa nastane brez akutne oblike, počasi, neopazno in brez burnih znakov. Kronična revma je trdovratna, dolgotrajna in stalno napredujoča bolezen, ki končno lahko povzroči težke spremembe v sklepih, posebno otrdelost in deformacije. Če je posledica akutne revme, potem obole veliki sklepi, koleno, gleženj, komolec, rama, kolk. Torej tisti sklepi, ki so že bili bolni v akutni fazi. Skoraj vedno najdemo tudi srčno napako. Če pa bolnik akutne faze ni prebolel in je bolezen nastajala brez poprejšnjega večjega alarma, zbole najprej mali sklepi na rokah in nogah, torej sklepi v prstih. Šele pozneje prehaja bolezen na velike sklepe. Srce je zdravo, brez napak. Glavne težave, ki jih ima revmatičen bolnik, so bolečine in delna otrdelost sklepov zaradi bolečin. Sklepi so vretenasto otekli, mehki, pozneje pa nastopijo deformacije. Ob spremembi vremena se bolečine povečajo, posebno še, če je vreme hladno in vlažno. Kar zadeva zdravljenje, je treba najprej pozdraviti vsa morebitna žarišča, potem pa zdravnik predpiše ustrezna zdravila. Koristi tudi fizioterapija, ogrevanje in kopanje v topli vodi.

Dr. B. O.

Ženska dvojica iz Kočevja: četrta v državi!

V soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani prvo državno kegljaško prvenstvo dvojic. Iz republiškega prvenstva so se vanj uvrstili tudi trije dolenjski ženski pari in dva moška.

V konkurenci ženskih parov (nastopilo jih je 32) so se slovenske tekmovalke dobro odrezale. Prvo mesto je zasedel par Čadež-Žumer (Triglav) 832, drugo Stergar-Ermenc (Slovenj Gradec) 830, tretje Bulić-Hidak (Zagreb) 827, četrto ANDOLŠEK-ŠERCER (KOČEVJE) 820. **Odlično je v paru igrala Andolškova, ki je dosegla izvrsten rezultat 434 kegljev.** Šercerjeva je bila slabša z rezultatom 386, drugače bi lahko dosegli še višje mesto. **Novomeščanke** so dosegle po pričakovanju slabše rezultate ter se uvrstile v drugo polovico. Železnikarjeva je dosegla 379, Žnidaršičeva 374 in Osolnikova 371 kegljev.

V moški konkurenci sta sodelovala dva para Pionirja. Tokrat je bil par Hren-Mrzlak precej boljši, saj sta oba dosegla dober rezultat: Hren 862 in Mrzlak 848, zato sta se uvrstila na odlično 19. mesto med 68 pari iz vseh republik, med slovenskimi pari pa sta bila na 9. mestu. Drugi par Krušič-Židanek je bil slabši; slednji je bil Krušič z 840 keglji, Židanek pa samo 757.

V soboto in nedeljo je bilo v Domžalah na novem štiristeznem kegljišču izbirno tekmovanje 36 moških in 27 ženskih tekmovalcev, kandidatov za reprezentanco SFR Jugoslavije. To je bil hkrati tudi izbirni turnir za sestavo republiške reprezentance. Andolškova iz Kočevja je imela lepo priložnost, da bi se uvrstila v republiško reprezentanco, saj je imela iz Ljubljane odličen rezultat 434 kegljev. Vendar je v Domžalah popolnoma odpovedala, saj je dosegla samo 348 kegljev.

Na tem izbirnem nastopu je sodeloval tudi član Pionirja Bogdan Hren, ki je na domžalskem kegljišču dosegel z 842 keglji šesto mesto med slovenskimi tekmovalci. V dveh nastopih je zbral 1704 keglje ter dosegel osmo mesto med slovenskimi tekmovalci. To je vsekakor lep uspeh, saj je bil edini tekmovalec z enosteznega kegljišča.

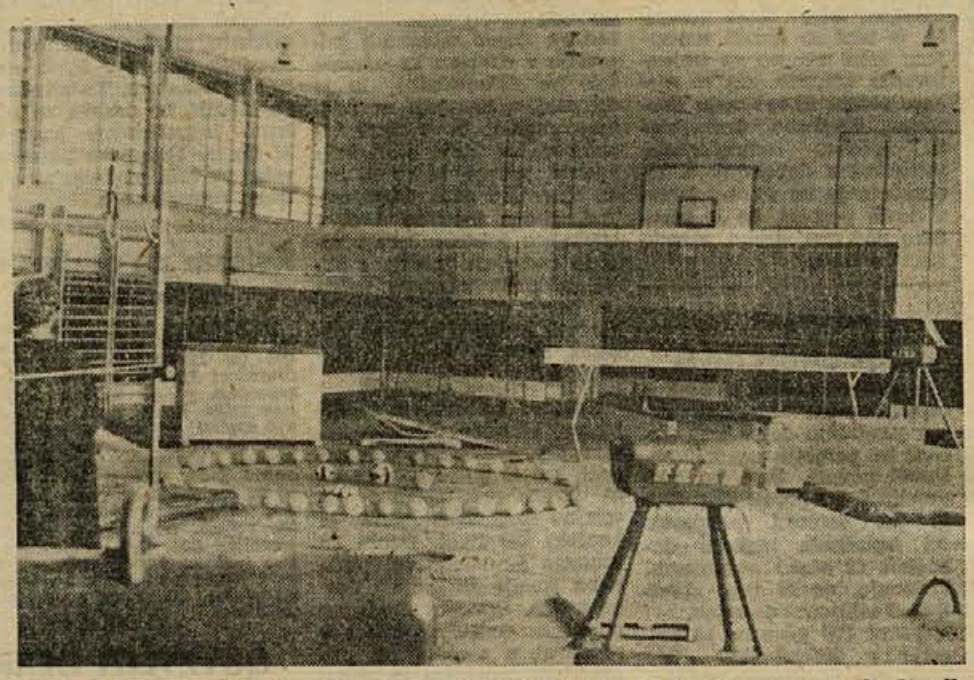

Med redkimi »srečnimi« novimi in starimi šolami, ki imajo razen vseh drugih potrebnih prostorov tudi ustrezno telovadničo, je letos odprta nova osnovna šola v Trebnjem: takole smo jo fotografirali na dan, ko so jo prvikrat obiskali starši učencev in predstavniki oblasti ter številni gostje. Zdaj je v njej vsak dan živahno kot le kaj — in hvaležna, zdrava mladina bo najlepše plačilo za ves trud, ki ga je skupnost vložila v nujno potrebno in prekoristno telovadnico! (FOTO: Dolenjski list)

SEVNIŠKI NOGOMETAŠI SPET V LIGI

Po [illegible] premoru tekmujejo sevniški nogometaši spet v ligi Celjske nogometne podzveze. Korenite spremembe v moštvu, ki sprva še ni bilo zrelo za tekmovanje v ligi, so pokazale uspeh že po trejem kolu. Od tedaj ni namreč več pretrpelo poraza. Do zdaj je doseglo štiri zmage, dvakrat pa igralo neodločeno. Premagalo je tudi Papirničarja iz Radeč, ki tekmuje v slovenski conski ligi. Ob marljivejšem delu nogometašev, tehničnega vodstva in vodstva TVD Partizan bodo Sevničani lahko dosegli še več. Najbolj zaslužni za sedanje uspehe so tehnični vodja Ciglar ter igralca Župančič in Vidic, ki vodijo strokovno in tehnično organizacijo nogometne sekcije pri društvu Partizan.

Gotovlje : Sevnica 4:5 (0:3)

V zapoznelí tekmi CNP so sevniški nogometaši na igrišču Žalca premagali vodeče Gotovlje s 5:4 (3:0). Na snegu, debelem 15 cm, so se gostje, ki so igrali le z 10 igralci, bolje znašli. Gole so dali Petančič 1, Iljanič 1 in Šmuc 3. Dobro so igrali vsi, zlasti Petančič, vratar Pernovšek, Horvat, Župančič in Mesinger v prvem polčasu.

P. J.

POPRAVLJENA KRIVICA

Na pritožbo krških nogometašev je CNP potrdila rezultat 4:3, s katerim je Celulozar premagal Gotovlje. Celjska podzveza bo Celulozarju povrnila stroške, ker ni bilo tekme v Šentjurju. Tekma z Laškim, ki je Krčani iz protesta niso odigrali, bo na sporedu kasneje.

ŠAH

ŠK Brežice spet dela

Po večmesečnem počitku je spet začel delati ŠK Brežice. 14. novembra je bil klubski brzopotezni turnir, na katerem je zmagal L. Šetinc s 5,5 točke pred M. Šetincem s 5, Valenčakom s 4,5 itd. Turnir bi moral biti v klubu ŠK, ki so ga šahisti nedavno dobili v Domu JLA, bil pa je v mladinskem klubu, kjer bodo lahko še nadalje imeli šahovska tekmovanja.

Kje ste, novomeške telovadnice?

Jesenska sezona je praktično že za nami. Novomeški šport, tu mislimo na najpriljubnejše panoge: odbojko, košarko, rokomet in nogomet, je spet v napredku, vsaj po rezultatih sodeč.

Odbojkarji so namreč ob koncu spet zaigrali prav dobro in si še naprej zagotovili mesto v društvu najboljših slovenskih odbojkarskih kolektivov, rokometaši so že poleti uspeli na kvalifikacijah v Novem mestu, to pa se je pred dnevi posrečilo še mladi košarkarski vrsti pa tudi stanje pri nogometaših že leta in leta ni bilo tako dobro kot je letos, ko nismo izgubili nobene tekme! Prihodnje leto bomo torej kar tri moštva gledali v slovenskih ligah.

Jesenska sezona je torej uspešno za novomeškimi športniki. **Toda kaj zdaj! Dve telovadnici sta namreč v Novem mestu odločno premalo. Samo da bi vse šole imele dober pouk telesne vzgoje bi gotovo potrebovali veliko več časa ob le dveh telovadnicah: če bi imeli pouk dan in noč, bi bilo morda ravno prav. Že to dovolj zgovorno potrjuje, da za športnike novomeškega Partizana praktično ni prostora v gimnazijski in osnovnošolski telovadnici.** Zaveda ti se je namreč treba, da sta obe telovadnici prosti šele pozno v noč — vsaj navadno —, to pa seveda za športnike tudi ni ugodno. Razen tega sta obe že zastareli in za igre z žogo tudi odločno premajhni. Čeprav se število šolske mladine v Novem mestu iz leta v leto veča, pa odgovorni ne skrbijo dovolj tudi za telesno vzgojo. Dovolj zgovoren dokaz je bila gradnja vajenske šole, ki nima telovadnice, ponovno potrdilo pa bo nova medicinska šola, sicer moderno opremljena, a tudi v njej ne bo telovadnice! Vprašanje je, kdaj bo zgrajena montažna telovadnica ob medicinski šoli, ki je, kot nekateri pravijo, v načrtu. To pa seveda pomeni, da mora delo novomeških športnikov pozimi nujno zastati. Posledica tega so gotovo slabi rezultati v začetku sezone in takoj nato dostikrat še izgubljena volja za delo v bodoče. Vse se seveda vrti v začaranem krodu enega leta, kajti stanje je vsako leto enako!

To pa seveda ni edini vzrok. Pomanjkanje denarja in trenerjev sta tudi dostikrat odločilnega pomena. Lep dokaz za to je novomeški ženski šport. Včasih je bila ženska odbojka na kar zavidljivi ravni nato pa je vse zaspalo. Edine, ki kaj delajo, so zdaj mlade košarkarice. Menda ni potrebno posebej dokazovati, da ženske precej teže uspejo v športu, če nimajo trenerja; v Novem mestu pa ni niti enega!

Trenerjev in denarja v Novem mestu ni in jih gotovo tudi še dolgo ne bo. Če že ne moremo uspeti tu, pa bi morali vsaj pri telovadci. Zdaj namreč ne trpi le novomeški šport, ampak telesna vzgoja in predvsem Partizanova množična vadba, ki je bila nekdaj osnovna dejavnost in ki bi to morala biti še danes. Partizan ob pomanjkanju prostorov nima niti enega oddelka! Sredstva za gradnjo telovadnice (najbolj priporočljiva bi bila najbrž montažna, ki je najcenejša) gotovo ne bi bila proč vržen denar ali slabo naložena investicija. Sredstva za gradnjo telovadnice pa konec koncev niso tako astronomsko visoka, da jih ne bi mogli zbrati s skupno akcijo vseh prizadetih. Mislim, da tudi podjetja in delovne organizacije ne bi odrekla pomoči, saj gre končno tudi za telesno vzgojo in rekreacijo članov organizacij in še bolj — njihovih otrok!

J. Splihal

Šentjur : Celulozar 0:4

V zapoznelí tekmi CNP so oslabljeni nogometaši krškega Celulozarja v Šentjurju pri Celju premagali tamkajšnje moštvo s 4:0 (0:2). Gole so dali: Babič 2, Germek in Gajšek. S tem so se Celulozarju povečale možnosti za osvojitev prvega mesta.

Rokomet v snežnem metežu

Čemu je iz športnih tekmovanj treba delati igre gladiatorjev? Nič drugega kot to ni bilo v nedeljo na Loki, kjer sta v predzadnjem kolu igrali rokometni moštvi Novega mesta in Hrastnika. Na igrišču je bilo 10 cm snega in je bilo — milo rečeno — povsem neuporabno za igro. Zato se samo po sebi zastavlja vprašanje, kako so rokometaši sploh mogli iti na igrišče. Rezultat je bil povsem odvisen od sreče, naključja in nepričakovanih obratov, kadar je žoga odskočila tako, kot ni nihče pričakoval. To pa je tudi pomenilo, da tekma v nobenem primeru ne more biti v okviru regularnega športnega tekmovanja, posebno še, ker so vsi streli, ki so se odbili od tal, pa so šli proti golu, skoraj obvezno našli pot do mreže.

Eno uro je trajalo prerekanje, ki naj bi odločilo, ali bodo tekmo igrali ali ne. Sodnik, ki je pametno presodil, da so pogoji nenormalni, in Novomeščani sploh niso mogli preprečiti gostov, ki so z vztrajnim, odločnim in včasih že preveč vsiljivim tonom zahtevali igranje tekme, sklicujoč se na denar, ki so ga porabili za vožnjo. Njihov račun je bil jasen: igrati za vsako ceno, ker bo nemogoče igrišče izenačilo kvalitete obeh moštev. Novomeščani bi morali, po vseh napovedih sodeč, v tej tekmi pobrati še dve točki. Gostje se niso ozirali ne na zdravje igralcev obeh ekip, ki res niso prisiljeni, da bi igrali v takih pogojih, in ne na zdravo pamet: igrišče je bilo v tako klavrnem stanju, da bi sodnik premislil celo takrat, kadar bi igrali profesionalci. No, kljub temu so igrali celih trideset minut, preden se je sodnik odločil — kljub srditemu prigovarjanju gostov, — da ne bo nadaljeval tekme, ker zaradi pravega snežnega meteža sploh ni mogel ničesar več videti, črt na obeh šestmetrovkah pa se tako ali tako ni dalo videti že od prve minute naprej!

Bolj važno od nedeljske tekme pa je vprašanje, kako je mogla tekmovalna komisija narediti koledar, v katerem se zadnje kolo igra celo 21. novembra, saj je morala računati, če ne na sneg pa vsaj na mraz in dež ter na zdravje igralcev, ki morajo igrati v takem vremenu. Nedeljska tekma bo bržkone ponovljena.

»MAVRICA« – PRESENEČENJE NA LEDU

Dunajska revija na ledu bo od 3. do 20. februarja 1966 gostovala v Celovcu za obiskovalce treh sosednjih držav — Avstrije, Italije in Jugoslavije. Ansambel, ki šteje nad 60 članov, bo izvajal program, imenovan »Mavrica«. Tokrat je revijo režiral Will Petter, glasbeno pa jo je opremil Robert Stolz.

Zanimanje za Dunajsko revijo na ledu je iz leta v leto večje. Njene prireditve v Celovcu obišče tudi čedalje več Jugoslovanov. Letos marca je dunajske umetnike na ledu videlo že 26.000 naših obiskovalcev, medtem ko so pred tremi leti našteli med gledalci v Celovcu le kakšnih 800 ljudi iz naše države.

Z namenom, da bi revija pridobila še več jugoslovanskih ljubiteljev plesne umetnosti na ledu, je te dni v našo državo dopotoval direktor Dunajske revije na ledu dr. Friedrich Gutschmar. Na tiskovnih konferencah, ki jih je priredil v Sloveniji v sodelovanju s potovalno agencijo KOMPAS iz Ljubljane, je bilo govora predvsem o številnejšem obisku prireditev, ki bodo februarja 1966 v Celovcu.

Na tiskovni konferenci v novomeški kavarni METROPOL je dr. Gutschmar novinarjem in predstavnikom potovalnih agencij, turističnih in delovnih organizacij minuli petek povedal, da je revija tokrat zelo popestrena, kar ji daje še poseben čar. Povabil je vse, ki še niso videli plesne umetnosti na ledu, naj dopotujejo v Celovec. Ob tej priložnosti so strokovni sodelavci dunajske revije v kavarni METROPOL prikazali krajši propagandni film z odlomki sporeda, kakršnega je imela revija do zdaj.

Na tiskovni konferenci, ki je potekala v prijateljskem vzdušju, so se pomenkovali zlasti o tem, kako in kdaj bi organizirali skupinske oglede revije za obiskovalce iz šol in gospodarskih organizacij. **Predstavniki revije in naših turističnih in potovalnih agencij so obljubili, da bodo naredili vse potrebno, da bo lahko tudi šolska mladina iz Novega mesta videla dunajske umetnike na ledu.**

Dolenjski muzej ob dve pištoli

Čudna so pota nekaterih stvari: dve nedokumentirani pištoli, španska »Star«, kalibra 7 mm iz španske revolucionarne borbe, in češka »zbrojevka«, kalibra 7,65 mm sta pred več leti skrivnostno izginili iz vitrine NOB v novomeškem Dolenjskem muzeju. Pištoli so kmalu našli v Dolenjskih Toplicah, kamor so ju odnesli šolarji, navdušeni nad orožjem. Od takrat naprej so v Dolenjskem muzeju spet razstavljali tudi ti dve pištoli, vendar so jima iz previdnosti odvzeli udarne igle.

Pretekli ponedeljek pištol še niso pogrešali. Zbirka NOB se namreč seli v bivšo Ropasovo hišo, zato so si ogledali stvari in se pogovorili, kako in kaj. Ko pa so v četrtek hoteli prenesti orožje, češke zbrojevke in španske »Star« pištole ni bilo več. Spreten vlomilec ju je odnesel v eni izmed prejšnjih noči, potem ko si je prej dobro ogledal prostore in presodil položaj. Hišnik pravi, da ni dosti možnosti, da bi se skril snažilki in potem, ko je ona odšla, vzel pištoli ter skočil skozi okno. Bolj verjetno je, da je čez dan prišel v muzej, si ogledoval zbirko in mimogrede odprl okno ter ga nato pripri. Zvečer se je verjetno spravil na vlomilsko pot: splezal je skozi tri metre visoko okno v prostor, kjer je bila zbirka NOB, pobral obe pištoli — čeprav jih je bilo v sobi več in čeprav je bilo v sobi dosti drugega orožja — in se spustil skozi okno nazaj na tla. Po steni so ostali vidni sledovi gumijastih podplatov.

Škoda v muzeju je prav majhna, saj nobena izmed pištol ni bila dokumentirana; obe sta bili le vojni trofeji. Bolj hudo bi bilo, če bi se vlomilec spravil na kakšno pomembnejšo stvar.

Tajništvo za notranje zadeve je že začelo s preiskavo. Na tajništvu menijo, da si je nočni podvig privoščil kakšen mladoletnik, ne izključujejo pa možnosti, da je predrzno akcijo izvedlo več vlomilcev.

Vdrl je v zaprto hišo

Okrožno sodišče v Novem mestu je pretekli teden obsodilo M. J., nezaposlenega delavca iz okolice Šentjerneja, na 4 mesece zapora. 9. avgusta letos je namreč z nožem dvignil zapah pri vratih hiše Jožeta Gorenca v Prapročah pri Beli cerkvi. Tako je prišel v stanovanje, kjer je vzel 2 suknjiča, hlače, srajco in par čevljev, v vrednosti okoli 30.000 dinarjev.

Ko se je gospodar vrnil domov, je tatvino takoj opazil in prijavil postaji LM v Šentjerneju. Nedolgo zatem so v bližnjem gozdu našli suknjič in čevlje, ki jih je vlomilec odvrgel, zato so mu bili kmalu na sledi. Miličniki so našli M. J. oblečenega v ukradena oblačila. Tako mu ni kazalo drugega kot priznati, da je pri Gorenčevih vlomil.

Priložnost ga je zamikala

I. K., nekdaj zaposlen kot pismonoša na pošti v Pišecah, je stranki M. N. pomotoma izplačal 21.600 din preveč; tako je bil na pošti ugotovljen primanjkljaj, katerega pa je bil pismonoša pripravljen vrniti. Ko je nekaj dni zatem M. N. neupravičeno prejeti denar vrnil, ga pismonoša ni oddal v poštno blagajno, temveč porabil zase. Razen tega si je prisvojil še 9.910 din od pobrane naročnine za časopise in 630 din od prodanih vrednotnic.

Zaradi navedenih kaznivih dejanj se je moral I. K. te dni zagovarjati pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu. Kaznovan je bil na 3 mesece zapora, pogojno za dve leti. Povrniti mora tudi 12.934 din oškodovanemu podjetju za PTT promet, medtem ko je preostali del prisvojenega denarja vrnil že pred razpravo.

Spet prevelika hitrost

21. aprila letos se je v ovinku pri Račici zgodila huda prometna nesreča, katere krivec M. S., avtomehanik v Zidanem mostu, je bil te dni obsojen na 3 mesece zapora, pogojno na 2 leti.

Sodišče je ugotovilo, da je usodnega dne M. S. na zadnjem sedežu motorja peljal iz Zidanega mosta proti Sevnici Milana Gričarja. Cesta je bila spolzka, motorist je naglo vozil, razen tega vožnje ni bil vešč, saj niti vozniškega izpita ni imel, zato ga je v ovinku zaneslo in ga vrglo ob vogal hiše. Pri tem si je sopotnik na motorju hudo poškodoval glavo in obe nogi.

Na razpravi pred okrožnim sodiščem v Novem mestu je obtoženi odkritosrčno priznal, da je z malomarno vožnjo na cesti spravljal v nevarnost življenje ljudi in tudi krivdo za nesrečo. Senat je pri odmeri kazni upošteval nekatere olajševalne okoliščine, predvsem pa dejstvo, da M. S. doslej še ni bil nikoli kaznovan.

V tednu požarne varnosti je komisija za požarno varnost pri Splošni bolnišnici v Novem mestu svojim uslužbencem ponovno prikazala, kako se uporabljajo gasilski aparati in druga oprema. Na sliki: reševanje z vrvjo in spuščanje po vrvni lestvi (Foto: Polde Grahek)

Vlomil je v tujčev avtomobil

Na 1 leto zapora, pogojno za 2 leti, je bil nedavno tega na novomeškem okrožnem sodišču obsojen B. K., nezaposleni delavec z Broda pri Novem mestu, ker je 4. 6. letos skupno z nekim mladoletnikom vlomil v avtomobil nemške registracije in odnesel za 90.400 din vrednosti.

Omenjene noči sta B. K. in mladoletni N. N. opazila v garaži hotela Metropol tuji avtomobil. Ker je bil avto predolg, se garaža ni dala povsem zapreti, zato se jima je zdela priložnost še lepša.

Načrt za vlom je bil kmalu skovan. Nekaj po polnoči je K. B stražil pred garažo, medtem pa je mladoletnik s kosom železa odprl loputo pri vratih avtomobila, nato pa vrata z notranje strani odprl. Vzel je magnetofon, fotoaparat, žensko uro, ogrlico, aktovko in dežnik.

Tujec, ki se je v Novem mestu ustavil na poti iz Bolgarije, je takoj naslednje jutro tatvino opazil in prijavil. Storilcema so bili kmalu na sledi, četudi sta po vlomu pobegnila v Koper in hotela celo pobegniti čez mejo.

Malo znanja na šoferskih izpitih

Kandidati za šoferje-amaterje iz ribniške in kočevske občine se zaradi neuspehov na izpitih često pritožujejo nad komisijo v Kočevju. V oktobru je izmed 70 kandidatov prejelo vozniška dovoljenja samo 12 amaterjev, na izpitu 5. novembra pa od 32 kandidatov le 13 amaterjev.

Povprašali smo sekretarja Avto-moto društva Kočevje Lada Gašparca, kje je vzrok za tako slab uspeh. Pojasnil je takole:

»Veliko mladih ljudi se ne zaveda odgovornosti, ki jo ima voznik na javni cesti. Vse preveč se zanašajo, da so za izpite že dovolj pripravljeni, pa tudi nestrpnost jih žene, da pridejo na izpit računajoč bolj na srečo kot na znanje. Posebno pri prometnih predpisih se ne da nič modrovati, saj so prometni predpisi dovolj jasni. Kandidati ne obiskujejo strokovnih tečajev, učijo se na svojo roko in pri tem sami sebe precenjujejo.

Tudi oni, ki vozniška dovoljenja že imajo, mislijo, da je s tem že vse opravljeno. Spuščajo se na divje vožnje po zahtevnih cestah z velikim prometom. Minule dni je bilo več takih nesreč vznikov-novincev prav z našega področja.

Kandidati naj pridejo na izpit pripravljeni, pa bo neumestnih kritik na račun komisije kmalu manj«, je zaključil tovariš Gašparac.

A. ARKO

Odnesel denar in ženske nogavice

8. novembra med 11. in 14. uro je neznanec odnesel iz železniške postaje v Vel. Gabru 5.000 dinarjev in ženske nogavice. Kradel je v času, ko prodajalke vozn h lestkov ni bilo na postaji. Storilcu so že na sledi.

Prekucljaj v Ločni

Voznik osebnega avtomobila Franc Golob iz Novega mesta je 9. novembra ob 17. uri zapeljal s ceste v Ločni, ko pa je hotel znova na cesto, se je prevrnil. Škode je 50.000 din.

NESREČE

Cisterna na bok, bencin po tleh

15. novembra se je pripetila huda prometna nesreča na avtomobilski cesti pri Drnovem. Voznik osebnega avtomobila Djordje Andrijašević iz Krškega je z osebnim avtomobilom potoval proti Zagrebu, pri Drnovem pa se je odločil, da prehiti tovornjak. Tedaj je naproti pripeljal tovornjak s prikolico-cisterno, polno super bencina, Milan Simčič iz Nove Gorice. Simčič se je umaknil skrajno na desno, kljub temu pa se je Andrijašević zaletel vanj. Zatem je Simčič zapeljal na sredo ceste, pri tem pa se je zaletel v osebni vato, ki ga je vozil Vladimir Jurak iz Zagreba. Prikolico je zaneslo na levo, kjer je obtičala na boku, iz nje pa je steklo za 1,450.000 dinarjev bencina. Gmotno škodo na vozilih cenijo na 2,350.000 dinarjev.

Voznik ustavljen ob skali

Ignac Strmec z Vinice se je 8. novembra zvečer z osebnim avtomobilom peljal po avtomobilski cesti proti Ljubljani, pri Šentjurju pa je zapeljal na desno in obtičal na skali ob cesti. Škode na vozilu je za 90.000 din.

Vprežni voz povozil mopedista

9. novembra ob osmih je pri Birčni vasi blizu železniške postaje prišel pod kolesa vprežnega voza Aljoza Stanglja mopedist Matija Cimermančič iz Vel. Orehka. Mopedist je hotel vprežni voz prehiteti, pa se je zaletel v njegovo zadnje kolo, padel in tako prišel pod vprego. Laže poškodbe je dobil samo na nogi, medtem ko je na mopedu škode za 50.000 din.

Zavrl in zadel smernik

Jože Tomažin iz Novega mesta se je 8. novembra peljal z osebnim avtomobilom iz Trebnjega proti Novemu mestu. Ko mu je pri Karteljevem prihajal naproti avtobus, ki je prehiteval tovornjak s prikolico, je Tomažin močno zavrl in zapeljal na bankino, da bi se ognil trčenju, pri tem pa je zadel cestni smernik. Vozilo je poškodovano za 10.000 din.

Podrl smernik in zapeljal v jarek

Pavel Marković iz Sarajeva se je 8. novembra z osebnim avtomobilom peljal po avtomobilski cesti iz Ljubljane proti Zagrebu, na klancu pri Medvejeku pa iz nepojasnjenega vzroka zapeljal na bankino, podrl železobetonski smernik, zavozil v jarek ter po kakšnih desetih metrih spet pripeljal na cesto. Na vozilu je škode za 80.000 din.

Premog ni prispel na postajo

Hujša prometna nesreča se je 14. novembra ob osmih pripetila Janezu Golobiču, ki je peljal tovornjak in prikolico, naloženo s premogom, na železniško postajo v Črnomlju. V Kolodvorski ulici se je prikolica odtrgala in zadela betonsko ograjo. Škode je za 400.000 din.

JOSIP JURČIČ

Hči mestnega sodnika 15

Pa dekličina lepota in njene prošnje so mladega gospodarja toliko omečile, da je materi prigovarjal in na vso mogočnost ugibal, kako bi se potnici postreglo, da bo dobro. Ali ko je deklica na njuno vprašanje povrhu razložila, da ni iz nobenega gradu v okolici doma, ampak iz mesta, da je bila ujetnica hudobnih ljudi na Turjaku, prestrašilo je to starko zopet tako, da je še bolj odbijala, rekši: »Gospodje s Turjaka so hudi gospodje. Če zvedó, da sva midva vam pomagala uiti jim, hišo nama požgó, kravo iz hleva izvlečejo in naju po svetu poženó. Kakor pravite, so vam morda že zdaj na sledu in Bog sam nas varuj, ko bi vas tukaj zalotili.«

»Dva naj le prideta ali pa trije,« odgovori sin. »Jutri ne bodo imeli kam kosila devati, jaz bom vsakega razparal, kdor bo stopil na naš prag, mati!«

Tako je bilo naposled ukrenjeno, da tujka ostane.

Ali komaj sta ji mati in sin za silo postlala, ko se zasliši zunaj klopotanje konjskih kopit in precej potem je nekdo na vrata nabijal in svetilnica je sijala skozi okno v kočo.

Andrejko je hotel sekiro izza trama sneti, pa mati, ki se je bala zanj bolj ko za hčer druge neznane matere, branila mu je na vse kriplje. Tudi deklica, ki se je bila za prvega pol v nesvesti bleda usedla na začrnelo klop, stopila je zdaj med mladeniča in duri ter dejala: »Poslušaj mater, pomagati mi ne moreš. Naj mi Bog pomaga, tebi pa naj bo dobro za tvojo blagosrčnost.«

»Le pustite me in videli boste, koliko se jih bojim. Vi se pa skrijte tja pod klop, jaz vas zagrnem. Kdor bo hotel kaj vohati po hiši, temu ubijem glavo in Bog mi greh odpusti.«

Starka je medtem pri poslednjem oknu malo glavo ven pomolila. Bodisi da je bilo pretemno ali da ni že dobro videla, izmed treh mož, ki so pred hišo stali, zapazila je v naglici samo enega, ki je s svetilnico v roki na vrata trkal.

»En sam je, morda ga zlepo odpraviš, Andrejko. Ali varuj se ga in nič žalega mu ne stori,« pravi mati.

»Vi ste neumna žena, mati,« reče sin in obenem z nekakim čudnim glasom zarohni skozi okence ter sekiro pokaže. V hipu je bil pri drugem okencu moški obraz videti, ki je v kočo gledal. Videla ga je samo deklica, pa zavpila je na glas. Koj potem je pristopila k mlademu domačinu ter dejala: »Stoj, pomagati mi ne moreš, to vem. Ali večjo dobroto, kakor ko bi me zastonj branil, storiš mi, če tole pismo neseš v mesto in oddaš kupcu Simonu Grniščaku. Reci, da mu to pošlje hči mestnega sodnika.«

Četrt ure pozneje so trije jezdeci drveli od koče proti južni strani, od koder je bila prišla uboga jetnica. Prvi je imel pred seboj na konju deklico; bil je Ciriani.

VII

Meščanje ljubljanski niso vedeli, kam je sodnik nanagloma zginil. Zakaj, dasiravno se je bil hitro glas zagnal, da ga je deželni poglavar zaprl, raznesli so vendar poglavarjevi ljudje kmalu drugo novico, ki je pravila, da je mož sam pobegnil, samo da bi se glavarju odtegnil, ki je imel piko nanj; da, celó poglavar sam je očitno govoril, da ne vé zanj, da bi ga pa hotel kaznovati zaradi prikrivanja pobojnika njegovega hlapca. Ta poslednja novica se je nekaterim tolikanj verjetnejša zdela, ker tudi hčere ni bilo v mestu. Resda se je vedelo, da je Ciriani, ki je bil poslednji čas pri Auerspergovih, deklico odpeljal. Ali vedelo se je tudi, da je bil ta Italijan poprej z mestnim sodnikom znan, da ga v zadnjih časih ni več videti pri glavarju, in tako so sklenili nekateri, da je bilo to odpeljevanje samo prevara sodnikova, ki je potem sam laglje umaknil se.

Drugi pa, ki so glavarja natančneje poznali, sodili so, da v vsej tej reči vendarle več tiči, kakor se je videlo. Med temi je bil tudi Simon Grniščak. Večkrat je ta mož skušal nekaj veljavnejših svojih vrstnikov napraviti, da bi naravnost in očitno stopili pred poglavarja in ga obdolžili. Pa kakor vselej, tako so bili tudi tačas ljudje oprezni in strašljivi. Dasi mu jih je veliko pritrdilo, da bi bilo to dobro in prav, bali so se vendar vsak zase, menili so, da jim primanjkuje dokazov, in so ukrenili, da naj se reč še odloži, dokler od te ali one strani luč ne posveti. Da so to vsi želeli, to je gotovo. Glavar ni namreč nikakor pokazal želje, meščanom se prikupiti, temusmiljeno najmanjše vzroke porabil, da je, kakor več od dne do dne so ga sovražili bolj, ker je neletopisec pravi, »divjal med meščani ljubljanskimi s smrtjo in pobojem«. To pa tem laglje, ker mesto ni imelo samostojnega sodnika in si ga še izvoliti ni upalo.

Naenkrat pa so se reči spreobrnile na toliko, da so vsaj nekateri dobili skazano to, kar se jim je pred najbolj verjetno zdelo.

Kupec Simon Grniščak je namreč neko jutro dobil majhno pisemce, katero mu je mlad kmet prinesel. Hitro je spoznal, da so to črte znane roke — hčere mestnega sodnika. Pisano je bilo samo malo besedi in nerazločno, ker je bil listič star in razvaljan, vendar je Simon razbral besedo: »Moj oče je v poglavarjevi hiši v ječi. Mene kakor ujetnico držé na Turjaku. Pomagajte očetu, odpustite mi mojo nekdanjo nehvaležnost; če se še kdaj vrnejo časi, prejšnjim enaki, ne bo za očetom človeka na svetu, kateremu bi bila več dolžna in več storiti pripravljena ko Vam.«

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 19. novembra — **Elizabeta**
Sobota, 20. novembra — **Srečko**
Nedelja, 21. novembra — **Marija**
Ponedeljek, 22. novembra — **Cilka**
Torek, 23. novembra — **Klemen**
Sreda, 24. novembra — **Janez**
Četrtek, 25. novembra — **Katarina**

ČESTITKE

Poldetu Jermanu iz Grčevja in sestri **Martini Košele** iz Novega mesta vse lepo za njuno praznovanje, mamo pa lepo pozdravljamo — kdo, naj uganejo sami.

☆

Ljubemu možu in očku **Janku Šegina** iz Ločne za njegov 35. rojstni dan želijo veliko sreče pri vožnji žena, hčerka in sin.

☆

Dragi mami, stari mami **Elizabeti Ovniček** s Karlovške ceste za njen praznik obilo sreče in še mnogo zdravih let želi hčerka Cirila z možem, Alenka in mala Mojca.

ZAHVALE

Ob nenadomestljivi izgubi našega sinčka

DANILČKA

se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, vsem darovalcem vencev in cvetja ter tov. Vrabiču za poslovilni govor.

Žalujoči starši Jankovič iz Kočevja

Ob bridki in nenadni izgubi moje drage žene

MARIJE ŠURLA,
roj. UCMAN

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vencev, gozdnemu obratu Novo mesto, vsem, ki so mi izrazili sožalje in jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči mož Ivan in ostalo sorodstvo

Zahvaljujemo se **Janezu in Jožici Skerjanec** in **Vladki Hrovat** iz Dobrniča, ki so pomagali ob nesreči Leonu Zaletelju.

Hvaležni Leon in starši

PREKLICI

Matija Vrbanec ml., Učakovci 14, preklicujem v svojem imenu in v imenu družinskih članov vse izrečene besede, ki smo jih izrekli zoper čast in ugled Jankota Moravca iz Učakovcev 5.

Franc Pust iz Gor. Globodola št. 29 obžalujem besede, izrečene zoper Marka Avbarja iz Gor. Globodola kot neresnične in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

—o—

Preklicujem hojo in vožnjo po mojih parcelah, ki so last **Franca Zagorca**, Smolenja vas 26. Novo mesto. Kdor ne bo upošteval tega preklica, ga bom sodno preganjal.

MALI OGLASI

CENIK: vsak oglas do 10 besed — 900 din, vsaka nadaljnja beseda 100 din. Za naslov v upravi lista pribitek 100 din — Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih, osmrtnicah, zahvalah, preklicih in podobnih objavah 20 % popusta

PRODAM DOBRO OHRANJENO staro pohištvo. Informacije dobite v upravi Zdravstvenega doma Trebnje.

UGODNO PRODAM trodelno kuhinjsko kredenco, mizo, kuhinjski kot, posteljo, vzidljiv štedilnik (desni). Redek, Paderšičeva 12, Novo mesto.

UGODNO PRODAM 5 avtomobilskih plaščev z zračnicami, 13, col, prevoženih samo 1000 km. Naslov v upravi lista.

PRODAM DVE SKORAJ NOVI GUMI 5,60 x 13 in 4 gume 5,60 x 15, primerne za gurni voz. Cena ugodna. Ivanetič, Anton, Omota 10, Semič.

PAR VPREŽNIH KOMATOV 19 col proda Ivan Globevnik, Škocjan 2.

FIAT 1300 odlično ohranjen, ugodno prodam. Brenk Stane, Maribor, Machova 1.

NA LUBNU PRODAM ali dam v najem vinograd najboljšemu ponudniku. Zglasite se: Birčna vas 36, Novo mesto.

NOVO KLAVIRSKO HARMONIKO prodam. Stupar, Ulica Majde Šilc 8, Novo mesto.

ZARADI SELITVE ugodno prodam lep filodendron. Naslov v upravi lista. (968/65).

GOSPODINJSKO POMOČNICO išče štiričlanska družina v Ljubljani. Zaradi dogovora se zglasite pri Murn, Novo mesto, Zagrebška, stolpič C.

SPREJMEM GOSPODINJSKO POMOČNICO. Plača do 25.000 din. Naslov: Dr. Vargazon, Ljubljana, Goce Delčeva 76.

GOSPODINJSKO POMOČNICO k manjši družini sprejmem (pranje strojno). Dr. Vidmar, Levstikova 14, Izola.

DEKLE, ki bi obiskovalo administrativno šolo, vzamem na stanovanje in hrano. Urbas, Ljubljana, Kamniška 9.

IŠČEM VAJENCA, ki ima veselje do mizarske stroke. Hrana in stanovanje pri meni. Cenjene ponudbe pošljite na Mizarstvo Drago Lokar, Kranj, Cesta talcev 81.

IŠČEM GARAŽO v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (971/65).

IŠČEM SOBO IN KUHINJO v Novem mestu. Plačam 20.000 din na mesec. Naslov v upravi lista. (966/65)

GRAVERSTVO Kečkeš Aleksander, Novo mesto, Kastelčeva 1: graverske usluge izvršim najhitreje in po konkurenčnih cenah!

POROČNE PRSTANE po zadnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze).

IŠČEM ŽENSKO za vso oskrbo starejšega upokojenca v Novem mestu. Naslov v upravi lista. (980/65)

PRODAM KUHINJSKO POHIŠTVO in pomivalno mizo. Silva Lovko, Kmetijska šola Grm.

PRODAM SLAMOREZNICO in vzidljiv štedilnik. Darovic, Ločna 26, Novo mesto.

PRODAM MIZARSKO ORODJE. Vprašajte pri Željko, Cegelnica 47, Novo mesto.

PRODAM MALO RABLJEN fiat 750. Foersterjeva 11, Novo mesto.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca ali jeter in žolča ali ostalih prebavil! Uporabljajte vendar rogaško »Donat« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava. V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMELJNIK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 19. in 20. 11. ameriško-italijanski film »Pet ostriženih žena«. 21. in 22. 11. ameriški barvni film »Južni Pacifik«. 23. in 24. 11. madžarski film »Foto Haber«.

Črnomelj: 19. in 21. 11. ameriški barvni film »Nihalo smrti«. 23. in 24. 11. italijanski film »Dekle v izložbi«.

Dol. Toplice: 20. in 21. 11. jugoslovanski film »Samorastniki«.

Kostanjevica: 21. 11. nemški barvni film »Ne pošiljaj žene v Italijo«.

Kočevje »Jadran«: 19. 11. ameriški film »Zmagovalci«. 21. 11. matineja »Tito v južni Ameriki«. 22. in 23. 11. jugoslovanski film »Pod istim nebom«. 24. in 25. 11. angleški film »Zaliv tihotapcev«.

Metlika: 20. in 21. 11. italijanski film »Teror barbarov«. 22. in 23. 11. češki film »Če pride maček«. 24. in 25. 11. ruski film »Ivanovo otroštvo«.

Mokronog: 20. in 21. 11. švedski barvni film »Ali so še angelčki?«.

Novo mesto »Krka«: 20. do 22. 11. ameriški film »David in Liza«. 20. do 22. 11. ameriški film »Legenda o volku«. 23. in 24. 11. francoski film »Bridkosti ljubezni«. 24. in 25. 11. ameriški barvni film »Aprilska ljubezen«.

Predgrad: 21. 11. ameriški film »Rio Bravo«.

Ribnica na Dol.: 20. in 21. 11. ameriški barvni film »Daj, da se ljubimo«.

Sodražica: 20. in 21. 11. egiptovski film »Alžirka Džamila«.

Straža: 20. in 21. 11. ameriški film »Nuna«.

Sevnica: 20. in 21. 11. ameriški film »Moja draga Klementina«. 24. 11. sovjetski film »Planet Burja«.

Stara cerkev: 20. in 21. 11. italijanski barvni film »Lažnivi zakon«.

Šentjernej: 20. in 21. 11. »Ljubite Brahmsa?«

Trebnje: 20. in 21. 11. francoski film »Polnočni sestanek«.

Potujoči kino Novo mesto

Potujoči kino Novo mesto bo predvajal ameriški barvni film »Nekateri so priteklі« v krajih:
20. 11. na Otočcu ob 19. uri.
21. 11. v Brusnicah ob 16. uri
21. 11. na Malem Slatniku ob 19. uri.
22. 11. v Mirni peči ob 19. uri
23. 11. na Dvoru ob 19. uri
24. 11. na Uršnih selih ob 19. uri.

Na sejmu v Brežicah

740 prašičkov je bilo naprodaj na sobotnem sejmu v Brežicah. Tudi kupcev je bilo precej, zato so živinorejci skoro vse prodali. Le 56 pujskov so s sejma odpeljali spet v domače svinjake, vsi drugi so bili prodani. Cene: 600 din so zahtevali za kg manjšega prašička in 500 din za kg večjega pujska.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Andjelina Pangrčič iz Brestanice — Franca, Antonija Kolman iz Brezovega — Damjano, Zdenka Markovič iz Brežic — dečka, Ana Preskar iz Globokega — deklico, Ivanka Račič iz Cerine — Janka, Anica Voglar iz Žadovinka — Tatjano, Ida Zupančič iz Drenovca — Ido, Marjanka Lopatič iz Vel. Malenc — Darjo, Milica Kodrič iz Vel. Podloga — deklico, Ana Žibert iz Sevnice — Deana, Danica Vidmar iz Gor. Lope vasi — Janka, Hilda Lipoglavšek s Senovega — Valentino, Marija Zemljak iz Bučerce — Slavico, Ljerka Orsag iz Prudnice — Duška, Amalija Lichtenwalner s Senovega — Anico.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Nada Horvat iz Vavte vasi — Štefana, Štefka Srebrnjak iz Malih Brusnic — Andreja, Fani Zabukovec iz Zalovič — Jožico, Štefka Kresal iz Vapče vasi — Marjana, Katica Črnič iz Tribuč — Zdenko, Vera Gričar iz Dolnjega Podboršta — Andreja, Marica Radenčič iz Zakanjskega sela — Franceta, Jožica Hrovat z Vinjega vrha — Dušana, Marija Granda iz Dola — Zvonko, Ivanka Stopar iz Drganjih sel — Vesno, Marica Robida iz Lopate — Silvo, Marija Klemenčič s Krke — Franca, Tončka Kočjaž iz Dolnjih Kamenc — Bojana, Bernarda Ihan z Vrhovega — Albina, Prančiška Novak iz Voličjih njiv — Jožkota, Marta Šenica iz Gornje Straže — Sama, Anica Turk z Vrha — Marjana, Ana Gorenc iz Zaloga — deklico, Ana Pene z Velikega Slatnika — Anico, Ana Blažič iz Kočevja — dečka, Terezija Tisov iz Pristave — deklico, Marija Plot z Vrha — deklico, Ana Stariha iz Praproč — dečka, Rozalija Lesjak iz Gabrijel — dečka, Marija Lukek iz Trstenika — deklico, Olga Vidic iz Otočca — deklico, Ana Brulc iz Žabje vasi — deklico, Dragica Grablovec iz Bršlina — deklico, Terezija Pucelj iz Stranja — deklico, Alojzija Makše iz Oderge — deklico, Martina Lavrič iz Gornje Straže — dečka.

Krojaško podjetje

»KROJAČ« — Novo mesto

obvešča

cenjene stranke, da ima vedno na zalogi vse vrste

blaga za izdelavo oblačil.

Prodajalna na Glavnem trgu št. 17 je pravtako založena z **veliko izbiro zimskih oblačil.**

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: pročila ob 5.15 — 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.00 do 8.00.

PETEK, 19. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Domače viže — domači ansambli. 10.15 Umetniki na pihalne instrumente. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Aleksander Hržič: Nematode kot rastlinski škodljivci. 12.40 Mali vokalni ansambli pojo slovenske narodne pesmi. 13.30 Priporočajo vam . . . 15.20 Napotki za turiste. 15.30 Od vasi do vasi. 16.00 Vsak dan za vas. 18.20 Plesni orkester RTV Ljubljana dirigira Jože Privšek. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Iz arhiva operetnih melodij. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 20. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Mladi glasbeniki glasbenih šol pred mikrofonom. 10.15 Iz oper italijanskih veristov. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Novost iz našega arhiva. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Maks Pratnekar: Zaposlitev naših poljedelcev čez zimo. 12.40 Ansambel Borisa Kovačiča in trio Andreja Blumauerja. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.20 Iz relejnih postaj — studio Koper. 20.00 Sobotni koncert. lahke glasbe. 20.30 »Pokaži, kaj znaš« (javna glasbena oddaja). 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 21. NOVEMBRA: — 6.00—8.00 Dobro jutro! 6.30 Napotki za turiste. 8.05 Mladinska radijska igra — Matjaž Kmecl: Odločilni dan v mačji zgodovini. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši . . . a) Franc Kopič: Skupaj bova jurišala b) Vinko Ogrin: Za njimi je ostalo pogorišče. 10.25 Pesmi borbe in dela. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 13.45 Ansambel Janeza Mahkoviča in trio Darka Škobrneta. 14.00—17.00 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Slavni pevci — znamenite arije. 17.30 Radijska igra — Gerhard Rentzsch: Babje leto. 20.00 »Glasba ne pozna mejas.

PONEDELJEK, 22. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Otroške igre s petjem — 5. oddaja: Vlak. 9.25 Naš juke box. 10.35 Naš podlistek — Filip David: Mihael. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Konrad Kozole: Dosedanje izkušnje pri obnovi vinogradov v krško — kostanjeviški okolici. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Vsak dan za vas. 18.20 »Signali«. 18.45 Narava in človek. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Skupni program JRT — Studio Zagreb.

TOREK, 23. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Slavni virtuozi. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Ferčej: O letošnjih razstavah živine. 12.40 Veseli planšarji in trio Milana Matka. 14.35 Pet minut za novo pesmico. 15.30 V torek nasvidenje. 18.20 Iz studia 14. 18.45 Na mednarodnih križpotjih. 20.00 Poje Akademski zbor iz Ljubljane p. v. Lojzeta Lebiča. 20.20 Radijska igra — Jacques Constant: General Frederic.

SREDA, 24. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Naši mladinski zborovodje. 10.15 Marijan Lipovšek kot pianist in skladatelj. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Mira Bižal: Evidenca v poljedelstvu. 12.40 Slovenske narodne iz Koroške. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Koncert pihalnih godb Morton Gould in ameriške mornarice. 18.15 Iz fonoteke radia Koper. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Skupni program JRT — studio Ljubljana.

ČETRTEK, 25. NOVEMBRA: — 8.05 Glasbena matineja Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 9.25 »Ostrižek«. 9.40 Stari in novi znanci. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Vilko Masten: Drobna listna pegavost češenj. 12.40 Čez hrib in dol. 14.35 Glasbeni vedež. 15.30 S pihalnimi godbami v ritmu koračnice in valčka. 17.05 Turistična oddaja. 18.45 Jezikovni pogovori. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Glasbeni nokturno.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 18. NOVEMBRA: 19.00—19.30 Mladinska oddaja.

PETEK, 19. NOVEMBRA: 18.00 — Obvestila in glasbena oddaja — Izbrali ste sami — Naši novi posnetki.

NEDELJA, 21. NOVEMBRA: 10.20 — Poročila — Zunanjepolitični pregled — Elka Grilc govori o pripravah na občinsko konferenco SZDL Sevnica — Razgovor o vsebini letošnjega občnega zbora s predsednikom ObSS Brežice Ivanom Živičem — Marjan Uratarič: Moja potovanja po stari in novi Švici III. — Iz novinarjeve beležnice — Delavska univerza Brežice pred novo sezono — Za naše kmetovalce — Domače viže vam igrajo trio Rudija Bardorferja in Beneški fantje — Magnetofonski zapis: Razgovor z direktorjem NB in KB Brežice — Pozor, nimaš prednosti! — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 23. NOVEMBRA: 18.05 — Prispevek za starše — Novo v knjižnici — Od torka do torka v brežiškem kinu — Obvestila — Glasbena oddaja: G. Puccini — La boheme — tretje dejanje.

KMETIJSKA ŠOLA GRM, Novo mesto

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo osnovnih sredstev in drugega inventarja, ki bo 26. novembra 1965 ob 8. uri na Grmu.

Med ostalim bo na licitaciji:

- **traktor Steyer in traktor Ferguson z nekaj priključki,**
- **terensko vozilo Campagnola,**
- **motorno kolo Jawa 250,**
- **vinska posoda, omare in drug inventar**

Prednost pri nakupu ima državni sektor. Interesenti za nakup traktorjev morajo pred začetkom licitacije položiti 10% varstveni polog.

Kmetijska šola Grm

RAZPIS

s katerim vabimo k sodelovanju vse interesente, ki bi želeli ob organizirani pomoči zavoda izredno študirati na

VIŠJI TEHNIŠKI ŠOLI — Maribor

Oddelek za strojništvo,
Oddelek za elektrotehniko,

in na

VIŠJI PRAVNI ŠOLI — Maribor

Vpišejo se lahko kandidati:
1. brez sprejemnega izpita, ki imajo uspešno dokončano popolno srednjo šolo,
2. s sprejemnim izpitom tisti, ki niso končali ustreznih šol.

V dogovoru z vodstvi šol bomo ob zadostnem številu prijavljenih lahko organizirali za slušatelje seminarje, konsultacije in opravljanje izpitov v Novem mestu. V ta namen vabimo vse interesente, da se pismeno (informativno) priglase zavodu do 1. 12. 1965 (ime in priimek, točen naslov, šola in oddelek, dokončane šole — zaradi obvestila priložite dopisnico). Na sestankih, ki jih bomo sklicali v decembru, bodo interesenti dobili vse potrebne informacije o režimu študija, pogojih študija, dogovorili se bomo o programu dela i. pd.
Vse potrebne informacije dobite v tajništvu zavoda.

Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela NOVO MESTO

Obrtno podjetje

»PEČARIJA«, Gradac v Beli krajini

razpisuje mesto

UPRAVNIKA

Prosilec mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje: 1. srednja strokovna izobrazba ali visoko kvalificiran delavec gradbene stroke; 2. tri leta prakse na vodilnem mestu.

Prednost imajo prosilci pečarske stroke. — Stanovanje ni zagotovljeno. — Ponudbe s potrebno dokumentacijo pošljite na podjetje **»Pečarija«, Gradac v Beli krajini**, v roku 15 dni po objavi razpisa.

Podjetje

»FRANJO GORJUP«
v ZAGREBU, Nova ves 11

zaposli

POSLOVODJO

za prodajalno »ASTRA« čevljev

v NOVEM MESTU, Stanetova 1

POGOJ: visokokvalificiran trgovski delavec, ki ima:
— 5 let delovne dobe kot poslovodja prodajalne,
— da ni bil kaznovan in da se ne nahaja v preiskavi.

Pismene ponudbe pošljite preko prodajalne v Novem mestu v roku 15 dni po objavi razpisa kadrovskemu oddelku podjetja.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jože Prime, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsa četrtek — Posamezna številka 60 din — Letna naročnina za 1965: 2000 din, polletna 1000 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo: 3750 din oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 521-606-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.